Orimattilan kaupunki

Tilinpäätös 2016

Kaupunginhallitus 27.3.2017

Kaupunginvaltuusto 22.5.2017

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus 4

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa 4

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 4

1.1.2 Kaupunginhallinto ja siinä tapahtuneet muutokset 5

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 12

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa 2016 18

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä 21

1.1.6 Kaupungin henkilöstö 24

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä 25

1.1.8 Ympäristötekijät 26

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä 27

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus 34

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 34

1.3.2 Toiminnan rahoitus 35

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset 37

1.3.4 Kokonaistulot ja –menot 38

1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous 40

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä 40

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus 40

1.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat. 42

1.4.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä 42

1.4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 42

1.4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 48

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottaminen 51

2 Talousarvion toteutuminen 52

2.1 Tavoitteiden toteutuminen 52

Palvelukeskuksia koskevat yleiset tavoitteet 52

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen 58

2.2 Käyttötalouden toteutuminen 58

Kaupunginhallitus, -valtuusto ja hallintopalvelukeskus 58

Perusturvalautakunta 71

Sivistyspalvelukeskus – sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 82

Tekninen palvelukeskus - tekninen lautakunta ... 90
Tekninen palvelukeskus – ympäristölautakunta ... 99
2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen ... 108
2.4 Investointiosan toteutuminen ... 109
2.5 Rahoitusosan toteutuminen ... 112
Maksuosuudet ... 113
Hennan seuranta ... 114
3 Tilinpäätöslaskelmat ... 119
3.1 Tuloslaskelma ... 119
3.2 Rahoituslaskelma ... 120
3.3 Tase ... 121
3.4 Konsernilaskelmat ... 123
4 Tilinpäätöksen liitetiedot ... 126
5 Taseyksiköiden erillistilinpäätökset ... 144
Vesilaitos ... 144
6 Konserniyhtiöt ... 150
7 Käytetyt kirjapitokirjat ja tositelajit ... 159
Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 160

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2016 tilinpäätös on n. 2,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätöksen jälkeen kertynyt ylijäämä taseessa on 9,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvio oli 534 000 euroa ylijäämäinen ja muutettu talousarvio 234 000 euroa ylijäämäinen. Hyvään tulokseen vaikuttivat tukien ja avustusten arvioitua parempi kertymä, erikoissairaanhoidon palveluiden oston arvioitua pienempi toteutuma, verotulojen 1,6 miljoonaa euroa suurempi toteutuma alkuperäiseen talousarvioon nähden ja valtionosuuksissa maahanmuuttajien valmistavan opetuksen valtionosuudet, joita saatiin 267 000 euroa. Kaupungin lainakantaa pystyttiin vähentämään vuoden aikana 1,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 aikana toteutui palvelurakenteen muutoksia, jotka omalta osaltaan vaikuttivat hyvän tuloksen muodostumiseen. Vuoden 2016 alussa aloitti Järvikunnan koulu, johon yhdistyivät Mallusjoen ja Karkkulan koulut. Syksyllä 2016 toteutui Tietävälän koulun lakkautus. Myös päivähoidon ostopalvelusopimusten osalta tapahtui muutoksia. Yksityisen hoidon kuntalisää vastaavasti korotettiin 1.8.2016 alkaen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi syksyllä 2016 keskeiset peruslinjaukset uuden valtuustokauden organisoinnin osalta. Uusi toimintamalli perustuu valiokuntamalliin, aluejohtokuntiin sekä suoran kuntalaisten osallistumisen kehittämiseen. Osana uuteen valtuustokauteen valmistautumista on kehitetty myös kaupungin viestintää. Kaupungin www-sivustoa on uudistettu sekä some-kanavat otettu aktiiviseen käyttöön. Samoin kaupunki on laatinut aktiivisesti tiedotteita.

Kevään ja alkukesän aikana 2016 kaupunki teki isoja merkittäviä pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia päätöksiä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.4.2016 Hennan asemajärjestelyiden toteuttamissopimuksen ja urheilutalon hankesuunnitelman ja hankkeen vaiheistamisen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.6.2016 hyvinvointikuntayhtymän perussopimuksen sekä järjestämisvastuun siirron yhtymälle. Kaupunginhallitus käsitteli vuoden aikana useita kertoja Kymenlaakson energiajärjestelyjen eri vaihtoehtoja.

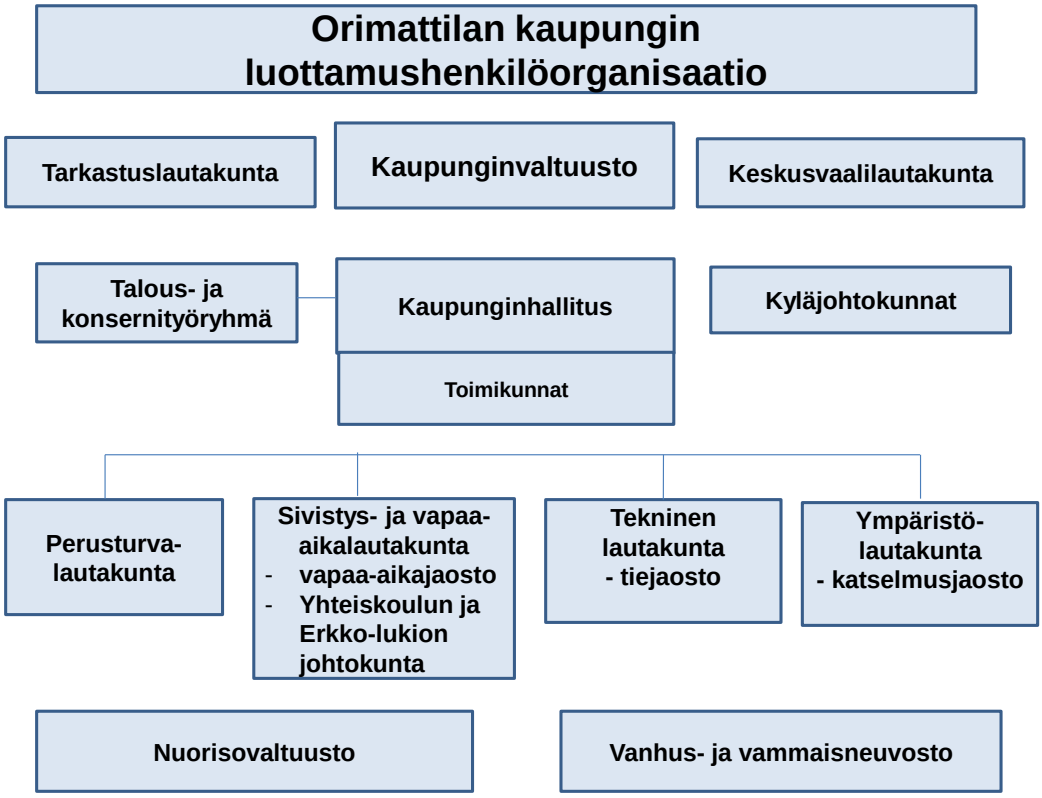
Talousarviovuoden suurimmat kohteet investoinneissa olivat maa-alueiden osto 740 000 euroa, Myllylän koulun laajennus 727 000 euroa, Jokivarren koulun D-osan remontti 634 000 euroa, keskustan kehittäminen 463 000 euroa sekä Hennan rakentaminen 384 000 euroa.

Nyt päättävä kaupunginvaltuusto piti seminaarin kauden puolivälissä ja linjasi loppuvaltuustokauden painopistealueeksi kaupungin elinvoiman ja kaupunkirakenteen uudistamisen, talouden tasapainon sekä uuteen kuntalakiin valmistautumisen. Kokonaisuutena näissä tavoitteissa on onnistuttu hyvin.

Haluan lopuksi kiittää kaupungin päätöksentekijöitä erinomaisesta yhteistyöstä sekä henkilöstöä hyvästä työstä kaupungin palvelutuotannon parissa päättyneen toimintavuoden aikana. Kiitokset myös kuntalaisille lukuisista yhteydenotoista vuoden aikana.

Osmo Pieski
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupunginhallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin, jonka kuntalaiset valitsevat joka neljäs vuosi toimitettavilla kuntavaaleilla.
Valtuustokaudella 2013 – 2016 Orimattilan valtuustoon kuuluu 43 jäsentä. Valtuuston paikkajakauma toimintakertomusvuonna oli puolueittain seuraava:

Puolue	Paikkajakauma
Keskusta	14
Kokoomus ja Kristillisdemokraatit	13 + 1
Sosialidemokraatit	8
Perussuomalaiset	5
Vihreät	1
Vasemmistoliitto	1
Yht	43

Kaupunginvaltuustoon kuuluivat toimintakertomusvuonna seuraavat valtuutetut:

Puheenjohtajisto:

Puheenjohtaja	Tapio Malmiharju, Keskusta
I varapuheenjohtaja	Jarmo Keskevaari, Kokoomus
II varapuheenjohtaja	Kirsti Laatunen, SDP

Valtuustoryhmät:

Keskusta

Sinikka Lindgrén, pj., 25.4. alk. vpj.
Pekka Auvinen, vpj. 25.4. asti
Jukka Mölsä, siht., 25.4. alk. pj.
Ari Anttila
Juha Hirvonen
Päivi Koskimaa
Riitta Lonka, sit.
Tapio Malmiharju
Tero Nieminen
Jorma Niklander, 25.4. alk. siht.
Antero Nuuttila
Sirkka-Liisa Papinaho
Tero Rönkkö
Siru Taavila

Kokoomus ja kristillisdemokraatit

Jarmo Keskevaari, pj.
Jenni Hanhela, 14.9.2016 alkaen
Anssi Huhtala, vpj.
Markku Viljanen, siht.
Janne Berg, 13.9.2016 asti
Kalle Jokinen
Tuomo Jussila
Pia Jäämaa
Jussi Karinen
Riitta Karjalainen
Kimmo Koivisto
Sanna Käyhkö
Pertti Laaksonen, KD
Aimo Ryynänen
Timo Salo

SDP

Kirsti Laatunen, pj.
Tuula Koivunen, vpj.
Niina Saarinen, siht.
Veini Holopainen
Jarkko Jokinen
Olli Jokinen
Keijo Kirjavainen
Mirva Welling

Perussuomalaiset

Seppo Venesjärvi, pj.
Janne Blomerus, siht.
Ville-Petteri Erola
Jani Markkanen
Heimo Laakso

Vihreät

Saara Paajanen

Vasemmistoliitto

Harri Saarinen

Toimintakertomusvuonna kaupunginvaltuusto kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 77 asiaa.
Tärkeimpinä päätöksinä voidaan mainita:

pvm	§	
15.2.	6	Kaavoituskatsaus ja kaavoitusohjelma
25.4.	16	Hennan asema ja siihen liittyvät rakenteet
25.4.	23	Urheilutalon hankesuunnitelma; vaiheistus ja vuoden 2016 lisämääräraha
25.4.	26	Tietävälän koulun lakkauttaminen
13.6.	31	Hyvinvointikuntayhtymän perussopimuksen hyväksyminen ja sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon palveluiden järjestämisoikeuden siirtäminen perustettavalle hyvinvointikuntayhtymälle
13.6.	34	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2015
13.6.	35	Kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös
13.6.	37	Henkilöstötilinpäätös 2015
13.6.	38	Talouden hoidon keskeiset periaatteet
13.6.	41	Tulevan valtuustokauden toimielin- ja organisaatiorakenne
3.10.	55	Ladecin rahoittajasopimuksen uusiminen
7.11.	61	Kaupungin tilintarkastus vuosina 2017 ja 2018
7.11.	62	Tuloveroprosentin määrääminen vuodelle 2017
7.11.	63	Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2017
7.11.	66	Orimattilan Kaupungin organisaation perusrakenne 1.6.2017 alkaen ja valtuutettujen lukumäärä
7.11.	70	Kymenlaakson Sähkö Oy:n omien osakkeiden suunnattu hankinta Kotkan kaupungilta ja Askolan kunnan osakkiden osto
12.12.	75	Vuoden 2017 talousarvio ja taloussuunnitelma 2017 - 2019

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tehtävänä on johtaa kaupungin hallintoa, valmistella kaupunginvaltuuston käsittelemät asiat ja huolehtia valtuuston päätösten toimeenpanosta. Hallituksen tehtävänä on lisäksi valvoa kaupungin etua ja tehdä sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet, jollei ohje- ja johtosäännöissä ole toisin määrätty.

Kaupunginhallitukseen kuuluu 12 jäsentä. Lisäksi kokouksissa ovat läsnä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja ja sihteerinä talousjohtaja.

Kaupunginhallituksen kokoonpano toimintakertomusvuonna oli seuraava:

Puheenjohtaja: Tuula Koivunen, SDP
I varapuheenjohtaja: Aimo Ryynänen, Kok.
II varapuheenjohtaja: Sirkka-Liisa Papinaho, Keskusta
Muut jäsenet:

Keskusta	Juha Hirvonen Sinikka Lindgrén Jukka Mölsä
Kok. + KD	Anssi Huhtala Riitta Karjalainen Kimmo Koivisto

	Timo Salo, 15.2.2016 asti Markku Viljanen, 15.2.2016 alkaen
SDP	Mirva Welling
Perussuomalaiset	Ville Erola

Kaupunginhallitus kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa ja käsitteli 413 asiaa.

Tärkeimpinä hallituksen päätöksinä edellä lueteltujen kaupunginvaltuuston käsittelyyn menneiden asioiden ohella voidaan mainita:

Pvm	§	
8.2.	34	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusopimus vuodelle 2016
8.2.	39	Työttömien Orimattila-lisä
22.2.	54	Artjärven vanhan kunnantalon myynti
22.2.	55	Nuorten kesätyöllistämisen tukeminen
22.2.	60	Maakunnan kehittämisraha – Orimattilan markkinointiviestinnän suunnitelman toteutus ja toimenpiteet
7.3.	70	Lausunto Hämeen ELY-keskukselle Nastolan kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta
7.3.	78	Talousanalyysin tekeminen
21.3.	86	Hennan kevyenliikenteen sillan suunnittelu / suunnittelijan valinta
21.3.	91	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma 2016
4.4.	100	Myllylän koulun laajennushankkeen lopullisten luonnosten ja kustannusarvion hyväksyminen
4.4.	102	Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon järjestämissuunnitelma 2014 – 2017, suunnitelman päivitys 2016
18.4.	114	Koulutuskeskus Salpauksen Koulutien tilat, mahdollinen siirto kaupungille
18.4.	118	Teollisuustontin myynti, Pennala / Timo ja Tomi Isohaaro
2.5.	136	Karkkulan koulun myynti
16.5.	156	Kankaanmäentien jatkorakentaminen, urakoitsijan valinta
16.5.	157	Erkontien eteläosan saneeraus, urakoitsijan valinta
30.5.	181	Urheilutalon hankesuunnitelma, täydentäminen
30.5.	200	Lahden seudun kuntatekniikan luottolimiitti
20.6.	205	Jokivarren koulun laajennuksen pääurakoitsijan valinta
20.6.	206	Myllylän koulun laajennuksen pääurakoitsijan valinta
20.6.	207	Orimattilan kaupungin alueurakka 1.10.2016 – 1.10.2021
20.6.	212	Vastaselitys Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätöksestä 18.2.2016, Biovakka Suomi Oy
20.6.	216	Omatoimikirjaston tarveselvitys
20.6.	219	Vuoden 2017 talousarvioesityksen sekä vuosien 2017 – 2021 investointiohjelman ja vuosien 2017 – 2019 taloussuunnitelman laadinta
15.8.	230	Orimattilan viestinnän kehittäminen / brändikoodi, uusi logo sekä viestinnän resurssit
29.8.	240	Maahanmuuttoon liittyvän kotouttamishankkeen haku EUSA-rahastosta
29.8.	242	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2015, kaupunginhallituksen vastineet
12.9.	264	Ladecin rahoittajasopimuksen uusiminen
12.9.	271	Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeksi
26.9.	278	Päivähoitoyksikkö Luhtikin tarveselvitys
10.10.	293	Henna – maaseudun asumisen ja elinvoiman pilottihanke
31.10.	306	Uuden urheilutalon asemakaavan muutos, A188
31.10.	310	Esiopetusikäisen lapsen kuntalisä
31.10.	318	Toimitilajohtajan irtisanoutuminen ja täyttölupahakemus

14.11.	340	Hennan aseman ylikäytäväsilta ja asemajärjestelyt / urakoitsijan valinta
21.11.	359	Palvelubussiliikenteen hankinta / hankintaoikaisut
28.11.	374	Talousarviolainan nosto
19.12.	397	Lausunto kiinteän jätteen kuljetusjärjestelmästä Päijät-Hämeen jätelautakunnalle
19.12.	412	Työn vaativuuden arviointi

Yhteistoimintaelin

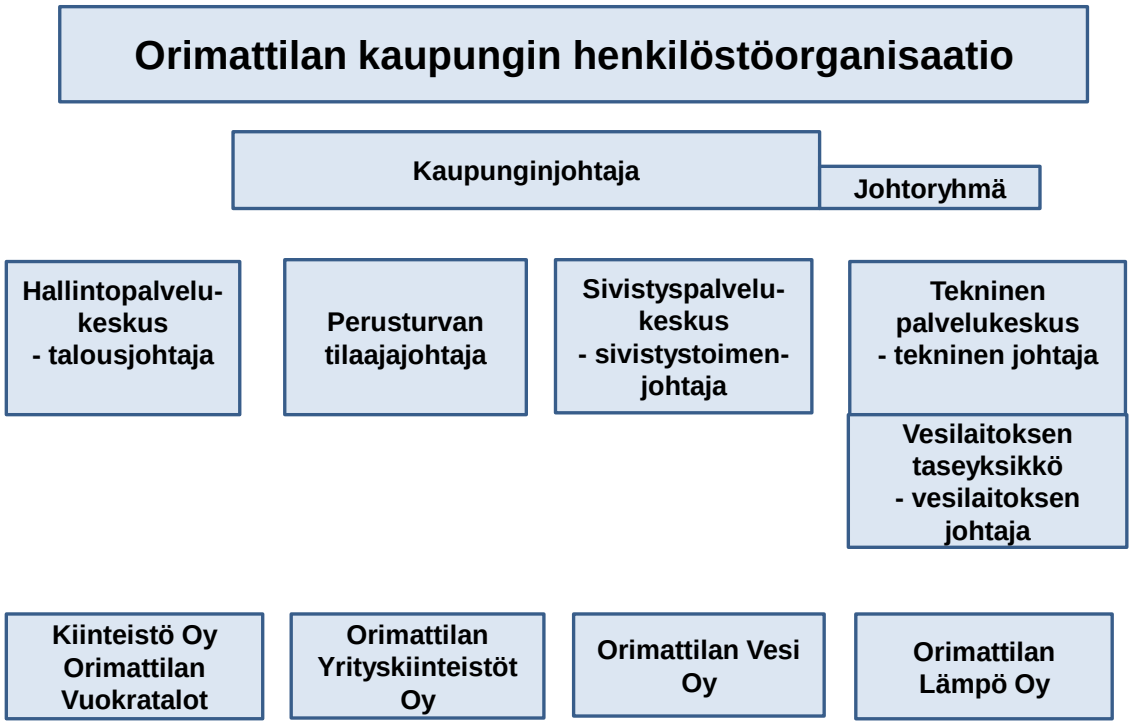
Yhteistoimintaelin koostuu paikallisten henkilöstöjärjestöjen edustajista sekä työnantajaa edustavista luottamushenkilöistä. Yhteistoimintaelin kokoontui vuonna 2016 yhden kerran.

Työsuojelutoimikunta

Työsuojelutoimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Kyläjohtokunta

Toimivia kyläjohtokuntia oli kertomusvuonna 12 + 1 ja niiden toiminta-alueet muodostuvat pääosin oppilaaksiottoalueista. Niinikosken kyläjohtokunnan tehtäviä toimintakertomusvuonna hoiti Niinikosken kyläyhdistys valtuuston erillisellä päätöksellä.

TILINPÄÄTÖKSEN 2016 VASTUUHENKILÖT TULOSALUEITTAIN		
Tulosalue	**Vastuuhenkilö**	
1 Käyttötalous	**Virkanimike**	**Viranhaltija**
HALLINTOPALVELUKESKUS		
10100 Valtuusto	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
13110 Hallitus	"	"
13120 Elinkeinotoimi ja projektit	Elinkeino- ja kehittämisjohtaja	Kimmo Kuparinen
13130 Yleishallinto	Talousjohtaja	Päivi Suikkanen
13140 Asuntotoimi	Talousjohtaja	Päivi Suikkanen
13160 Ruoka- ja siivouspalvelut	Ruokapalvelupäällikkö	Elina Lempiäinen
13170 Maaseututoimi	Maaseututoimen johtaja	Minna Elosuo
30210 PERUSTURVALAUTAKUNTA 30250 Hallinto- ja sote-yhtymän tulosryhmät	Tilaajajohtaja	Päivi Pitkänen
SIVISTYSPALVELUKESKUS		
40320 Lasten päivähoito	Varhaiskasvatusjohtaja	Merja Hytönen
40410 Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimenjohtaja	Timo Ahvo
40420 Opetuspalvelut	"	"
40440 Aikuiskoulutus	“	“
40450 Kulttuuritoimi	Kulttuuritoimenjohtaja	Henrika Suna
40460 Kirjastotoimi	Kirjastonjohtaja	Kirsi Lähde
40470 Liikunta- ja nuorisotoimitoimi	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja	Teemu Mäkipaakkanen
TEKNINEN PALVELUKESKUS		
51500 Vesilaitos	Vesilaitoksen johtaja	Mikko Paajanen
51510 Hallinto- ja maankäytön palvelut	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51530 Yhdyskuntatekniikka	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51540 Tilapalvelu	Toimitilajohtaja	Jarmo Koskinen / Jarmo Rantalainen
52550 Lupa- ja valvontapalvelut	Johtava rakennustarkastaja	Jorma Hämäläinen
52580 Pelastustoimi	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski

2 Investoinnit	Virkanimike	Viranhaltija
13 KAUPUNGINHALLITUS		
13910 Maa- ja vesialueet	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
13912 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Koskinen / Jarmo Rantalainen
13914 Koneet ja kalusto	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
40 SIVISTYSLAUTAKUNTA		
40942 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Koskinen / Jarmo Rantalainen
40944 Koneet ja kalusto	Sivistystoimenjohtaja	Timo Ahvo
51 TEKNINEN LAUTAKUNTA		
51952 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Koskinen / Jarmo Rantalainen
51955 Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51957 Koneet ja kalusto	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
- Erillishankkeet	Tekninen johtaja	Seppo Määttä

3 Tulos- ja rahoituslaskelman meno- ja tulolajit	Virkanimike	Viranhaltija
TULOSLASKELMA Verotulot Valtionosuudet Korkotulot Muut rahoitustuotot Korkokulut Muut rahoituskulut Suunnitelmapoistot Satunnaiset tuotot ja kulut Poistoeron lisäys / vähennys Investointivarausten lisäys / vähennys Pakollisten varausten lisäys / vähennys Rahastojen lisäys / vähennys	Talousjohtaja	Päivi Suikkanen
RAHOITUSLASKELMA Satunnaiset tuotot ja kulut Pakollisten varausten lisäys / vähennys Antolainojen lisäys / vähennys Pitkäaik. saamisten lisäys / vähennys Pitkäaikaisten lainojen lisäys / vähennys Lyhytaikaisten lainojen lisäys / vähennys	Talousjohtaja	Päivi Suikkanen

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kansantalous

	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*
BKT markkinahintaan (muutos %)	-1,1	-0,4	0,2	1,6	0,9	1,0
Tavaroiden ja palveluiden tuonti (muutos %)	0,5	- 0,2	1,9	1,6	2,4	3,4
Tavaroiden ja palveluiden vienti (muutos %)	1,1	-0.7	-0,2	1,0	2,4	3,2
Kulutus, yksityinen (muutos %)	-0,5	0,6	1,5	1,9	0,9	0,6
Kulutus, julkinen (muutos %)	1,1	-0,5	0,4	0,2	-0,5	0,0
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,4	8,9	8,5	8,1
Ansiotasoindeksi (muutos %)	2,1	1,4	1,3	1,2	0,8	1,2
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,7	43,9	44,1	44,4	43,2	42,8

Maailmantalouden kasvunäkymät ovat aiempaa heikommat. Monien kehittyvien talouksien kasvu on hidastunut. Teollisuusmaiden kasvun tekee vaatimattomaksi vähäiset investoinnit, hidas palkkakehitys ja heikko kulutuskysyntä. Varsinkin suurissa talouksissa heikko kysyntä näkyy hitaana maailmankaupan kasvuna ja tavoitetta pienemmäksi jäävänä inflaationa.

Vuoden 2016 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana Suomen kansantalouden arvonlisäys on kasvanut merkittävät 1,2 prosenttia. Tuotannon laaja-alainen kasvu on ollut selkeästi kotimaisen kysynnän varassa. Suomelle tärkeä vientiteollisuus on ollut edelleen vaikeuksissa. Huolimatta talouden piristymisestä talouden heikon kehityksen ennakoidaan jatkuvan seuraavina vuosina. Julkisen talouden tilanteen ei ennakoida kohenevan, ja yleisesti kasvunäkymät ovat heikot.

Euroopan keskuspankki on laajentanut poikkeuksellisia rahapoliittisia operaatioita. Ohjauskorkojen odotetaan pysyvän edelleen historiallisen alhaisella tasolla. Lyhyiden korkojen ennustetaan pysyvän negatiivisina vielä vuonna 2018 ja myös kymmenen vuoden korkotaso pysyy poikkeuksellisen alhaisena.

Öljyn hinnan lasku on päättynyt tuottajamaiden päästyä sopuun tuotannon rajoituksista. Ennusteisiin on sisällytetty maltillinen öljyn hintojen nousu, millä on yhdessä muiden raaka-aineiden hinnankorotusten kanssa inflaatiota lisäävä vaikutus.

Tilastokeskuksen alustavien tietojen mukaan bruttokansantuote vuonna 2016 kasvaa 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Viennin kasvu on jäämässä yhteen prosenttiin, mutta yksityisen kulutuksen 1,9 prosentin kasvu on suhdannetilanteeseen nähden vahvaa. Kotitalouksien reaalitulot ovat kasvaneet ja säästämisaste alentunut. Erityisesti rakennusinvestoinnit ovat lisääntyneet vuonna 2016. Vuonna 2017 tämän kehityksen ennakoidaan heikkenevän. Tuonti kasvaa vientiä enemmän, jolloin ulkomaankaupan vaikutus bruttokansantuotteeseen muodostuu negatiiviseksi.

Teollisuustuotanto on kasvanut muilla aloilla paitsi alkutuotannossa. Työmarkkinoiden tilanne on parantunut vuoden 2016 aikana, ja työttömyysaste on laskenut 8,6 prosenttiin. Työn tuottavuus ei kuitenkaan ole kasvanut. Hintojen ennustetaan nousevan 0,3 prosenttia vuoden 2016 aikana.

Suomen tavaroiden ja palveluiden viennin kasvuksi ennustetaan vuodelle 2016 yhtä prosenttia. Kasvun odotetaan olevan 2,4 prosenttia vuonna 2017 ja 3,4 prosenttia vuonna 2018. Kasvun perusteena ovat jo tiedossa olevat kuljetusvälinetoimitukset. Kasvu pysyy kuitenkin vientimarkkinoiden kasvua hitaampana. Tuonnin ennustetaan vuonna 2016 kasvavan 1,6 prosenttia. Tulevina vuosina tuonnin arvioidaan kasvavan, mikä johtuu viennin kasvusta ja investoinneista. Vaihtotaseen ennustetaan pysyvän edelleen alijäämäisenä.

Yleinen luottamus sekä oman talouden että Suomen talouden kehitykseen on parantunut vuonna 2016. Kestokulutushyödykkeiden kasvun ennustetaan lisääntyvän vuonna 2017 lähes 7 prosenttia. Vuonna 2016 kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitulot ovat lisääntyneet yli 1,5 prosenttia. Tähän on vaikuttanut maltilliseksi jäävä kuluttajahintojen nousu sekä työllisyyden koheneminen. Ansiotaso kehittyi työmarkkinaosapuolten vuoden 2015 kesäkuussa neuvotteleman työmarkkinaratkaisun mukaisesti. Työllisyys- ja kasvusopimus on nostanut palkkoja n. 0,6 prosenttia ja muiden tekijöiden arvioidaan nostavan sitä saman verran. Nimellisansioiden kasvun ennustetaan olevan 1,2 prosenttia vuonna 2016. Säästämisaste on jatkanut vuonna 2010 alkanutta laskuaan. Kotitalouksien velkaantumisaste on noussut alhaisen korkotason ja lainarahan hyvän saatavuuden vaikutuksesta.

Työttömyyden kasvu on taittunut ja vuonna 2016 työttömien määrä on laskenut ennusteiden mukaan 8,9 prosentin tasolle. Työttömyysasteen ennakoidaan edelleen laskevan. Parantuneista työllisyysnäkymistä huolimatta työttömien työnhakijoiden ja aktivointipalveluissa olevien kokonaismäärä ei ole laskenut. Pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrä on kasvanut vuoden 2016 aikana, vaikka kasvu onkin lievästi hidastunut. Työttömyyden aiheuttamat kustannukset eivät näin ollen ole lähitulevaisuudessa vähenemässä.

Korot ovat edelleen pysyneet poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Tammikuussa lainojen viitekorkona yleisesti käytetty 12 kuukauden euribor oli keskimäärin 0,059 prosenttia ja joulukuussa -0,080 prosenttia. Kolmen kuukauden euribor oli tammikuussa -0,127 prosenttia ja joulukuussa -0,316 prosenttia. Kuukauden euribor oli tammikuussa -0,190 prosenttia ja joulukuussa -0,370 prosenttia. Korot laskivat siis 1 – 12 kuukauden korkosidonnaisuuksissa 0,139 – 0,189 prosenttia.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, Talvi 2016
Valtiovarainministeriö, julkaisu 7/2017: Suomen julkisen talouden näkymät ja haasteet
Suomen Pankki: Euribor-korot kuukausittain

Kuntatalous

Tilastokeskuksen helmikuussa 2017 julkistaman kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain –tilaston tilinpäätösarviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien lainakanta oli vuoden 2016 päättyessä 16,0 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 0,5 miljardia euroa eli 3,4 prosenttia. Kasvu oli hitaampaa kuin vuonna 2015, jolloin se oli 5,6 prosenttia.

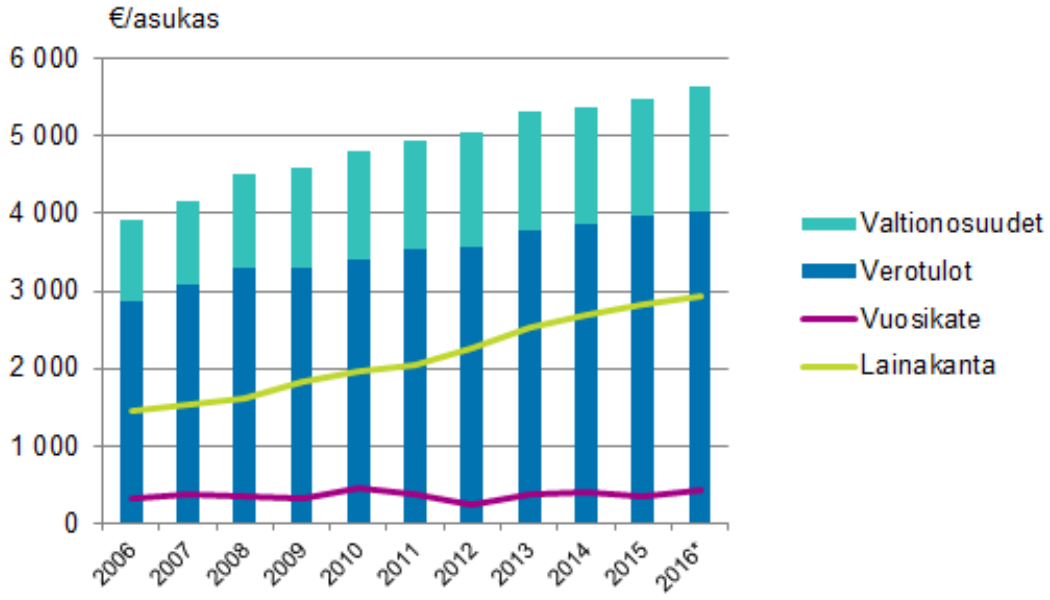
Vuoden 2016 tilinpäätösarviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 0,4 miljardia euroa. Muutos edelliseen vuoteen nähden oli 1,4 prosenttia.

Kuntien verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi 3,0 prosenttia edellisvuodesta ja oli yhteensä 30,7 miljardia euroa. Verotulojen osuus verorahoituksen kasvusta oli 0,3 miljardia euroa ja valtionosuuksien osuus 0,6 miljardia euroa. Manner-Suomen kunnat saivat verotuloja asukasta kohden 4 025 euroa ja valtionosuuksia 1 608 euroa.

Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate vahvistui vuoden 2016 tilinpäätösarvioiden mukaan 26,8 prosenttia edellisestä vuodesta ja oli yhteensä 2,4 miljardia euroa. Vuonna 2016 kaikkiaan 18 kuntaa arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi, kun sitä edellisenä vuonna vuosikate oli toteutumatietojen mukaan negatiivinen 13 kunnalla. Vuonna 2016 vuosikate oli Manner-Suomessa asukasta kohden 440 euroa.

Manner-Suomen kuntien lainakanta oli vuoden 2016 lopussa 16,0 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 0,5 miljardia euroa eli 3,4 prosenttia. Kasvu oli edellisvuotta hitaampaa, jolloin se oli 0,8 miljardia euroa eli 5,6 prosenttia. Asukasta kohden Manner-Suomen kuntien lainat olivat 2 938 euroa, kun edellisenä vuonna vastaava lainamäärä oli 2 841 euroa.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta 2006–2016*

Kuntaliiton näkemyksen mukaan kuntatalous etenee vuoden 2016 tilinpäätösarvioiden mukaan hyvään suuntaan. Kuitenkin lähivuosina tulevat tulopohjamuutokset vaativat kunnilta tarkkaa taloudenpitoa.

Kuntien menot kasvoivat keskimäärin 1,3 prosenttiyksikköä ja tilikauden tulokset paranivat. Manner-Suomen kunnista 111 on tilikauden tulos negatiivinen (kuntia on 295). Toiminnan ja investointien rahavirta parani 0,5 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi 18 miljardiin euroon, mutta negatiivisen vuosikatteen kuntien ns. ”syömävelan” osuus kuntien lainakannan muutoksesta on erittäin pieni. Investointipaineet vaihtelevat kuntakohtaisesti; kasvukunnissa investointitarpeeseen vaikuttaa enemmän palvelujen tarpeen lisääntyminen, kun taas pienempien kuntien investointipaineet liittyvät korjausvelkaan.

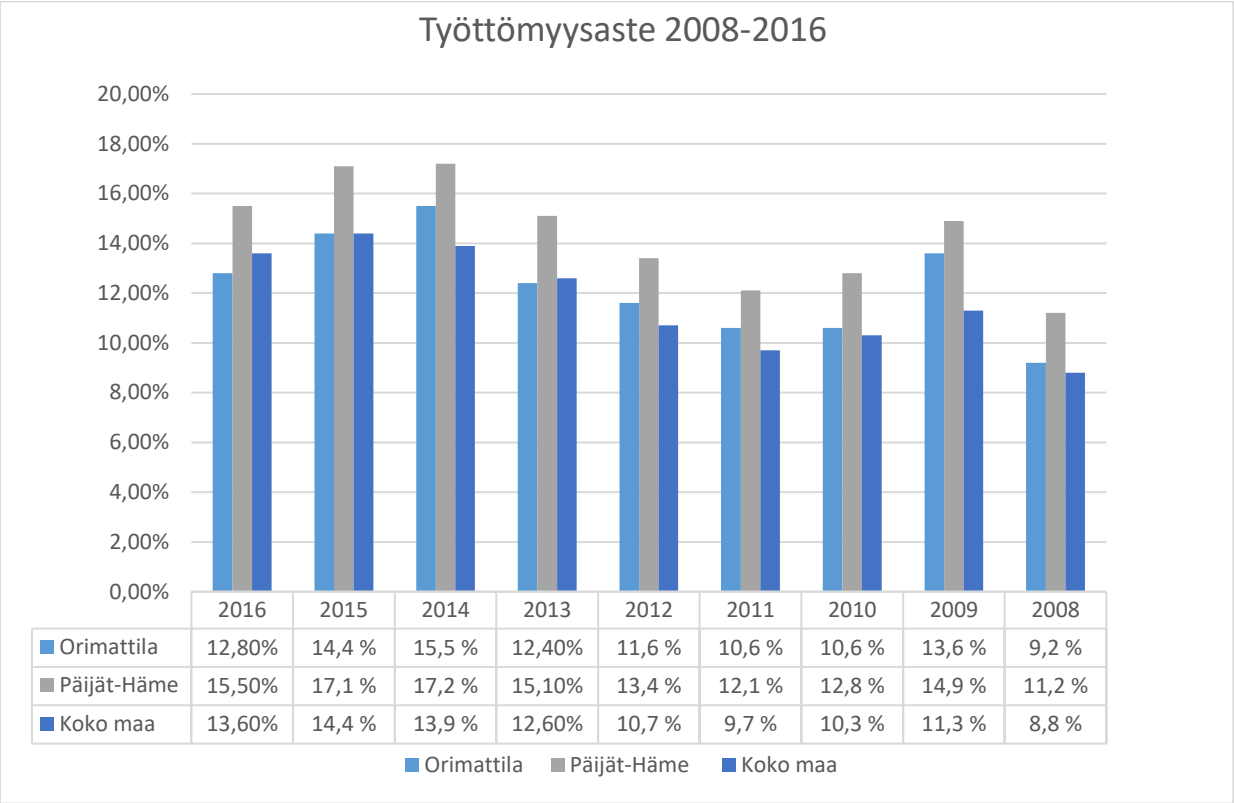
Kuntien ja kuntayhtymien tasapainottamistoimenpiteet ovat tuottaneet tulosta ja kuntatalous lähenee hallituskauden kuntatalouden tasapainottamistavoitetta. Tasapainottamisessa onnistuminen johtuu maltillisesta menokehityksestä sekä tulojen kasvamisesta mm. valtionosuuksien kautta. Vuonna 2016 kompensoitiin veroperustemuutoksia valtionosuuksilla 260 milj. euroa. Valtionosuuksien myönteiseen kehitykseen vaikutti myös kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon tarkistus, jonka seurauksena kunnat saivat 270 milj. euron valtionosuuksien lisäyksen. Verotulojen kasvu oli koko maassa 1,4 prosenttia. Yhteisöveron kertymiin vaikutti alentavasti kuntien korotetun yhteisöveron jako-osuuden poistuminen.

Päijät-Häme

Päijät-Hämeen väkiluku väheni 626 asukkaalla vuonna 2016. Väheneminen johtui syntyneiden määrä negatiivisuudesta, jota muuttovoitto ei kattanut. Väestömäärän kasvukunnat olivat Lahti (634 asukasta) ja Asikkala (21 asukasta). Lahteen muutti vuoden aikana paljon myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneita maahanmuuttajia. Muissa Päijät-Hämeen kunnissa asukasluku pieneni. Suurimmat negatiiviset muutokset olivat Heinolassa (222 asukasta), Sysmässä (88 asukasta), Padasjoella (73 asukasta) ja Kärkölässä (59 asukasta).

Hämeen ELY-keskuksen kuntien alueella oli joulukuun lopussa 26 016 työtöntä työnhakijaa. Määrä on 1 692 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työttömistä 2 087 oli ulkomaalaisia; määrä on kasvanut 13,1 prosenttia edellisvuodesta. Päijät-Hämeessä oli vuoden päättyessä 14 812 työtöntä työnhakijaa, mikä on 8,3 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa.

Päijät-Hämeessä työttömien työnhakijoiden määrä väheni kaikissa kunnissa; suhteellisesti eniten Sysmässä (-17 prosenttia) ja Padasjoella (-17 prosenttia). Orimattilassa vähennystä oli -11 prosenttia. Hämeen työttömyysaste oli 14,1 prosenttia ja Lahden seutukunnan 15,7 prosenttia (1,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa). Päijät-Hämeessä korkeimmat työttömyysprosentit olivat Lahdessa (17,5 prosenttia) ja Heinolassa (16,8 prosenttia). Matalimmat työttömyysasteet olivat Hollolassa (11,0 prosenttia) ja Asikkalassa (11,9 prosenttia). Orimattilan työttömyysaste oli 12,8 prosenttia (14,4 prosenttia vuoden 2015 lopussa). Orimattilassa oli vuoden päättyessä työttömiä 978, joista alle 25-vuotiaita oli 98, yli 50-vuotiaita 388 ja pitkäaikaistyöttömiä 363.

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Orimattila	12,80%	14,4 %	15,5 %	12,40%	11,6 %	10,6 %	10,6 %	13,6 %	9,2 %
Päijät-Häme	15,50%	17,1 %	17,2 %	15,10%	13,4 %	12,1 %	12,8 %	14,9 %	11,2 %
Koko maa	13,60%	14,4 %	13,9 %	12,60%	10,7 %	9,7 %	10,3 %	11,3 %	8,8 %

Työttömyys on laskenut Päijät-Hämeessä Kanta-Hämettä nopeammin, mutta Päijät-Häme on edelleen selkeästi koko maan tason yläpuolella. Työttömien työnhakijoiden määrän vähentymisen myötä työttömyyden arvioidaan edelleen rakenteellistuvan ja pitkäaikaistyöttömien määrän kasvavan. Pitkäaikaistyöttömyyteen heijastuu myös työttömien ikärakenne; koko Hämeen työttömistä työnhakijoista 14 prosenttia oli 60-vuotta täyttäneitä. Menneiden vuosien teollisuustyöpaikkojen vähentymiset vaikuttavat edelleen – näistä tehtävistä irtisanottujen ikääntyvien työntekijöiden työllistyminen on haasteellista. Työmarkkinoilla on jatkuvasti kohtaanto-ongelmia; työttömien osaamistaso ei riitä tai osaaminen on hyvin spesifiä. Alueellinen ja ammatillinen liikkuvuus tulevat jatkossa korostumaan koulutetun työvoiman osalta ja työvoiman saatavuudella tulee olemaan vaikutusta myös yritysten sijoittumiseen. Positiivista on kuitenkin nuorten työttömyyden vähentyminen. Tähän saattaa jatkossa kuitenkin vaikuttaa koulutuspaikkojen väheneminen ja työllisyysmäärärahojen niukkuus.

Turvapaikanhakijatilanteen kehittyminen nähdään työllisyyden kannalta epävarmuustilanteena. Ulkomaalaistaustaisten kasvava määrä haastaa työllisyyspalveluja tulevaisuudessa. Tehokas kotoutuminen, suomen kielen oppiminen sekä ammatillinen koulutus edistävät ulkomaalaisten työllistymistä Suomessa.

Osaavasta työvoimasta on pulaa metallialalla, sosiaali- ja terveysalalla ja opetusalalla. Mukaan on noussut myös rakentamisen ja teollisuuden ammattinimikkeitä sekä maahanmuuton vaikutuksesta tulkit.

Hämeen maakuntien vahvuutena voidaan pitää hyvää logistista sijaintia sekä hyviä kulkuyhteyksiä pääkaupunkiseudulle. Elinkeinorakenne on kohtuullisen monipuolinen. Vientitoimintaa harjoittavia pk-yrityksiä on poikkeuksellisen paljon, ja alueella on myös suuria kansainvälistyneitä yrityksiä. Maakunnan kehityksen yhtenä kulmakivenä voidaan pitää osaavia oppilaitoksia

sekä niiden kasvavaa aktiivisuutta yritysyhteistyössä. Yhteistyö korkeakoulutoimijoiden (Helsingin yliopisto ja Lappeenrannan tekninen yliopisto) tuo koulutuspaikkojen myötä myös osaavia ammattilaisia maakuntaan.

Päijät-Hämeen kasvu rakentuu oikoradan ja Lahden moottoritien varteen, mutta myös uudistettavan valtatie 12 poikittaisväylän yhteyteen. Riittävällä yleiskaavoituksella mahdollistetaan mm. hankkeiden nopea toteuttaminen. Kuntien kaavoitus perustuu monella alueella asemaan ja siinä pysähtyviin junavuoroihin (Orimattilan Henna, Lahden Villähde ja Uusikylä). Toimivat junavuorot ovat merkittävä vetovoima- ja vahvuustekijä. Alueen junayhteyksillä on keskeinen merkitys sekä alueen elinkeinoelämän että alueen asukkaiden yhteystarpeiden kannalta.

Rakennusala on kääntynyt kasvuun niin maakunnan tasolla kuin koko maassa. Rakennusteollisuudelle on osoitettu paljon uudisrakennuskohteita, mutta laimea kysyntä jarruttaa kasvua. Hollolan kuntakeskuksessa kauppakeskuksen ja kerrostalojen rakennustyöt ovat käynnissä, Lahdessa täydennysrakentamiskohteita on Hennalan, Ranta-Kartanon ja asemanseudun alueille ja Orimattilassa Hennan aseman rakentaminen käynnistyi loppuvuodesta. Lahden eteläisen kehätien rakentaminen maantien 167 osalta alkaa vuoden 2017 aikana ja valtatie 12 osalta vuoden 2018 aikana tavoiteaikataulun mukaisesti. Luhta on käynnistämässä Nastolaan uuden automaattivarasto rakentamista, joka valmistunee vuonna 2018.

Matkailun seudulliseen kasvuun on odotuksia. Myös hyvinvointisektorilla uskotaan olevan kasvupotentiaalia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistus tulee vaikuttamaan hyvinvointipalveluiden organisoitumiseen alueittain. Digitalisaatioon panostamisen uskotaan lisäävän mahdollisuuksia palvelujen parantamisessa ja toiminnan tehostamisessa. Kaupan alan kysyntä ei ole ollut kasvussa eikä siihen odoteta tulevan suuria muutoksia heikon väestö- ja ansiokehityksen vuoksi.

Elintarvikealan tilanne on suhteellisen vakaa, mutta ala joutuu kilpailemaan tuonnin kanssa. Päijät-Häme on biotalouden osalta merkittävässä asemassa, koska alueella on jo maan suurin vilja-alan ja teollisuuden keskittymä. Teollisuus on kehittää kilpailukykyään ja uskoo tulevaisuuteen – ketjun alkupäässä viljelijöiden usko tulevaisuuteen kuitenkin horjuu alhaisten viljan hintojen takia. Fazer Mylly Lahdessa laajentaa kauramyllyä – kauralla on hyvä vientikysyntä uusien innovaatioiden vaikutuksesta (puhtikaura ja nyhtökaura).

Hiihdon MM-kisat vuonna 2017 vaikuttavat positiivisesti alueen elinkeinoelämään. Vierumäen ja Pajulahden alueiden kehittäminen jatkuu ja myös Messilän alueen kaavoitus etenee Lahden seudulla.

Päijät-Hämeen alueella yrityksiä perustettiin eniten tukku- ja vähittäiskaupassa, ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan toimialalla ja rakentamisessa. Vuonna 2016 Päijät-Hämeeseen perustettiin 879 uutta yritystä. Orimattilaan uusia yrityksiä perustettiin 70 ja toimintansa lopetti 34 yritystä. Nettomuutos oli 36 yritystä.

Päijät-Hämeen kuntien lainakanta asukasta kohti on 4 720 euroa. Arvo on edelleen noussut vuoden 2015 vastaavasta arvosta, joka oli 4 652 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 1,5 prosenttia, kun koko maan kasvu oli 3,4 prosenttia. Maakunnista ainoastaan Keski-Pohjanmaalla (4 750 €) on korkeampi lainakanta asukasta kohti. Koko maassa on lainaa asukasta kohti 2 938 euroa.

Vuosikate prosenttia poistoista oli Päijät-Hämeessä 84, kun se koko maassa oli 117. Tilikauden tulos Päijät-Hämeessä painui -48 euroon asukasta kohti. Koko maan vastaava luku on 113 euroa/asukas. Verorahoitusta Päijät-Hämeessä saatiin 5 940 euroa/asukas ja koko maassa 5 617 euroa/asukas.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa 2016

Vuoden 2016 talousarvio laadittiin 534 970 euroa ylijäämäiseksi. Vuosikate 3,7 milj. euroa kattoi talousarviossa arvioidut poistot 3,2 milj. euroa 115,9 prosenttisesti. Vuoden 2016 talousarviovalmistelussa tehtiin rakenteellisia palvelutuotannon muutoksia, joiden kustannuksia vähentävät vaikutukset kohdentuivat pääosin vasta vuoden 2016 toiseen vuosipuoliskoon.

Vuoden 2016 talousarvioon tehtiin muutoksia, jotka lisäsivät käyttötalousosan menomäärärahoja 1,6 milj. euroa ja käyttötalousosan tulomäärärahoja 108,5 teur. Pääosa menomäärärahojen muutoksista, 1,26 milj. euroa, koskee perusturvalautakunnan alaisen toiminnan menoja. Sivistyslautakunnan menoja lisättiin 286 teur. Tulojen muutokset koskivat sivistys- ja vapaa-ja vapaa-aikalautakunnan toimintaa (16 teur). Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan määrärahamuutoksilla ja teknisen lautakunnan toiminnan määrärahamuutoksilla ei ollut nettovaikutusta. Rahoituksessa valtionosuusarvioita lisättiin 120 teur ja verotuloarvioita 948 teur. Osinkotuottoja lisättiin 87 teur. Korkomenoja vähennettiin 380 teur ja vastaavasti myös korkotuottoja 100 teur.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 22.6.2016 talouden hoidon keskeiset periaatteet, joita päivitetään vuosittain keväällä ennen talousarviovalmistelun alkamista. Talouden hoidon keskeiset periaatteet linjaavat toimenpiteitä, joilla talous saadaan toimintaympäristön haasteet huomioon ottaen pysymään tasapainossa. Talous- ja konsernityöryhmä, jonka tehtävänä on talouden keskeisten linjausesitysten valmistelu, konserni- ja omistajaohjauksen linjausten valmistelu sekä investointitason suhteuttaminen taloudellisiin toteuttamismahdollisuuksiin, jatkoi työtään vuonna 2016. Toimintamenojen kasvun maltillisena pitäminen on edelleen ollut keskeinen tavoite. Vuoden 2016 talousarvion yhteydessä hyväksytty Investointiohjelma sisältää vuosille 2016 – 2020 keskimäärin 8,6 milj. euron nettoinvestoinnit vuosittain. Hennan alueella toteutui pysäköintialue. Aseman rakentamisen hankintapäätös tehtiin marraskuussa, mutta päätöksen lainvoimaiseksi tuleminen ja sopimusneuvottelut veivät aikaa niin, että varsinaisia aseman urakkaeriä ei vielä vuonna 2016 tullut maksuun, vaan toteutus siirtyi vuodelle 2017. Rakennuksissa ilmenneet sisäilmaongelmat ovat aiheuttaneet sisäilmatutkimusmenoja ja varsinkin urheilutalon kohdalla investoinnin suunnittelu on edennyt vuonna 2016 ja varsinainen toteutus alkaa vuonna 2017.

Muutetun talousarvion toimintakulut toteutuivat 99,2 prosenttisesti ja toimintatuotot 105,2 prosenttisesti. Nettona käyttötalous toteutui 98,4 prosenttisesti. Menomäärärahojen toteutuma alitti muutetun talousarvion 792 854 eurolla ja tulomäärärahojen toteutuma ylitti muutetun talousarvion 554 182 eurolla. Menojen ylitystä oli kaupunginhallituksella 113 447 euroa sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalla 68 192 euroa. Tulot ylittyivät kaupunginhallituksella (452 440 euroa), perusturvalautakunnalla (40 942 euroa) ja sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalla (185 082 euroa). Muutetun talousarvion tulojen alituksia kertyi yhteensä 124 281 euroa. Näistä tulot jäivät arviosta teknisellä lautakunnalla 83 716 euroa ja ympäristölautakunnalla 40 565 euroa. Menojen ylitykset ja tulojen alitukset ovat vuoden 2016 talousarviossa olleet määrältään vähäisiä. Voidaan todeta, että talouden seuranta on ollut ajantasaista ja muutokset on pääosin tehty oikea-aikaisesti. Osa muutoksista on tullut vasta tietoon siinä vaiheessa, kun tilikaudelle tehtävät muutokset eivät enää ole ehtineet valtuuston käsittelyyn. Sitovien menojen ylitykset ja tulojen alitukset on käsitelty pääosin kaupunginvaltuustossa 20.2.2017 (sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan osalta 3.4.2017).

Verotulot ylittyivät alkuperäiseen talousarvoon nähden 1,6 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon nähden 623 teur. Kaikki verolajit ylittivät arvioidun; suurin euromääräinen merkitys oli tuloverotuksen 534 teur ylitys muutettuun talousarvioon nähden. Toteutuneeseen kertymään vaikutti osaltaan vuoden 2015 maksuunpanotilityksen toteutuma. Veroprosentti oli 20,75 – siinä oli 0,25 prosenttiyksikön korotus vuoteen 2015 verrattuna. Kiinteistöverotus oli edellisvuoden tasolla. Valtionosuudet ylittyivät alkuperäisen talousarvioon nähden 474 teur ja muutettuun talousarvioon nähden 354 teur. Maahanmuuttajien valmistavasta opetuksesta saatiin valtionosuutta. Lisäksi vuoden 2016 valtionosuuksiin sisältyi veroperustemuutosten kompensaatioita kunnille, mitä ei ollut kokonaan huomioitu alkuperäisessä talousarviossa.

Korkotuotot alittivat alkuperäisen talousarvion 44,4 teur, mutta ylittivät muutetun talousarvion 55,6 teur. Korkotuottojen odotettu pienempi kertymä johtuu poikkeuksellisen alhaalla pysyneestä vaihtuvakorkoisten lainojen korkotasosta sekä siitä, että tytäryhtiöt nostivat uusia lainoja vuonna 2016 vain 200 teur. Korkokulut alittivat alkuperäisen talousarvion 334 teur ja ylittivät muutetun talousarvion 45,7 teur. Korkomenoihin ja korkotuottoihin ovat vaikuttaneet vaihtuvakorkoisten lainojen poikkeuksellisen matalalla pysynyt korkotaso. Korkomenoihin vaikutti myös se, että investoinnit toteutuivat vain 58,5 prosenttisesti Lisäksi maksuvalmiutta hoidettiin lyhytaikaisella rahoituksella, jonka korkotaso pysyi edullisena koko vuoden.

Muut rahoitustuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 101,6 teur ja muutetun talousarvion 14,5 teur. Muut rahoituskulut ylittivät 48 teur alkuperäisen talousarvion. Tämän ylityksen aiheutti Lahden Seudun Kuntatekniikan limiittitappion kirjaus pakolliseksi varaukseksi (28 200 euroa) sekä osakkeiden arvon kirjaus luottotappioksi (14 130 euroa). Yhtiön lopulliset selvitykset eivät ole vielä valmistuneet.

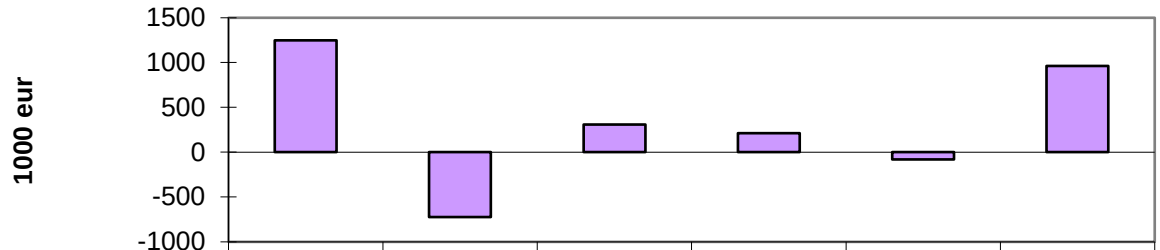
Vuosikatteen toteutuma 5,917 milj. euroa on 2,209 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa (3,708 milj. euroa) ja 2,309 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Poistoja kirjattiin 3 365 010 euroa ja arvonalennuksia 13,6 teur. Toteutuma oli 21 teur muutettua talousarviota pienempi. Poistoihin ei sisälly olennaisia kertapoistoeriä. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2 566 028 euroa.

Kuntayhtymien alijäämiä oli vuoden 2015 tilinpäätöksessä kirjattu pakolliseksi varaukseksi 220 teur. Tästä varauksesta purettiin 120 290 euroa, joten varausta jäi vielä 100 583 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 7 milj. euroa vuonna 2016. Orimattilan Vesi Oy:lle annettiin uutta lainaa 200 teur. Antolainojen lyhennykset olivat 827 teur. Kaupunki lyhensi lainojaan suunnitelman mukaisesti 5,6 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden lopussa 34,4 milj. euroa, ja siinä oli vähennystä vuoden 2015 tilanteeseen 1,6 milj. euroa. Lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja oli vuoden vaihteessa 4 milj. euroa, mikä on 3 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lainaa oli asukasta kohti 2 115 euroa.

Toimintakate lisääntyi edellisvuodesta 964 teur.

Käyttötalouden nettomenojen muutos 2015-2016, 1000 euroa
Ulkoiset erät

	Hallinto	Perusturvalk	Sivistysltk	Tekn. ltk	Ymp.ltk	Koko kaup.
Sarja2	1246,5	-723	308,1	211,8	-79,3	964,1

Hallintopalveluiden ja perusturvan muutokset johtuvan Kelalle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuuden kirjauskäytännön muutoksesta. Työmarkkinatuen kuntaosuus (1,3 milj.) oli vuonna 2015 perusturvalautakunnan menoissa. Vuonna 2016 ko. erä on kirjattu kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan elinkeinotoimen ja projektien tulosalueelle

Ulkoiset toimintakulut lisääntyivät edellisvuodesta 2,5 milj. euroa, mikä on 2,68 prosenttia. Vastaava luku vuosien 2014/2015 välillä oli 664 015 euroa (0,72 prosenttia), vuosien 2013/2014 välillä oli 140 817 euroa (0,15 prosenttia), vuosien 2012/2013 välillä 2,3 milj. euroa (2,59 prosenttia) ja vuosien 2011/2012 välillä 5,8 milj. euroa (6,92 prosenttia). Menojen kasvuun ovat vaikuttaneet hillitsevästi maltillinen työmarkkinasopimus sekä talouden määrätietoiset sopeuttamistoimet, joihin kunnat ovat joutuneet valtionosuusleikkausten, verotulokertymien vähentymisen, väestön ikääntymisen sekä korkean työttömyyden aiheuttamien menojen vaikutuksesta.

Investointimenot olivat alkuperäisessä talousarviossa 6 210 000 euroa ja muutetussa talousarviossa 7 035 000 euroa. Määrärahojen muutokset olivat Kymenlaakson Sähkö Oy:n osakkeiden hankintaan 670 teur, kiinteistöjen ostoon 260 teur, urheilutalon peruskorjaukseen 200 teur, Jokivarren koulun D-osaan 800 teur sekä määrärahan vähennykset Hennan katurakentamisesta 1,07 milj. euroa ja Arolan alueen rakentamisesta 35 teur. Investointimenot toteutuivat 58,5 prosenttisesti. Investointitulot toteutuivat 216 prosenttisesti. Kiinteistöjen myyntitulot jäivät 19 teur alle arvion.

Suurimmat investoinnit olivat maa-alueiden osto 740 teur, Myllylän koulun laajennus 727 teur (hanke jatkuu), Jokivarren koulun D-osan korjaus 634 teur (hanke jatkuu), keskustankehittäminen 463 teur ja Hennan maarakentaminen 384 teur. Kokonaan käyttämättä jäivät seutukirjaston määräraha ja atk-hankintojen määräraha (toteutukset käyttötalouteen) sekä Tönnön vesikaton uusimiseen tarkoitettu määräraha.

Vuoden aikana tapahtuneita palvelurakenteen muutoksia olivat Tietävälän koulun lakkautus 31.7.2016 lukien ja Heinämaan ja Mallusjoen päivähoidon ostopalvelusopimusten päättyminen 31.7.2017. Järvikunnan koulun toiminta uudessa koulurakennuksessa alkoi heti vuoden 2016 alussa uuden koulurakennuksen valmistuttua joulukuussa 2015. Päivähoidon tarvetta on täytetty omien yksiköiden lisäksi ostopaikoilla yksityisiltä toimijoilta. Yksityisen päivähoidon tukea korotettiin 1.8.2016 lukien.

Calpro Oy tuotti kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut, eikä toiminnassa ollut muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Vuosi 2016 oli Ladec Oy:n neljäs toimintavuosi. Ladecin sopimusta muutettiin 3.10.2016 kaupunginvaltuuston päätöksellä siten, että sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimuksesta irtautuminen on mahdollista vuosittain 31.12. siten, että irtautumisesta ilmoitetaan ko. vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Omistajakunnat tarkistavat sopimusta viimeistään kesäkuussa 2018 (maakuntauudistus tulossa vuonna 2019).

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy:n yhtiökokous päätti asettaa vuoden 2016 alussa selvitystilaan. Vuoden 2015 kirjanpitoon kirjattiin luottotappioksi LSKT:n osakas- ja pääomalainaosuudet (66 teur). Vuoden 2016 kirjanpitoon on kirjattu pakollisena varauksena 28 200 euroa osuutta kuntatekniikan limiitistä, joka on tilinpäätöshetken arvio Orimattilan kaupungin osuudesta. Omistajakunnat ovat sopineet pääomistajan kanssa tappioiden kattamisesta. Vuoden 2016 kirjanpitoon on myös kirjattu osakkeiden arvo tappiona.

Yhdyskuntatekniikan alueiden kunnossapitopalvelut sekä kiinteistöjen piha-alueet siirtyivät kilpailutuksen voittaneen YIT:n hoidettavaksi.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2017 talousarvio on edellisvuosien tapaan liikkumavaraltaan tiukka, mutta siihen ei sisälly palveluiden supistamista eikä olennaisia palvelurakenteen muutoksia loppuvuoteen 2016 verrattuna. Talousarvion mukainen tilikauden tulos on 976 420 euroa ylijäämäinen. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2017 alusta – Lahden kaupunki ja Oiva-kunnat siirsivät sosiaali- ja perusterveydenhuollon järjestämisen yhtymälle. Omistajakunnat linjasivat yhtymän talousarvion vuoden 2015 tilinpäätöksen tasoon + 1 prosentti + 1 prosentti – 1 prosentti (kilpailukykysopimuksen vaikutuksista) sisältäen muutoskustannukset. Näin ollen näiden palvelujen tuottamisen määrärahavaraus on erittäin haasteellinen ja on syytä tiedostaa, että toiminnan laadusta johtuen ylitykset voivat olla mahdollisia.

Työttömyyden hoitoon on sisällytetty erilaisia keinoja; nuorten kesätyötukea on laajennettu, Orimattila-lisän ehtoja on uudistettu ja kaupungilla on määrärahavarausta perintövaroista sekä nuorten palkkatukityöllistämiseen että oppisopimuskoulutukseen. Lisäksi kokeiluluonteisena otetaan käyttöön työttömien työllistäminen yrityksiin siten, että työllistettävä on kaupungin työntekijänä, mutta yritykseltä laskutetaan osa kustannuksista. Määrärahaa Kelalle maksettavaan peruspäivärahakustannuksiin on alennettu ja kohdennettu näihin uusiin työllisyyttä lisääviin keinoihin.

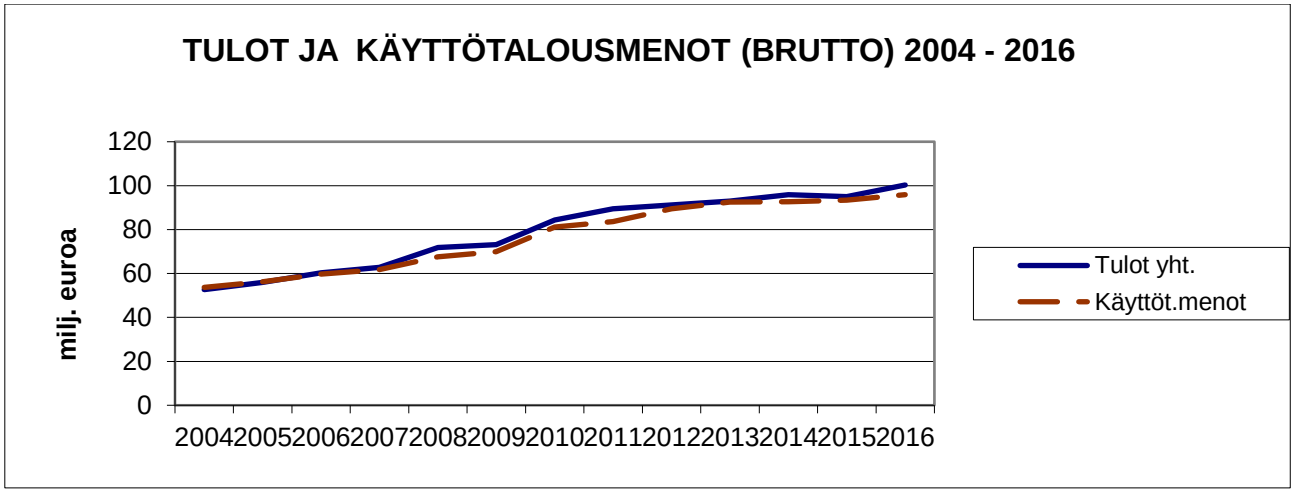
Työttömien määrä kasvoi Orimattilassa voimakkaasti vuoden 2014 lopussa (työttömyysaste 15,5 prosenttia). Vuoden 2015 lopussa kokonaismäärässä oli laskua 1,1 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta määrästä ja vuoden 2016 lopussa työttömyys oli edelleen laskenut 12,8. prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt suurin piirtein ennallaan, mutta työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Pitkäaikaistyöttömien saaminen työmarkkinoille onkin suuri haaste. Lisäksi työttömissä on suhteellisen paljon yli 55-vuotiaita.

Valtionosuudet toteutuvat vuonna 2017 saatujen valtionosuuspäätösten mukaan 237 teur talousarviossa arvioitua suurempina, ellei tilastointipäivien oppilasmäärissä tapahdu laskua.

Kaupungin talouden hoidon periaatteiden keskeisenä periaatteena on pitää menojen ja tulojen kehitys samalla kasvu-uralla. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä menot kasvoivat edellisvuodesta 2,38 prosenttia, jota voidaan pitää sikäli maltillisena, että verorahoituksen kasvu oli 4,38 prosenttia. Veroperusteet muuttuivat vuodelle 2016 tuloveroprosentin korottamisella 20,5:sta

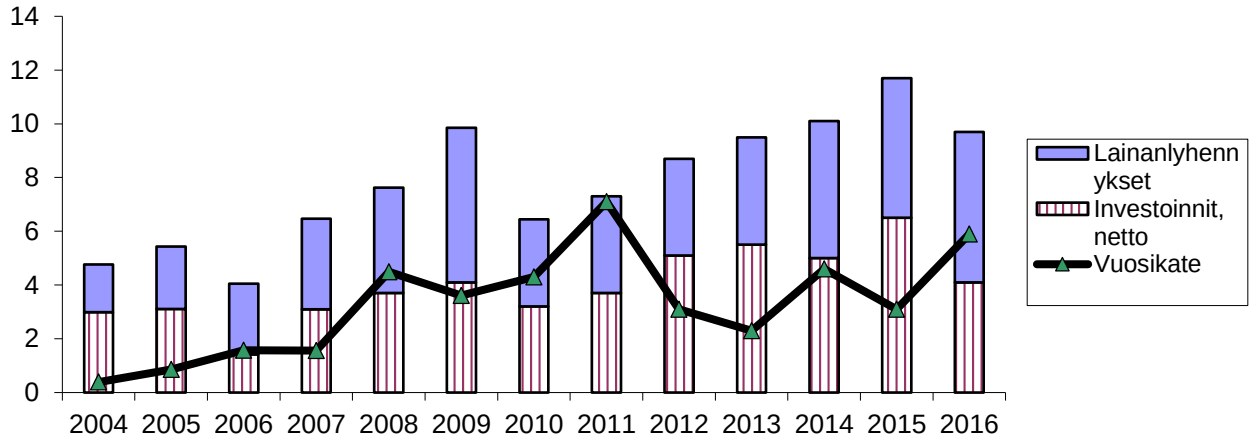
20,75:n. Vuoden 2017 osalta veroperusteet ovat vuoden 2016 tasolla. Verotulokehitykseen tulee kiinnittää vuonna 2017 erityisesti huomiota; vuoden kertymä oli hyvä osittain vuoden 2015 maksuunpanotilityksen vuoksi ja vuoden 2017 kertymään tulee vaikuttamaan mm. kilpailukykysopimuksen mukainen julkisen sektorin lomarahojen leikkaus. Myös yhteisöverokertymä oli hyvä huolimatta siitä, että kuntien korotettu jako-osuus päättyi.

Asukasmäärä kasvoi Päijät-Hämeessä ainoastaan Lahdessa ja Asikkalassa. Orimattilan väkiluku väheni 65 asukkaalla. Väestön vanheneminen aiheuttaa lisääntyvää palvelukysyntää, ja lakisääteiset velvoitteet on pystyttävä täyttämään.

Vuoden 2016 käyttötalouden nettomenot olivat 84,6 milj. euroa. Sekä vuoden 2016 tilinpäätöksessä että vuosien 2015 ja 2014 tilinpäätöksessä toimintatuotot ja verorahoitus ovat ylittäneet toimintamenot. Verorahoitus on kehittynyt positiivisesti vuoden 2016 aikana. Raskas investointiohjelma lisää poistojen määrää, mikä vaikeuttaa osaltaan tuloksen saamista tasapainoon.

Vuosikate, Investoinnit ja Lainanlyhennykset, milj. eur

Taksoja ja maksuja tarkistetaan vuosittain vastaamaan seudullista tasoa, tuottavuutta lisätään ja omistajaohjaukseen kiinnitetään huomiota. Seudullista yhteistyötä hyödynnetään siltä osin kuin se koetaan toiminnallisesti järkeväksi ja kustannustehokkaaksi ratkaisuksi. Aktiivinen oikein kohdennettu elinkeinopolitiikka sekä kaavoitus ja tonttitarjonta tuovat onnistuessaan lisää työpaikkoja ja asukkaita, mikä vaikuttaa positiivisesti kaupungin tulokertymään.

1.1.6 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstöä 31.12.2016 oli 535,78 (henkilötyövuotta), joista opetuspalveluissa oli 216 ja päivähoidossa 152,5 Henkilöstömenot vuonna 2016 olivat 25,8 milj. euroa, mikä on 26,9 % toimintakuluista.

Toimintakertomusvuodelta on tehty erillinen henkilöstötilinpäätös

.

Henkilöstö palvelukeskuksittain ja talousarviotulosalueittain vuosina 2014 – 2016 (htv)

Palvelukeskus	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
Hallintopalvelukeskus				
Hallitus	2	2	1	1
Elinkeinotoimi ja projektit	4,37	3,7	2,69	4,95
Yleishallinto	9,46	10,3	14,17	11,8
Asuntotoimi	0,3	0,3	0,3	0,4
Maaseututoimi	2,6	3,6	3,6	3,6
Ruoka- ja siivouspalvelut	76,5	75,4	60,4	57,63
Hallintopalvelukeskus yhteensä	**95,23**	**95,3**	**82,16**	**79,38**
Perusturvalautakunta	**1**	**1**	**1**	**1**
Sivistyspalvelukeskus				
Hallinto	6	6	6,6	7,6
Peruskoulutus ja lukio	216	223	226	235*
Kulttuuritoimi	1,5	1,5	1,5	1,5
Kirjasto	9	9	9	9
Liikunta	6,5	6,5	5,5	5,5
Nuoriso	7,5	7,5	7,5	5,5
Päivähoito	152,5	151,5	158,5	154,5
Sivistyspalvelukeskus yhteensä	**399**	**405**	**414,6**	**411,6**
Tekninen palvelukeskus				
Hallinto ja maankäyttö	10,1	10,6	9,1	9,6
Tilapalvelu	14,05	16,25	17,5+0,5	17
Yhdyskuntatekniikka	2,4	1,4	1,2	1
Vesilaitos	10	12,5	12,2	12,4
Rakennustark. ja ymp. suojelu	4	4	4	5
Tekninen palvelukeskus yhteensä	**40,55**	**44,75**	**44,5**	**45**
Kaupunki yhteensä	**535,78**	**546,05**	**541,27**	**536,98**

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä

Yleisesti taloustilanne on edelleen epävarmuutta aiheuttava tekijä. Työttömyys on kuitenkin vähentynyt ja varsinkin rakennusalalle on tullut uusia työmahdollisuuksia. Turvapaikanhakijoiden maahanmuutto on tasaantunut, mutta myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden kotouttaminen työllistää edelleen. Vuonna 2019 voimaan tulevat sote- ja maakuntauudistukset luovat epävarmuutta – mistä palvelut uudessa järjestelmässä saadaan ja mikä on kuntien ja maakunnan rajapinta. Lainsäädäntö on vielä valmistelussa ja valtakunnan tasollakaan ei ole täyttä yksimielisyyttä uusien suunnitelmien toimivuudesta. Myös soten ja maakunnan tarvitsemien tukipalveluiden tuottaminen on vielä osin auki – niiden tuottamisella on merkitystä kaupungin ja koko maakunnan palvelutarjonnan ja työllisyyden kannalta.

Arvio on koottu toimialojen riskikartoituksista.

Toiminnallisina riskeinä tunnistetaan henkilöstöön, toimintojen ulkoistukseen sekä tietotekniikkaan liittyvät riskit.

Henkilöstön määrä, saatavuus, osaamisen taso, sijaistusjärjestelyt sekä sitoutuminen vaikuttavat henkilöstöriskin tasoon. Jos henkilöstön määrä on toimialalla vähäinen ja tietty erityisosaaminen on vain yksittäisten asiantuntijoiden varassa, muodostuu riski, jos nämä osaajat eivät ole käytettävissä. Myös sijaistusten tulee olla määriteltyinä ennalta arvaamattomien poissaolojen varalta, jotta siihen liittyvä riski hallitaan. Lainsäädännön nopea muuttuminen muodostaa riskin henkilöstön osaamisen kannalta – muutostilanteen hallinta edellyttää ajantasaista tieto- ja koulutustasoa. Osaamattomuus voi aiheuttaa valitusprosessin, joka on merkittävä riski, jos asiaa ei ole hoidettu lakien ja ohjeistusten mukaisesti tai toimivaltuus on ylitetty. Varsinkin hankintaosaaminen koetaan riskiksi – mahdolliset valitusprosessit kestävät vuosia ja aiheuttavat lisäkustannuksia.

Joitakin tehtäviä on vaikea saada täytettyä, koska ammattitaitoista henkilöstöä on vähän saatavilla. Henkilöstön vaihtuvuus vaikeuttaa prosessien toimivuutta ja kuormittaa henkilöstöä.

Toimintojen suuri ulkoistuksen osuus muodostuu riskiksi normaaliolojen poikkeustilanteissa, jolloin työllistävä poikkeustilanne voi olla valtakunnallinen tai maakunnallinen eivätkä ulkoistetun toimijan resurssit riitä. Tiedon keskittyminen ulkoiselle toimijalle on riski tapauksessa, jossa on tarve purkaa ulkoistus. Toiminnan seurantatietoja ei tällöin ole saatavilla omassa organisaatiossa. Riskin aiheuttaa myös sopimuskumppanien välinpitämättömyys ja epätaloudellinen tapa toteuttaa toimintaa. Suurien osa-alueiden ulkoistuksissa sopimusten valvonta on haasteellista, eikä kaikkea tarpeellista tietoa ole saatavilla.

Hankintaosaaminen koetaan riskiksi – mahdolliset valitusprosessit kestävät vuosia ja aiheuttavat lisäkustannuksia.

Tietotekniikkaan liittyvät riskit tunnistetaan yleisesti ja varsinkin poikkeustilanteissa; esim. sähkön jakelun keskeytystilanteissa. Tieto keskittyy ohjelmiin ja sovelluksiin ja vaikka tietovarastot ovatkin varmennettuja, tiedon saanti ei sähköttömässä tilanteessa ole mahdollista.

Rahoitusriskinä tunnistetaan edelleen yleinen heikko taloustilanne, joka aiheuttaa kustannusten nousua. Korkealla pysyvä rakennetyöttömyys aiheuttaa kustannuksia ja työttömyyden hoidon kustannukset rasittavat kuntataloutta. Ikääntyvän väestön terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden kysyntä kasvaa, ja voi aiheuttaa sekä toiminnallisen että rahoitusriskin, jos kehitystä ei ehditä ennakoida. Tulossa olevat sote- ja maakuntauudistuksen mukanaan tuovat muutokset aiheuttavat epävarmuutta siitä, miten palvelujen saatavuus toteutuu ja miten uudistus vai-

kuttaa kunnan muuhun palvelurakenteeseen – paikallista tiedottamista tarvitaan siinä vaiheessa, kun tietoa on. Valtiontalouden sopeuttaminen heijastuu kuntien talouteen; kilpailukykysopimuksen vaikutukset leikkaavat julkisen sektorin ansiokertymiä kolmen vuoden ajan.

Vaihtuvakorkoisten lainojen alhaalla oleva korkotaso aiheuttaa riskin, jos vaihtuvakorkoisten lainojen osuus on suuri, eikä riskiltä ole suojauduttu. Vaihtuvakorkoisten lainojen määrä on aikaisempina vuosina lisääntynyt, mutta vuoden 2016 nostettu pitkäaikainen laina on kiinteäkorkoinen. Kiinteäkorkoisten lainojen määrää on edelleen vuonna 2017 lisättävä koron vaihteluriskin tasaamiseksi. Valuuttamääräisiä lainoja ei ole, joten siltä osin riskiä ei ole. Kaupunki hoitaa tytäryhtiöille lainoituksen. Siihen ei sisälly suuria riskejä. Likviditeettiriskiä hoidetaan kuntatodistusohjelmalla. Vuoden lopussa 10 milj. euron kuntatodistusohjelmasta oli otettu 4 milj. euroa lyhytaikaista rahoitusta kassatilanteen tasoittamiseksi. Määrä oli 3 milj. vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vahinkoriskejä on tunnistettu omaisuuden sekä toiminnan osalta. Omaisuuteen kohdistuvat riskit voivat olla joko hankinnan tai ylläpidon riskejä. Hankinnassa noudatetaan hankintalain säädösten lisäksi kaupungin omaa hankintaohjetta. Tilaomaisuuden ylläpitoa ja kuntoseurantaa hoitaa tilapalvelu. Peruskorjauksia tehdään taloudellisten ja henkilöstöresurssien puitteissa. Sisäilmaongelmat ovat viime vuosina nousseet esille useammassa kohteessa, joten siltä osin riskit ovat kasvaneet. Vanhojen rakennusten osalta myös esim. putkirikkojen ja laitteiden rikkoutumisen riski kasvaa.

Riskeiltä suojaudutaan vakuutuksilla sekä omaisuuden, henkilöstön että toiminnan vastuun osa-alueilla. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua ja linjauksia seurataan aktiivisesti ja tuleviin linjauksiin pyritään vaikuttamaan käytettävissä olevin keinoin (esim. lausunnot lakiluonnoksiin).

1.1.8 Ympäristötekijät

Maa-ainesten valvonta- ja lupatehtävät siirtyivät 1.6.2016 alkaen ympäristönsuojeluviranomaiselle. Luvitettuja kohteita valvottiin maastokäynnein kiinnittäen erityistä huomiota riskienhallintaan. Noin puolet kohteista oli sellaisia, joissa oli maa-ainesluvan lisäksi voimassa oleva ympäristölupa. Valvontakäyntien perusteella toiminnanharjoittajien tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota alueiden asianmukaiseen merkitsemiseen maastossa ja jyrkänteiden aitaamiseen lupamääräysten mukaisesti. Lisäksi toiminnanharjoittajien tulee omalta osaltaan valvoa ja puuttua riskialttiiseen, luvattomaan maastoajoon erityisesti Ämmäntöyräällä.

Pohjavesiriskienhallinnan parantamiseksi ympäristönsuojeluviranomainen osallistui yhdessä muiden viranomaisten kanssa Orimattilan kuuden vesiosuuskunnan yhteisiin riskienhallintakokouksiin, joita pidettiin vuoden aikana neljä. Riskienhallinta kohdistui 524 kotitalouteen ja 1316 asukkaaseen.

Pintavesien riskienhallintaa kehitettiin hyvässä yhteistyössä paikallisten asukkaiden, kalastuskuntien, kyläjohtokuntien, elykeskusten, Suomen ympäristökeskuksen ja oppilaitosten kanssa. Orimattilassa viiden vuoden välein toteutettava pintavesien fysikaalis-kemiallisen tilan tutkimus tehtiin vuonna 2016 uusien vedenlaatuluokitusohjeiden mukaan. Kannustettiin asukkaita ja yhteisöjä oma-aloitteiseen pintavesien riskien havainnointiin ja niistä ilmoittamiseen viranomaisille sähköisten palautepalveluiden kautta. Palojoen ympäristöriskien hallintaan kiinnitettiin erityistä huomiota: Orimattilan kaupunki ja Hämeen ELY-keskus solmivat kahden vuoden yhteistyösopimuksen PALOJOKI-selvityksestä, jonka tavoitteena on selvittää Palojoen kunnostustoimien taustaksi joen ja sen tärkeimpien sivu-uomien pohjien nykytilaa ja sedimentin mahdollista

pilaantuneisuutta. Ensimmäisten näytteenottojen ja mittausten perusteella Palojoen suulta löydettiin poikkeuksellisen korkea öljyhiilivetypitoisuus kokoomanäytteestä, mikä edellytti jatkotutkimuksia.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ohjeistetaan, että kaupunginhallituksen tulee antaa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä, havaituista puutteista sekä siitä, miten havaittuja puutteita on tarkoitus korjata. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä. Toimielinten on sisällytettävä vuosittain toimintakertomukseensa arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan kohdealueita ovat säännökset, määräysten ja päätösten noudattaminen, tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys/luotettavuus, riskien hallinnan järjestäminen, omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta, sopimustoiminta sekä arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Kuntalakiin on lisätty 1.7.2012 säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Kaupunginhallitus on käsitellyt sisäisen valvonnan ohjeet 9.2.2015 ja kaupunginvaltuusto 9.3.2015. Hallintosääntömuutokset sisäisen valvonnan vastuuttamisen osalta on tehty vuoden 2014 aikana.

Hallintokunnat ovat käsitelleet selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä omalta osaltaan

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupunginhallitus

Vuonna 2013 tehty tutkintapyyntö palvelubussiliikenteen käteismaksujen ilmoittamisesta ja dokumentoinnista käsiteltiin Päijät-Hämeen käräjäoikeudessa joulukuussa 2015. Vastaaja valitti päätöksestä edelleen hovioikeuteen. Hovioikeus ei antanut jatkokäsittelylupaa ja korvaukset laitettiin perintään käräjäoikeuden päätöksen mukaisesti,

Kaupunginvaltuuston Villihiiden toiminta-aluetta koskevaan päätökseen (5.10.2015 § 38) tuli Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaisu. Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen ja palautti asian uudelleen käsittelyyn. Kaupunginhallitus päätti äänestyksen tuloksena valittaa päätöksestä (kh 19.12.2016 § 412).

Palvelubussin hankintapäätöksestä tehtiin kaksi oikaisuvaatimukset sekä kaksi valitusta Markkinaoikeuteen. Markkinaoikeus ratkaisi asian toisen valittajan hyväksi. Päätöksestä on tehty kaksi valitusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen (kaupunki ja yksi tarjouksen jättäjä). Korkein hallinto-oikeus antoi marraskuussa ratkaisunsa, jossa todettiin kaupungin päätös virheelliseksi. Kaupunginhallitus päätti, että palvelubussiliikenteen loppukauden sopimus (optiovuosi käyttöön) tehdään Krantec Oy:n kanssa.

Vuorovaikutuksen lisäämistä eri hallinnonalojen kesken päätösten valmistelussa on lisättävä. Ohjeistusten ajantasaisuuteen ja tietoisuuden lisäämistä olemassa olevasta ohjeistuksesta on lisättävä. Kaupunginhallitus päätti kesäkuussa 2015 irtautua Lahden hankintarenkaan toiminnasta. Tämä lisää oman kilpailuttamisen tarvetta ja hankintasopimusten entistä tarkempaa seuraamista.

Perusturvalautakunta

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat pääsääntöisesti lakisääteisiä ja niihin liittyy säädöksiä mm. palvelujen järjestämiseen, toteuttamiseen ja saatavuuteen liittyen. Kuntayhtymä on osavuosikatsauksissaan tiedottanut hoito- ja palvelutakuun toteutumisesta sekä jonotilanteesta esim. ikääntyvien asumispalveluissa. Kuntayhtymän hallituksen jaosto on vuosittain vahvistanut mm. maksut, erilaiset korvaukset ja hoidon ja palvelun saantiin liittyvät yhtenäiset kriteerit. Kuntayhtymän luottamuselimet käsittelevät mahdolliset valitukset ja korvausvaatimukset.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi vuoden 2016 aikana kaksi päätöstä koulukuljetuksia koskevista valituksista. Ensimmäinen valitus koski kuljetusten kattavuutta tieosan vaarallisuuteen nähden sekä kuljetuksista tiedottamista. Toinen valitus koski kuljetusten järjestämistä tilapäisten asumisjaksojen aikana toisesta kunnasta koko oppivelvollisuuden ajan. Hallinto-oikeus hylkäsi molemmat valitukset ja jätti osan enimmäisestä valituksesta tutkimatta. Kolmas hallinto-oikeuden päätös koski virkasuhteen purkua koeajalla, josta tehty valitus hylättiin.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan alaiset viranhaltijat ovat noudattaneet annettuja ohjeita ja sääntöjä, eikä ole tiedossa, että sääntörikkomuksia olisi tapahtunut. Hankintojen ja erityisesti pienhankintojen osalta on toimintatapoja sekä osaamista vahvistettu.

Teknisessä lautakunnassa on vuoden 2016 aikana käsitelty yksi oikaisuvaatimus. Lisäksi teknisessä lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa käsiteltiin kaupungin kalliosuojassa tapahtuneen vesivahingon korvauspäätös, jossa korvausvelvollinen oli ELY-keskus. Teknisen palvelukeskuksen johtaja on käsitellyt kolme vahingonkorvaustapausta vuonna 2016.

Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa suuri osa tehtävistä on lakisääteisiä ja delegoitu hallintosäännön kautta eri viranomaisille. Hallintosääntöjen yms. muiden sääntöjen noudattamista seurataan sisäisesti, eikä ole tiedossa että sääntörikkomuksia olisi tapahtunut.

Ympäristölautakunnassa on annettu yksi lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valitusasiassa, joka koski vesijohto- ja jätevesiverkostoon liittämisvelvollisuutta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kaupunginhallitus

Talousarviomäärärahojen seuranta toteutui hyvin koko organisaation laajuudella ja määrärahamuutokset käsiteltiin pääosin oikea-aikaisesti. Talouskatsauksia tehtiin kolme. Määrärahaseurannan lisäksi niissä on lyhyesti otettu kantaa toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen. Kolmannessa osakatsauksessa raportoitiin myös riskienhallinnan tavoitteiden toteutumisesta. Kaikilta osin toiminnallisia tavoitteita ei saavutettu. Kaupunginhallitukseen nähden sitovia palvelukeskuksia koskevia yleisiä tavoitteita jäi myös toteutumatta. Voidaan todeta, että tavoitteet ovat hyviä, mutta resurssit eivät kaikilta osin riittäneet niiden toteuttamiseen tilikauden aikana. Tuloksellisuuteen ja sen kehittämiseen tähtääviin toimenpiteisiin on edelleen kiinnitetty huomiota koko organisaation laajuudella. FCG konsultointi teki talousanalyysin, jonka toimenpide-esityksistä osa on toteutuneita. Perlacon Oy teki syksyn valtuustoseminaarin painelaskelman sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista Orimattilan kaupungin talouteen.

Perusturvalautakunta

Kuntayhtymä on osavuosikatsauksissaan tiedottanut tavoitteiden ja talouden toteumasta säännöllisesti jäsenkunnilleen. Vuonna 2016 esiin tuotiin lisääntynyt palveluiden käyttö sekä erikoissairaanhoidossa että päivystyspalveluissa. Kuntayhtymä selvitti ja analysoi, mihin ylityspaineet kohdistuivat ja toi kuntakohtaisissa neuvotteluissa esiin sopeuttamistoimia ylityspaineiden hillitsemiseksi.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta joutui tekemään lokakuussa 286 t€ lisämääräraha- esityksen perusopetukseen valmistavan opetuksen ja Jokivarren D-osan väistötilojen kuluihin. Nämä toiminnot eivät olleet tiedossa 2016 talousaviota laadittaessa.

Opetuspalveluissa toteutetaan koulukohtainen toiminnan laatuarviointi lukuvuosittain, mikä perustuu Opetushallituksen määrittämiin peruskoulun laatukriteereihin. Arviointitulosten perusteella lautakunta päättää seuraavan lukuvuoden koulujen toiminnan painopistealueet. Tuloksellisuutta seurataan esi- ja perusopetuksessa myös seudullisella arvioinnilla, johon osallistuvat huoltajat, oppilaat ja henkilökunta. Arvioinnin luotettavuuteen vaikuttaa vastaajien kattavuus.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan osalta viime vuonna jäi käyttämättä menomäärärahoja 154 000 euroa, ja vastaavasti tulomäärärahoista jäi toteutumatta 73 000 euroa. Menojen ja tulojen käyttämättä jäänyt osuus oli samansuuntaista prosentteina katsoen. Menojen osalta käyttämättömyys johtui pääasiassa hallinnon – ja maankäytön tulosalueen henkilöstökuluista sekä kaavoituksen asiantuntijapalveluista ja hallinnon atk-palveluista.

Tavoitteet jäivät osin toteutumatta. Tavoitteiden toteutumista seurataan koko vuoden ajan, mutta henkilöstövajeesta ja työn priorisointitarpeista johtuen osa tavoitteista jäi väistämättä osatoteutuksen varaan.

Teknisellä on seurattu määrärahoja projektikohtaisesti, kustannuspaikoittain, tulosalueittain ja kokonaisuutena. Urakoiden osalta määrärahaseurantaa tehdään vielä erikseen maksupostitaulukon ja lisätöiden osalta. Investointien osalta ei määrärahaylityksiä tullut viime vuonna. Käyttötaloudessa vain yhdyskuntatekniikan tulosalueen menot ylittivät arvioidun ja sekin johtui siitä, että investointipuolelle budjetoituja menoja siirrettiin käyttötalouden kustannuksiksi tilinpäätösvaiheessa.

Erityisen haasteelliseksi on koettu yhdyskuntatekniikan käyttötalouden tulosaluevastuu joukkoliikenteen osalta. Teknisellä johtajalla on talousarviovastuu, mutta määrärahan käyttöoikeus on sivistystoimen talouspäälliköllä. Tilanteeseen tulisi saada korjaus siten, että määrärahavastuu ja rahojen käyttö olisivat yhden toimielimen alaisuudessa.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alaiset tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet tavoiteasetannan mukaisesti.

Taloudellisesti rakennusvalvonnan tulokertymä jäi arvioitua alhaisemmaksi, mikä johtui suhdanteiden muutoksista.

Tekninen palvelukeskus on reagoinut ylitysuhkiin tasapuolisesti eri tulosalueilla. Talousarviota tarkkaillaan säännöllisesti koko vuoden aikana, jolloin ylitysuhkista raportoidaan hallitusta ja tarvittaessa esitetään lisämäärärahan myöntämistä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginhallitus

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginvaltuusto käsitteli Sisäisen valvonnan ohjeet maaliskuussa 2015. Syksyllä 2015 riskit otettiin vuoden 2016 talousarviovalmistelussa mukaan talousarvioon. Niistä on raportoitu kolmannessa osavuosikatsauksessa. Toimielinkohtainen riskienhallinnan tavoitteiden toteutuminen on lisätty toimintakertomustekstien perään.

Perusturvalautakunta

Vuosittainen talousarvio perustuu arvioon palvelujen käytöstä edellisitä vuosilta ja ennakoimattoman suuret lisäykset käyntimäärissä voivat nostaa kustannuksia merkittävästi esim. päivystyskeskuksen lisääntynyt käyttö. Tehokkaalla palveluohjauksella kuntalaisia voidaan ohjata oikean tasoisiin palveluihin, jotta ei turhaan hakeuduttaisi kalliisiin erikoistason palveluihin. On myös analysoitava palvelujen käyttöä; esim. päivystyskeskuksen lisääntynyt iltapäivä- ja iltakäyttö ja tähän liittyen suunniteltava perustason palveluajat tarpeita vastaaviksi. Äkillisiin muutoksiin palvelujen käytössä ei kuitenkaan usein pystytä nopealla aikataululla reagoimaan ja tekemään toimintaan muutoksia, jotka koskisivat useampaa organisaatiota.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Sivistystoimen yksiköissä on lain edellyttämät vuosittain päivitettävät turvallisuus- suunnitelmat, joista tulosyksiköiden esimiehet vastaavat. Uinninvalvonnan sijaistamisesta on tehty sopimus yksityisen yrityksen kanssa. Talousarviossa muutosrakentamiseen varattujen määrärahojen käytön tärkein kriteeri on toiminnan turvallisuuden parantaminen esimerkkinä päiväkotien aitojen rakentaminen ja kunnossapito.

Luhtikylän koululla toimivassa päiväkoti Luhtikissa ilmeni keväällä sisäilmaongelma, minkä vuoksi toiminta jouduttiin lopettamaan. Marraskuussa Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalojen kanssa tehtiin vuokrasopimus Luhtikylän koulun naapurissa olevan rivitaloasunnon ottamisesta päivähoitokäyttöön tammikuusta 2017 alkaen. Huoneistossa tehtiin ilmastoinnin lisääminen ja pintojen uusiminen. Näin varhaiskasvatuspalvelut voidaan jatkossa tuottaa lähipalveluna turvallisissa kaupunkikonserniin kuuluvissa tiloissa.

Tekninen lautakunta

Suuremmille hankkeille tulisi tehdä säännönmukaisesti riskiarviointi. Tätä varten olisi hyvä olla valmis pohja, jonka avulla arvioinnin suorittaminen olisi systemaattista ja dokumentoitavaa.

Orimattilan Vesi Oy vastaa vesihuoltolaitoksen investoinneista niihin liittyvistä riskeistä lukuun ottamatta käyttötalouspuolelle heijastuvia vaikutuksia. Vanhan verkoston aiheuttamat riskit kuuluvat vesihuoltolaitoksen toimintaan. Riskiä pienennetään verkoston jatkuvalla saneerauksella.

Vedenhankinnan, viemärilaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta on keskittynyt viime vuonna erityisesti pohjavesiriskien hallintaan.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kaupunginhallitus

Omaisuuden hankinnassa ja luovutuksessa ei ole tapahtunut menetyksiä vuoden 2016 aikana. Hankintaohjeet on päivitetty joulukuussa 2014. Vuoden 2015 alusta otettiin käyttöön kynnysarvot alittaviin hankintoihin Hankinta-Sampo –ohjelma, jolla kilpailutusten dokumentointi paranee. Järjestelmän käyttö ei ole lähtenyt kaikilla sektoreilla käyntiin, joten siltä osin ohjausta on lisättävä. Hankintalain kynnysarvot ylittävät hankinnat on kilpailutettu HILMA –hankintailmoituskanavassa hankintalain mukaisesti. Hankintalaki on muuttunut vuoden 2017 alusta lukien – hankintaohjeet on päivettävä alkuvuodesta 2017.

OKM:lle ilmoitettiin nuorisotoiminnan päättymisestä Jymylinnan kiinteistössä. Ilmastointiremonttiin saatiin OKM:n nuorisotiloille kohdennettua rahoitusta 20 000 euroa vuonna 2014. OKM ei saamiensa selvitysten perusteella tehnyt avustuksen takaisinperintäpäätöstä.

Perusturvalautakunta

Kuntayhtymä palveluiden tuottajana tekee palvelutuotantoon liittyvät hankinnat. Hankintapäätökset käsitellään kuntayhtymän luottamuselimissä.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Opetuspalveluissa oppikirjat ja koulutarvikkeet on hankittu Kuntahankinnat sopimusten perusteella. Koulukuljetukset kilpailutettiin kesällä Hilma-järjestelmässä kahden vuoden optiolla. Opetuspalveluissa projekteihin saadut avustukset on käytettävissä olevin osin siirretty tilinpäätöksessä seuraavalla vuodelle pyrkien käyttämään kaikki saadut avustukset ehtojen mukaisesti, jolloin palautuksilta on vältytty.

Tekninen lautakunta

Maaomaisuutta hankittiin viime vuonna n. 30 ha ja luovutettiin n. 2,5 ha. Luovutuksista saatiin voittoa 53 000 euroa. Lisäksi tarpeettomaksi jääneitä rakennuksia myytiin (Artjärven kunnantalo ja Karkkulan koulu). Järvikunnan koulu otettiin uutena rakennuksena käyttöön vuoden 2016 alusta.

Vuoden 2016 aikana rakennettiin myös uutta katuomaisuutta; keskustassa Kanavapuistonkuja sekä Metsärinteen alueen katuja. Hennan pysäköintialue valmistui keväällä.

Omaisuuden hallintaan liittyvänä riskinä on, että korjausvelka lisää kokonaiskustannuksia pitkällä aikavälillä. Vuonna 2016 päivitettiin katuomaisuuden korjausvelan vähentämiseen tähtäävä ohjelma.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alainen omaisuus on vähäistä. Merkittävin omaisuus on koekalastus ja hoitokalastusvälineistö ympäristönsuojelun tulosalueella.

Irtaimistosta pidetään luetteloa, joka päivitetään kerran vuodessa. Luetteloon merkitään hankinnat ja luovutukset ja mahdolliset käytöstä poistot.

Sopimustoiminta

Kaupunginhallitus

Sopimukset on pääosin viety Dynasty-asianhallintaohjelman sopimusosioon, jossa toimii hälytysjärjestelmä sopimusten vanhentuessa. Toiminnallisesti järjestelmä on hyvä, mutta tietojen oikeellisuuteen on syytä kiinnittää huomiota. Sopimusehtojen noudattamiseen ja sopimusten valvontaan tulee kiinnittää huomiota, että palvelu täyttää ne ehdot, mistä sopimusta tehtäessä on sovittu.

Perusturvalautakunta

Kuntayhtymä ja jäsenkunnat käyvät vuosittain palvelusopimusneuvottelut, jossa sovitaan suoritearviot, maksuosuudet ja mahdolliset kuntakohtaiset muutokset. Sopimustoiminnan perustana on Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perussopimus.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Jokivarren koulun D-osan tarvitsemat väistötilat syyslukukaudelle 2016 vuokrattiin Koulutuskeskus Salpaukselta. Koulutien 19 entiset opetuskiinteistöt ovat osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi. Vuokrasopimus jatkuu vielä kevätlukukauden 2017 ajan kiinteistön uuden omistajan kanssa entisin ehdoin.

Tekninen lautakunta

Sopimusten osalta korostuu vastuuhenkilön nimeäminen ja sopimusten seuranta. Sopimusehtojen noudattamisen valvonta on osassa sopimuksissa tarkempaa kuin toisissa. Osassa sopimuksissa kuten kauppakirjoissa ja hankintasopimuksissa riskinä seurannan tekemättä jättämisestä on, että kaupungin toiminta ei olekaan tasapuolista, tai että sillä on kaupungin taloutta ja kehitystä heikentäviä seurauksia (rakentamisvelvollisuus, vuokraoikeuden kirjaukset, palveluvelvoitteet).

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alaisuudessa on vain vähän sopimuksia.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kaupunginhallitus

Orimattilan kaupungilla ei ole sisäistä tarkastusta erillisenä organisoitu, vaan se hoidetaan ensisijaisesti esimiesten valvontavelvollisuuteen kuuluvana tarkkailuna. Sisäinen tarkkailu on operatiivisen johtamisen osa, ja sen tehokkuus perustuu valvontaan ja valvonnan reaaliaikaisuuteen sekä tiedon raportointiin organisaatiossa ylöspäin.

Yleisenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että sisäisen tarkastuksen toimivuus vaihtelee eri yksiköissä. Osalla se on hyvin hoidettu ja osalla sisäisen tarkastuksen ja siitä informoimisen osuutta on syytä lisätä. Myös koulutuksen sisäisen tarkastuksen koulutusta tulee järjestää esimiehille.

Perusturvalautakunta

Kuntayhtymässä on tehty sisäistä tarkastuksia mm. jäsenkuntalaskutukseen liittyen.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Tarkastusten sijaan sivistystoimessa suoritetaan toiminnan arviointia esimerkkinä opetuspalveluissa tapahtuva perusopetuksen koulukohtainen ja seudullinen arviointi. Saatujen arviointitulosten perusteella lautakunta asettaa seuraavalla lukuvuodelle kehittämisen painopistealueen. Toimintayksiköitä – kouluja ja päiväkoteja – ohjeistetaan rehtorikokouksissa ja päivähoitotyöryhmissä mm. rekrytointiin, virkaehtosopimuksiin ja hankintoihin liittyvissä asioissa virheellisyyksien välttämiseksi.

Tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta

Teknisen palvelukeskuksen tulosalueiden vastuuhenkilöt sekä teknisen talouspäällikkö seuraavat ja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden sääntöjen ja annettujen ohjeiden mukaan. Mahdollisesti havaitut virheellisyydet korjataan ja niihin puututaan välittömästi. Lain noudattamisessa ja tulkinnassa ei ole havaittu sellaisia erityisiä ongelmia, joihin tulisi puuttua sisäisen tarkastuksen näkökulmasta. Riskit ovat kohdistuneet lähinnä henkilöstön sisäiseen ohjeistuksen hallintaan.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2016		TP 2015
Ulkoiset tuotot ja kulut	1000 Eur		1000 Eur
Toimintatuotot	11284,70		9 740,20
Toimintakulut	-95910,60		-93 402,00
Toimintakate	**-84625,90**		**-83 661,80**
Verotulot	55640,70		53 705,10
Valtionosuudet	33374,30		31 577,10
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	313,60		369,40
Muut rahoitustuotot	1663,10		1 660,30
Korkokulut	-395,70		-504,80
Muut rahoituskulut	-53,20		-69,00
Vuosikate	**5916,90**		**3 076,40**
Poistot ja arvonalentumiset	-3378,60		-3 115,00
Tilikauden tulos	**2538,20**		**882,10**
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	27,80		27,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**2566,00**		**909,80**
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	**11,8**		**10,4**
Vuosikate/Poistot, %	**175**		**99**
Vuosikate €/asukas	**364**		**188**
Asukasmäärä	**16271**		**16 336**

Toimintatuottojen prosenttiosuus toimintakuluista osoittaa, paljonko kaupungin varsinaisen toiminnan kuluista saadaan katetuksi maksu-, myynti- ja vuokratuloilla. Prosenttiosuus on pieni, koska suuri osa näistä tuotoista menee kaupungin omistamille tytäryhteistöille ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle.

Vuosikatetta tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot, että talous on tasapainossa. Rahoituslaskelmassa vuosikatetta arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen. Mikäli vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tällöin tulee ottaa huomioon myös kunnan keskimääräinen vuotuinen investointitaso.

Vuosikatteen suhteessa poistoihin tulisi olla vähintään 100 prosenttia. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä vuosikate on 175 prosenttia poistoista. Näin ollen vuosikate kattoi poistot reilusti

Vuosikate asukasta kohti on 364 euroa, kun vuonna 2015 oli 188 euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
	Milj. €	Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	5916,83	3076,37
Satunnaiset erät	0,00	920,66
Tulorahoituksen korjauserät	-352,10	-253,53
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4114,27	-6617,48
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	125,00
Pysyvien vastaavien luovutustulot	238,74	485,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	**1689,20**	**-2263,51**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-212,05	-42,02
Antolainasaamisten vähennykset	827,69	845,94
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7000,0	5000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5625,86	-5249,14
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-3000,00	2000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	2181,23	-1131,58
Rahoituksen rahavirta	**1171,01**	1423,21
Rahavarojen muutos	**2 860,21**	-840,31
Kassavarat 31.12.	6644,35	3784,15
Kassavarat 1.1.	3784,15	4624,45
	2860,20	-840,31
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, eur	**3667615**	**1790874**
Investointien tulorahoitus, %	**143,8**	**47,4**
Lainanhoitokate	**1,0**	**0,6**
Kassan riittävyys pv	**23**	**13**
Asukasmäärä	**16 271**	**16 336**

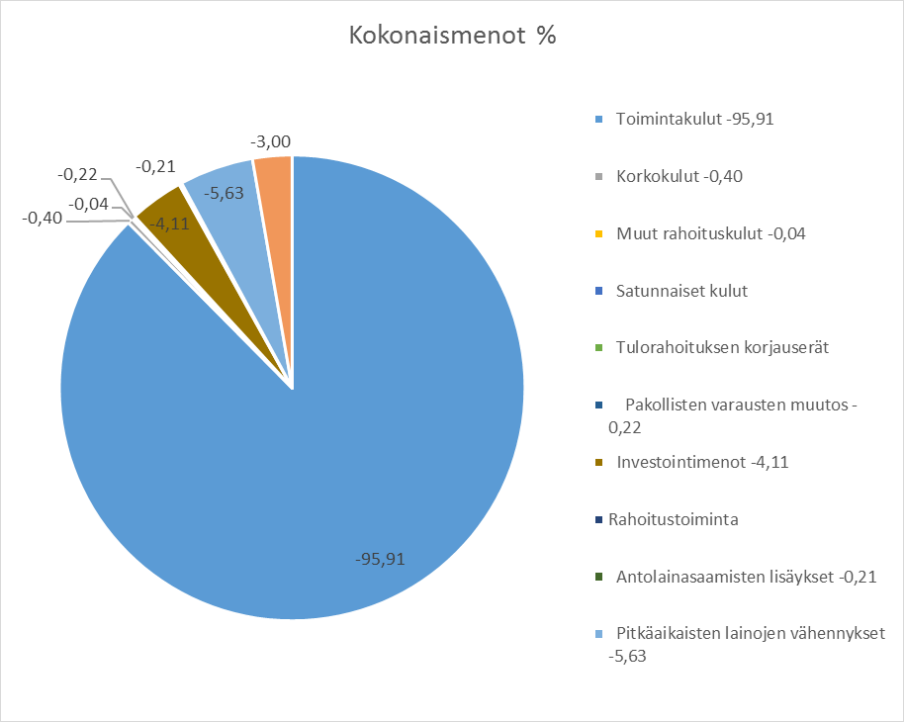
Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Mikäli prosentti on alle 100, on investointeja rahoitettu myös lainalla, kassavaroja vähentämällä tai käyttöomaisuutta myymällä. Orimattilan tulorahoituksella pystyttiin kattamaan 143,8 prosenttia investoinneista vuonna 2016.					
Lainanhoitokate kertoo kaupungin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvio on yli 2 ja tyydyttävä, kun tunnusluku on 1 -2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Orimattilan lainanhoitokate on tyydyttävä.					
Tilanne on parantunut vuodesta 2015. Vuonna 2016 vaihtuvakorkoisten lainojen korot pysyivät edelleen alhaalla. Pitkäaikaista lainaa nostetttiin 7 milj. euroa ja lyhytaikaisten kuntatodistuslainojen määrä vähentyi edellisvuoden vaihteesta 3 milj. eurolla. Vanhoja lainoja lyhennettiin suunnitelmien mukaisesti.					
Kassasta maksut on koottu seuraavista tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:					
Tuloslaskelmasta					
Toimintakulut					
- Valmistus omaan käyttöön					
Korkokulut					
Muut rahoituskulut					
Rahoituslaskelmasta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit					
Antolainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset (lyhennykset)					
Kassan riittävyys on laskettu kaavalla: 365 pvä * kassavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella					

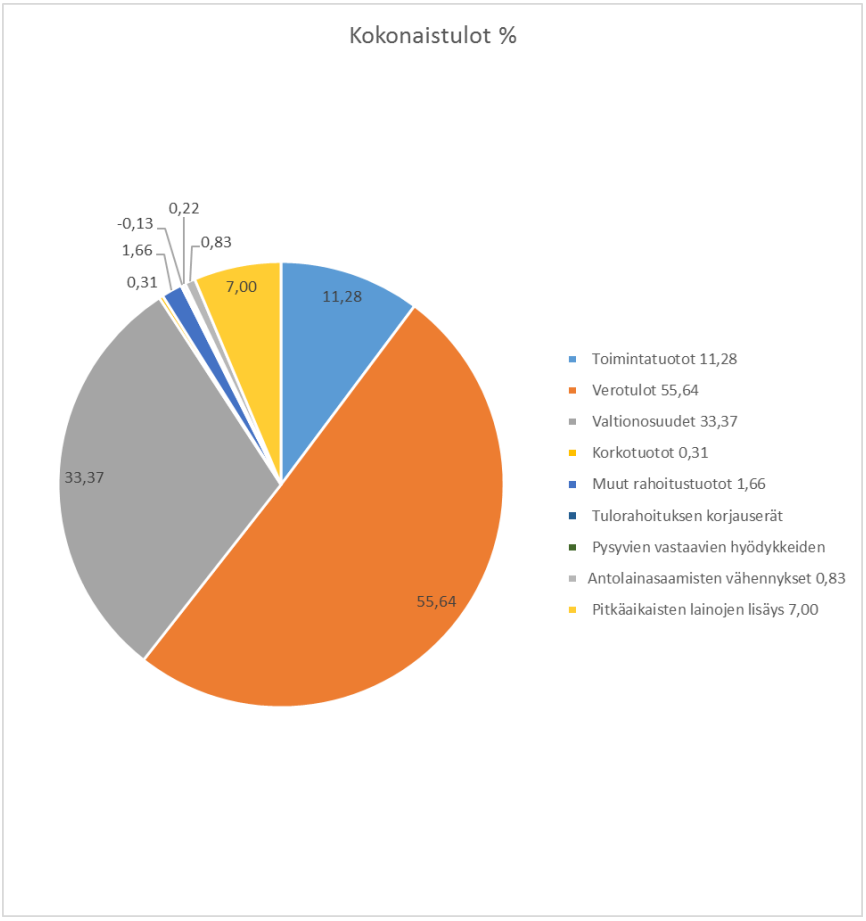
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut	2016	2015		2016	2015
VASTAAVAA	1000 €	1000 €	**VASTATTAVAA**	1000 €	1000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	**87793,29**	**87781,73**	**A OMA PÄÄOMA**	**51221,21**	**48 534,88**
I Aineettomat hyödykkeet	**80,05**	**172,35**	I Peruspääoma	41342,26	41 342,26
Aineettomat oikeudet	10,20	32,64			
Muut pitkävaikutteiset menot	69,85	139,71			
II Aineelliset hyödykkeet	**55085,79**	**54 384,47**	V Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	7312,92	6 282,80
Maa- ja vesialueet	9719,13	9 009,26	VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2566,03	909,83
Rakennukset	32381,96	32 938,26			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10120,83	9 798,10	**B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET**		
Koneet ja kalusto	571,68	1 021,81	**VARAUKSET**	**209,09**	**236,91**
Muut aineelliset hyödykkeet	86,25	86,25	Poistoero	209,09	236,91
Ennakkomaksut ja keskeneräiset han	2205,94	1 530,80			
III Sijoitukset	**32627,45**	**33 224,91**			
Osakkeet ja osuudet	14822,25	14 836,74	**C PAKOLLISET VARAUKSET**	**128,78**	**470,88**
Muut lainasaamiset	17385,04	18 000,34	Muut pakolliset varaukset	128,78	470,88
Muut saamiset	420,16	387,82			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**965,78**	**972,54**	**D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT**	**3184,75**	**1 818,00**
Valtion toimeksiannot	664,79	674,58	Valtion toimeksiannot	640,89	650,67
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	300,98	297,97	Lahjoitusrahastojen pääomat	2543,86	1 167,32
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	**8867,73**	**6924,31**	**E VIERAS PÄÄOMA**	**42882,97**	**44617,91**
I Vaihto-omaisuus	**127,35**	**132,12**	**I Pitkäaikainen**	**25461,92**	24 477,51
Aineet ja tarvikkeet	70,25	72,16	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24663,22	23 510,74
Valmiit tuotteet	57,10	59,95	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	300,00
			Siirtovelat	798,70	**666,77**
II Saamiset	**2096,04**	**3 008,05**			
Pitkäaikaiset saamiset	30,00	40,38			
Myyntisaamiset	0,00	0,00			
Lainasaamiset	1,38	3,45			
Siirtosaamiset	28,62	36,93			
Lyhytaikaiset saamiset	**2066,03**	2 967,66	**II Lyhytaikainen**	**17421,05**	**20140,40**
Myyntisaamiset	966,15	727,42	Joukkovelkakirjalainat	4000,00	
Lainasaamiset	29,70	58,18	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5405,79	11 834,14
Muut saamiset	500,20	651,48	Lainat julkisyhteisöiltä	300,00	**300,00**
Siirtosaamiset	569,98	1 530,59	Lainat muilta luotonantajilta	50,0	100,0
			Saadut ennakot	126,19	159,85
			Ostovelat	3650,11	3 974,56
			Muut lyhytaikaiset velat	502,46	521,97
			Siirtovelat	3386,50	3 249,89
IV Rahat ja pankkisaamiset	6644,35	3 784,15			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**97626,80**	**95678,58**	**VASTATTAVAA YHTEENSÄ**	**97626,80**	**95678,58**
TASEEN TUNNUSLUVUT			**TASEEN TUNNUSLUVUT**		
Omavaraisuusaste, %	**52,7**		**Omavaraisuusaste, %**		**51,1**
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	**42,6**		**Suhteellinen velkaantuneisuus-%**		**46,8**
Lainat, €/asukas	**2 115**		**Lainat, €/asukas**		**2 206**
Lainakanta 31.12. Milj. €	**34,4**		**Lainakanta 31.12. Milj. €**		**36,0**
Lainasaamiset 31.12. Milj. €	**17,4**		**Lainasaamiset 31.12. Milj. €**		**18,0**
Kertynyt yli-/alijäämä milj.€	**9,9**		**Kertynyt yli-/alijäämä milj.€**		**7,2**
Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €/asukas	**0,6**		**Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €/asukas**		**0,4**
Asukasmäärä	**16 271**		Asukasmäärä		**16 336**

1.3.4 Kokonaistulot ja –menot

ORIMATTILAN KAUPUNKI												
	KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT				2016							
				Eur	1000000						Eur	1000000
	TULOT						MENOT					
	Toiminta						Toiminta					
	Toimintatuotot				11,28		Toimintakulut					-95,91
	Verotulot				55,64		-Valmistus omaan käyttöön					0,00
	Valtionosuudet				33,37		Korkokulut					-0,40
	Korkotuotot				0,31		Muut rahoituskulut					-0,04
	Muut rahoitustuotot				1,66		Satunnaiset kulut					
	Satunnaiset tuotot				0,00		Tulorahoituksen korjauserät					
	Tulorahoituksen korjauserät						Pakollisten varausten muutos					-0,22
	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden				-0,13		Pysyvien vast. luovutustappiot					0,00
	luovutusvoitot						Investoinnit					
	Investoinnit						Investointimenot					-4,11
	Rahoitusosuudet investointimenoihin				0,00		Rahoitustoiminta					
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden						Antolainasaamisten lisäykset					-0,21
	luovutustulot				0,22		Pitkäaikaisten lainojen vähennykset					-5,63
	Rahoitustoiminta						Lyhytaikaisten lainojen vähennys					-3,00
	Antolainasaamisten vähennykset				0,83							
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys				7,00							
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys											
	KOKONAISTULOT YHTEENSÄ				110,19		KOKONAISMENOT YHTEENÄ					-109,52
			Kokonaistulot-kokonaismenot				0,68					
			Muut maksuvalmiuden muutokset-				2,181					
			Rahavarojen muutos				2,860					
							-0,68					

Kokonaismenot %
-3,00
-0,21
-0,22
-0,04
-0,40
-5,63
-4,11
-95,91
Toimintakulut -95,91
Korkokulut -0,40
Muut rahoituskulut -0,04
Satunnaiset kulut
Tulorahoituksen korjauserät
Pakollisten varausten muutos -0,22
Investointimenot -4,11
Rahoitustoiminta
Antolainasaamisten lisäykset -0,21
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset -5,63

Kokonaistulot %
0,22
-0,13
0,83
1,66
0,31
7,00
11,28
33,37
55,64
Toimintatuotot 11,28
Verotulot 55,64
Valtionosuudet 33,37
Korkotuotot 0,31
Muut rahoitustuotot 1,66
Tulorahoituksen korjauserät
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden
Antolainasaamisten vähennykset 0,83
Pitkäaikaisten lainojen lisäys 7,00

1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt	Omistusosuus %
Kiinteistö Oy Orimattilan vuokratalot	100
Orimattilan Vesi Oy	100
Orimattilan Lämpö Oy	55
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	100
Kuntayhtymät	
Orimattilan seudun terveydenhuollon kiinteistö kuntayhtymä	84,72
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon / hyvinvointi kuntayhtymä	8,15
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	5,20
Eteva kuntayhtymä	4,40
Päijät-Hämeen koulutuskonsernin kuntayhtymä	6,07
Päijät-Hämeen liitto	7,57
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	0,34

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Yleiset tavoitteet:

- konsernipankin käyttö lainoituksessa ja konsernitiliin siirtyminen
  Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:
  - *Konsernipankin käyttö lainoituksessa on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.*

  Orimattilan Yrityskiinteistöt:
  - *Konsernipankin käyttö lainoituksessa on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.*

  Orimattilan Lämpö Oy:
  - *Konsernipankin käyttö lainoituksessa on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.*

  Orimattilan Vesi Oy:
  - *Konsernipankin käyttö lainoituksessa on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.*

- vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut kaupungin kanssa yhtenevästi
  Ki Oy Orimattilan Vuokratalot:
  - *vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

  Orimattilan Yrityskiinteistöt:
  - *vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

  Orimattilan Lämpö Oy:
  - *vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

  Orimattilan Vesi Oy:
  - *vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

- olennaisten investointien ja linjausten tuominen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi
  Ki Oy Orimattilan Vuokratalot:
  - *Olennaiset investoinnit ja linjaukset on hyväksytetty kaupunginhallituksella*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:
- *Olennaiset investoinnit ja linjaukset on hyväksytetty kaupunginhallituksella*

Orimattilan Lämpö Oy:
- *Olennaiset investoinnit ja linjaukset on hyväksytetty kaupunginhallituksella*

Orimattilan Vesi Oy:
- *Olennaiset investoinnit ja linjaukset on hyväksytetty kaupunginhallituksella*

- yhtiökokouskutsut kaupungin edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle

Ki Oy Orimattilan Vuokratalot:
- *yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:
- *yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle*

Orimattilan Lämpö Oy:
- *yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle*

Orimattilan Vesi Oy:
- *yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle*

- hallitusten kokouskutsut oikea-aikaisesti kaupunginjohtajalle

Ki Oy Orimattilan Vuokratalot:
- *hallituksen kokouskutsuja on toimitettu kaupunginjohtajalle samaan aikaan kuin yhtiön hallitukselle*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:
- *hallituksen kokouskutsuja on toimitettu kaupunginjohtajalle samaan aikaan kuin yhtiön hallitukselle*

Orimattilan Lämpö Oy:
- *hallituksen kokouskutsut on toimitettu kaupunginjohtajalle yhtiöjärjestyksen määräaikojen mukaisesti samalla kun kutsut on lähetetty hallituksen jäsenille*

Orimattilan Vesi Oy:
- *hallituksen kokouskutsut on toimitettu kaupunginjohtajalle yhtiöjärjestyksen määräaikojen mukaisesti samalla kun kutsut on lähetetty hallituksen jäsenille*

KIINTEISTÖ OY ORIMATTILAN VUOKRATALOT

- monipuolinen vuokra-asuntotarjonta
- asuntojen täyttöaste noin 95 %
- vuokra-asuminen turvallista ja kohtuuhintaista
- asunnot energiatehokkaita

Toteutuma:
Tavoitteet on täyttyneet ja energiatehokkuutta on lisätty entisestään.

ORIMATTILAN YRITYSKIINTEISTÖT OY

- taseen vahvistaminen
- vuokratason määrittäminen alueellisesti käyvälle tasolle

Toteutuma:
Ei muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vuokrataso on ennallaan.

ORIMATTILAN LÄMPÖ OY

- osinko kaupungille 80 000 euroa

Toteutuma:
Osinko on maksettu pääomistajan vaatimuksen mukaisesti

ORIMATTILAN VESI OY

- riittävä ja oikea-aikainen yhteistyö kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan kanssa

Toteuma:
Vesiyhtiö on tehnyt tiivistä yhteistyötä kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan kanssa

1.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.

Hakoisten Mylly Oy, osakeyhtiö on purettu.

1.4.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Valtakunnallisessa ja maakunnallisessa valmistelussa olevalla sote-uudistuksella tulee olemaan merkittävä vaikutus koko konsernin toimintaan ja rahoitukseen.

1.4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tytäryhtiöiden toiminnan, tuloksellisuudet ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Yhtiö	**Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot**
Osakkaat ja sijoitettu pääoma	Orimattilan Kaupunki 100%
Tilikauden toiminta; olennaiset tapahtumat	Toiminta ollut aikaisempien vuosien kaltaista ja vuokrausaste oli 95,65.
Tilikauden investoinnit	Tilikauden aikana suurimpia investointeja oli neljän hissin uusiminen sekä kolmen talon parvekkeiden saneeraus.
Tuleva kehitys	Kiinteistöstrategia valmistui loppu syksystä ja sen mukaan kiinteistökannan ylläpitoon tullaan tekemään PTS-aikataulutusta. 1980-1990 lukujen rakennusten osalta isoja peruskorjauksia on tulossa.
Investointitarpeet ja niihin varautuminen	Kattojen saneerauksia on edessä sekä suunnittelua putkiremontteihin ja julkisivujen korjauksiin on aloitettava.
Henkilöstö	10 henkeä.
Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö	Konsernipankkia käytetään aktiivisesti.
Riskienhallinta	Riskienhallinnassa töiden sijaistamista kehitettiin. Vakuutukset ajantasaistettu. Riskienhallinnan osalta suunnitelmallisuutta lisätty.

Tilinpäätös			
	2016	2015	2014
Liikevaihto €	4 758 750	4 684 689	4 732 148
Muutos %	1,6	-1,0	7,6
Käyttökate	1 524 151	1 960 474	2 034 919
% liikevaihdosta	32,0	41,8	43,0
Tilikauden tulos €	-10 349	-10 131	-10 333
% liikevaihdosta	-0,22	-0,22	-0,21
Investoinnit €	68 177	98 226	7 009
Taseen loppusumma €	30 052 182	30 863 943	31 560 555
Muutos %	-2,6	-2,2	-3,5
Omavaraisuusaste %	23,8	22,1	20,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	481,09	513,0	529,8
Maksuvalmius pv	153,21	171,98	130,21

Yhtiö	**Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy**
Osakkaat ja sijoitettu	Orimattilan Kaupunki 100% pääoma
Tilikauden toiminta; olennaiset tapahtumat	Tilikaudella vuokrausaste 100 %, ei uusia vastuita
Tilikauden investoinnit	Investointeja ei tehty
Tuleva kehitys	Konserni- ja talousryhmän ohjeistuksen mukaan
Investointitarpeet ja niihin varautuminen	Tällä hetkellä ei investointitarpeita
Henkilöstö	Toimitusjohtaja
Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö	Konsernipankki tarvittaessa.
Riskienhallinta	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty konsernin ohjauksen mukaan. Hallitus valvoo toimitusjohtajaa, jonka tehtävänä on hallituksen ja konserniohjeen mukaan käytännön toiminnan ohjaaminen. Vakuutusriskin näkökulmasta yhtiön kiinteistöt on vakuutettu täysarvovakuutuksella.

Tilinpäätös			
	2016	2015	2014
Liikevaihto €	418 524	422 321	467 537
Muutos %	-0,9	-9,7	-8,2
Käyttökate	358 218	371 157	486 883
% liikevaihdosta	85,6	87,9	104,1
Tilikauden tulos €	24 474	25 755	132 174
% liikevaihdosta	5,8	6,1	28,3
Investoinnit €	0	0	0

Taseen loppusumma €	4 325 452	4 525 162	4 740 182
Muutos %	-4,4	-4,5	-13,9
Omavaraisuusaste %	9,5	8,6	7,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	934,9	979,6	936,3
Maksuvalmius pv	258,0	573,5	546,7

Yhtiö **Orimattilan Lämpö Oy**

Osakkaat ja sijoitettu pääoma	Orimattilan kaupunki	27 751,01 €
	Kymenlaakson Sähkö Oy	22 705,37 €

Tilikauden toiminta;

Toimintavuosi 2016 oli noin 3 % keskivertovuotta lämpimämpi. Kaukolämpöä toimitettiin kuitenkin 37,5 GWh ja myyntimäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 13,7 %. Maakaasun myyntimäärä kasvoi vastaavasti 23 % kokonaistoimituksen ollessa 24,7 GWh. Kaukolämpöenergian hintaa laskettiin 1.1.2016 alkaen 1 % verran ja keskimääräinen myyntihinta oli noin 3 % edellisvuotta alhaisempi. Maakaasun keskimääräinen myyntihinta laski edullisemman hankintakustannuksen seurauksena 8,5 % vuoteen 2015 verrattuna.

Tilikauden investoinnit

Vuoden 2016 investoinnit kohdistuivat kaukolämpö- ja maakaasuverkoston uudisrakentamiseen. Lisäksi Viljamaan KPA-laitoksen polttoaineiden kuljetinjärjestelmään tehtiin ensimmäinen saneeraus.

Tuleva kehitys

Lämpöyhtiö varautuu aktiivisesti polttoainemarkkinoiden muutoksiin ja pitää tätä kautta kaukolämmöntuotannon ja maakaasun jakelun kustannustehokkaana. Lämmöntuotannon polttoaineiden osalta varautuminen kohdistuu Etelä-Suomen biopolttoaineiden käytön rajuun kasvuun. Maakaasun uuden markkinalain lopulliset yksityiskohdat ja niiden mahdollinen vaikutus markkinaan on vielä avoinna. Tilanteen kehittymistä seurataan ja muutoksiin pyritään reagoimaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Investointitarpeet ja niihin varautuminen

Tällä hetkellä suuria investointitarpeita ei ole tiedossa. Hennan alueen ratkaisut päästäneen tuottamaan alkuvaiheessa portaittaisella mallilla, jossa suurille kertainvestoinneille ei ole tarvetta. Pennalan alueen laajentuminen voi toteutuessaan aiheuttaa painetta toisen kiinteän polttoaineen laitoksen rakentamiselle, mutta alkuvaiheessa lämmöntuotanto on mahdollista aloittaa siirrettävillä maakaasukeskuksilla.

Henkilöstö 4,5 henk.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Konsernitoimintoja ja –palveluita on käytetty konserniohjeen mukaisesti.

Riskienhallinta

Toiminnan riskikuva on päivitetty ja vakuutusten kattavuus tarkasteltu vuoden 2013 aikana. Tämän jälkeen toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yhtiössä noudatetaan vuonna 2014 laadittua vakuutuspolitiikkaa. Yhtiölle on laadittu vuoden 2016 aikana varautumissuunnitelma, joka kattaa myös yhtiön valmiussuunnitelman. Varautumissuunnitelman laatimisen yhteydessä kaikki turvallisuuteen liittyvät aladokumentit päivitettiin.

Tilinpäätös

Liikevaihto nousi edellisvuodesta noin 11 %. Maakaasun ja kaukolämmön hintojen laskiessa liikevaihdon kasvu johtui kokonaan kaukolämmön ja maakaasun myyntimäärien kasvusta. Taloudellinen tulos oli 228 590,38 € voitollinen, joka oli arvioitua parempi. Suurin yksittäinen tekijä odotettua parempaan tulokseen oli lämmöntuotannon polttoaineiden kokonaishinnan arvioitua suurempi aleneminen.

	2016	2015	2014
Liikevaihto €	3 590 182	3 231 313	3 597 838
Muutos %	11,1	-10,2	-5,3
Käyttökate	819 772	735 656	858 245
% liikevaihdosta	22,8	22,8	23,9
Tilikauden tulos €	228 590	148 214	256 623
% liikevaihdosta	6,4	4,6	7,1
Investoinnit €	198 926	383 550	21 461
Taseen loppusumma €	6 783 699	6 838 442	7 207 776
Muutos %	-0,8	-5,1	-2,3
Omavaraisuusaste %	39	37,1	32,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	155,4	176,6	168,6
Maksuvalmius pv	55	31	66

Yhtiö	**Orimattilan Vesi Oy**	
Osakkaat ja sijoitettu pääoma	Orimattilan kaupunki 100 %	3 560 923,88€

Tilikauden toiminta;

Vesiyhtiö on toiminnallaan tukenut kaupungin strategisia päämääriä ja rakentanut vesi- ja viemäriverkostoja yritysten ja asumisen edellytysten turvaamiseksi. Toiminnan painopistettä on muutettu kokonaisuudessaan uusinvestoinneista saneerausinvestointeihin.
Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi vuoden 2015 aikana Viiskivenharjun pohjavesialueelle vedenottoluvan. Vedenottoluvasta on valitettu ja se on edelleen käsittelyssä Vaasan hallinto-oikeudessa. Viiskivenharjun pohjavesivarannoilla voidaan turvata kaupungin kasvuennusteen mukainen vedenhankinnan tarve.
Suunniteltujen mekaanisten korjausten lisäksi Vääräkosken jätevedenpuhdistamon prosessinohjausta on parannettu edelleen ja laitteistojen toimintavarmuuteen on kiinnitetty entistä tarkempaa huomiota. Laitoksen kunnossapito on perustunut edelleen korjaavaan kunnossapitoon mutta vuoden 2017 aikana puhdistamon osalta tullaan siirtymään ennakoivan kunnossapidon menetelmiin. Hämeen Ely- keskus teki puhdistamolle valvontakäynnin 11.3.2016 ja valvontakäynnillä sovittiin, että typenpoiston on toimittava luparajojen mukaisesti vuoden 2017 alusta lähtien.

Tilikauden investoinnit

Vuoden 2016 aikana vesijohto- ja viemäriverkostoa rakennettiin Tuuliharjan suunnalta kohti Hennan aseman aluetta. Vesiyhtiö osallistui myös Hennan Asemarinteen suunnitteluun ja urakan kilpailuttamiseen yhteistyössä Orimattilan Kaupungin teknisen toimen kanssa. Hennan hankkeiden lisäksi uudisrakentaminen oli toimintavuoden aikana vähäistä. Pienempinä

yksittäisinä kohteina toteutettiin Kanavapuistonkujan uuden asemakaava-alueen vesihuolto, Kankaanmäentien jatko Arolan alueella sekä Pennalan keskustan viemäröinti.

Vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston saneeraukset kohdistettiin aikaisempien vuosien tapaan Orimattilan keskustan vanhoihin valurauta- ja betoniverkostoihin. Kaikkiaan vesijohtoa saneerattiin noin 990 metriä ja viemäriä 1 260 metriä.

Vääräkosken vesivoimalaitoksen padon pintarakenteet korjattiin kesän 2016 aikana. Projektin kustannusarvio ylittyi työn aikana paljastuneiden lisäkorjaustarpeiden vuoksi, mutta kokonaisuuteen voidaan olla tästä huolimatta tyytyväisiä.

Tuleva kehitys

Vesiyhtiön tärkeimpänä tavoitteena on mahdollistaa vesihuollon osalta Hennan ja Pennalan alueiden kehittyminen, tinkimättä kuitenkaan olemassa olevan omaisuuden korjausvelan saneeraamisesta. Vesijohtoverkoston vuotovesien määrää on saatu pienennettyä merkittävästi linjastosaneerausten avulla. Voimavaroja kohdennetaan jatkossa entistä enemmän myös viemäriverkostoon missä vuotovesien määrä on edelleen korkea.

Investointitarpeet ja niihin varautuminen

Vesiyhtiöllä on tulevina vuosina edessä raskaita investointeja. Useimmat näistä investoinneista ovat korjausinvestointeja jotka kuormittavat taloutta. Yhtiölle on laadittu viiden vuoden tarkastelujakson kattava investointiohjelma, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Henkilöstö 1 henkilö

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Konsernitoimintoja ja – palveluita on käytetty konserniohjeen mukaisesti.

Riskienhallinta

Vedenhankinnan, viemärilaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia. Koko toiminnan riskikuva on päivitetty ja vakuutusten kattavuus tarkasteltu vuoden 2016 aikana. Yhtiöllä on käytössä hallituksen hyväksymä vakuutuspolitiikka. Yhtiölle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma vuoden 2016 aikana. Valmiussuunnitelma on sisällytetty osaksi varautumissuunnitelmaa.

Tilinpäätös

	2016	2015	2014
Liikevaihto €	988 178	958 700	961 100
Muutos %	3,07	-0,25	13,11
Käyttökate	913 508	893 645	882 343
% liikevaihdosta	92,4	93,2	91,8
Tilikauden tulos €	54 907	49 787	109 743
% liikevaihdosta	5,56	5,19	11,42
Investoinnit €	1 016 897	804 651	1 049 070
Taseen loppusumma €	11 497 098	11 264 489	11 254 409
Muutos %	2,06	0,09	1,77

Omavaraisuusaste %	81,3	80,7	78,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	803	809	811
Maksuvalmius pv	6	13	9

1.4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2016		2015
	Milj.€		Milj.€
Toimintatuotot	59,38		56,18
Valmistus omaan käyttöön	0,00		0,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	0,00		0,00
Toimintakulut	-137,98		-133,43
Toimintakate	**-78,60**		**-77,25**
Verotulot	55,64		53,71
Valtionosuudet	33,37		31,58
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,02		0,01
Muut rahoitustuotot	1,51		1,51
Korkokulut	-0,89		-0,92
Muut rahoituskulut	0,05		-0,09
Vuosikate	**11,10**		**8,54**
Suunnitelman mukaiset poistot	-7,83		-7,59
Omistuksen eliminointierot	0,00		-0,21
Arvonalentumiset	-0,01		-0,01
Satunnaiset erät	-0,01		0,87
Tilikauden tulos	**3,25**		**1,61**
Tilinpäätössiirrot	-0,01		0,00
Tilikauden verot	-0,07		-0,05
Laskennalliset verot	-0,04		-0,04
Vähemmistöosuudet	-0,10		-0,07
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**3,03**		**1,46**
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	**43,0**		**42,1**
Vuosikate/Poistot, %	**142**		**109,5**
Vuosikate €/asukas	**682**		**523**
Asukasmäärä	**16 271**		**16 336**
Toimintatuotot/Toimintakulut %			
käyttöön)			
Toimintatuotot	59 377 320,10		56 180 342,55
Toimintakulut (- valm.omaan käyttöön)	-137 982 031,96		-133 427 003,34
Toimintatuotot/Toimintakulut %	**43,0**		**42,1**
Vuosikate/Poistot, %			
100*Vuosikate/Poistot			
Vuosikate	11 097 339,51		8 541 129,86
Poistot	7 841 017,33		7 802 359,67
	141,5		**109,5**
Vuosikate €/asukas	11 097 339,51		8 541 129,86
	682		**523**

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2016	TP 2015
	Milj. €	Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11,10	8,54
Satunnaiset erät	-0,01	0,87
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-0,07	-0,05
Tulorahoituksen korjauserät	-0,18	-0,17
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-7,50	-10,24
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,10	0,16
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,64	0,81
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4,08**	**-0,08**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-0,02
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,04
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7,0	5,06
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7,29	-6,96
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2,94	2,28
Oman pääoman muutokset	-0,61	-0,43
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,18	-1,75
Rahoituksen rahavirta	**-1,64**	-1,78
Rahavarojen muutos	**2,44**	-1,86
Kassavarat 31.12.	14,53	12,00
Kassavarat 1.1.	-12,09	-13,86
	2,44	-1,86
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-1 230 405	-3 607 266
5 vuodelta, eur		
Investointien tulorahoitus, %	**149,9**	84,7
Lainanhoitokate	**1,5**	1,2
Kassan riittävyys pv	**34**	29
Asukasmäärä	**16 271**	**16336**

KONSERNITASE 31.12.2016					
VASTAAVAA	**2016**	**2015**	**VASTATTAVAA**	**2016**	**2015**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**120,48**	**120,92**	**OMA PÄÄOMA**	**62,06**	**59,13**
Aineettomat hyödykkeet	**0,45**	**0,60**	Peruspääoma	41,34	41,34
Aineettomat oikeudet	0,28	0,35	Arvonkorotusrahasto	3,60	3,63
Muut pitkävaikutteiset menot	0,16	0,24	Muut omat rahastot	2,36	2,36
Ennakkomaksut	0,01	0,00	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	11,73	10,34
Aineelliset hyödykkeet	**115,65**	**115,71**	Tilikauden yli-/alijäämä	3,03	1,46
Maa- ja vesialueet	12,34	11,37			
Rakennukset	74,00	74,63			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20,99	20,60	**VÄHEMMISTÖOSUUS**	0,55	0,52
Koneet ja kalusto	4,86	5,42			
Muut aineelliset hyödykkeet	0,37	0,42			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinna	3,08	3,27			
Sijoitukset	**4,39**	**4,61**			
Osakkuusyhteisöosuudet	0,06	0,31	**PAKOLLISET VARAUKSET**	**1,02**	**1,08**
Muut osakkeet ja osuudet	4,09	4,09	Muut pakolliset varaukset	1,02	1,08
Muut ssaamiset	0,24	0,21			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**3,45**	**2,14**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**1,12**	**1,16**	Valtion toimeksiannot	0,80	0,86
Valtion toimeksiannot	0,78	0,82	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,61	1,20
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,34	0,34	Muut toimeksiantojen pääomat	0,04	0,09
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00			
			VIERAS PÄÄOMA	**75,96**	**79,15**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**21,43**	**19,93**			
			Pitkäaikainen	**48,83**	**48,70**
Vaihto-omaisuus	**0,71**	**0,77**	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41,68	41,78
Aineet ja tarvikkeet	0,52	0,54	Lainat julkisyhteisöiltä	0,01	0,31
Keskeneräiset tuotteet	0,11	0,13	Ostovelat	6,41	5,99
Valmiit tuotteet	0,06	0,06	Siirtovelat	0,73	0,61
Ennakkomaksut	0,02	0,04			
			Lyhytaikainen	**27,13**	**30,45**
			Joukkovelkakirjalainat	4,00	
Saamiset	**6,19**	**7,17**	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6,98	13,61
Pitkäaikaiset saamiset	**0,83**	**0,72**	Lainat julkisyhteisöiltä	0,30	0,30
Myyntisaamiset	0,79	0,67	Saadut ennakot	0,11	0,19
Lainasaamiset	0,00	0,00	Lainat muilta luotonantajilta	0,05	0,10
Muut saamiset	0,00	0,01	Ostovelat	5,89	5,97
Siirtosaamiset	0,03	0,04	Muut lyhytaikaiset velat	2,02	2,54
			Siirtovelat	7,13	7,14
Lyhytaikaiset saamiset	**5,36**	**6,45**	Laskennalliset verovelat	0,66	0,59
Myyntisaamiset	3,59	3,72	**VASTATTAVAA YHTEENSÄ**	**143,04**	**142,01**
Lainasaamiset	0,09	0,01			
Siirtosaamiset	1,05	1,27			
Muut saamiset	0,63	1,44			
Rahoitusomaisuusarvopaperit	**0,79**	**1,16**	Omavaraisuusaste %	**43,8**	**42,1**
Osakkeet ja osuudet	0,03	0,03	Suhteellinen velkaantuneisuus %	**51,1**	**55,8**
Sijoitukset rahamarkkina instrumentteihin	0,65	1,04	Kertynyt yli/alijäämä, Milj. eur	**14,8**	**11,8**
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,10	0,09	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	**907**	**722**
			Konsernin lainat, , €/asukas	**3258**	**3435**
Rahat ja pankkisaamiset	13,74	10,84	Konsernin lainakanta 31.12., Milj. €	**53,0**	**56,1**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**143,04**	**142,01**	Konsernin lainasaamiset 31.12., Milj.	**0,1**	**0,1**
			Kunnan asukasmäärä	**16 271**	**16 336**

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottaminen

Tilikaudella on tehty uusi pakollinen varaus Lahden Seudun Kuntatekniikan lopullisten selvittelyjen luottotappioiden takia 28 200 euroa. Kaakonsuon kaatopaikan 250 000 euron pakollinen varaus on purettu, koska kaatopaikan jälkihoitotyöt on saatu päätökseen. Kuntayhtymien alijäämien takia pakollisia varauksia lisättiin

Tuloslaskelman osoittama tulos on 2 538 209,01 euroa ylijäämäinen. Poistoeron vähennyksen, 27 819,07 euroa, jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 2 566 028,08 euroa. Ylijäämä kirjataan Tilikauden ylijäämä/alijäämä –tilille.

Talouden tasapainottaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2016 kaupungin talouden hoidon keskeiset periaatteet, jotka päivitetään vuosittain. Periaatteet antavat viitekehyksen vuosittaiseen talousarvion ja – suunnitelman valmisteluun.

Orimattilan kaupungin taseen 31.12.2015 kumulatiivinen ylijäämä oli 7,3 milj. euroa. Vuoden 2016 tilinpäätöksen vuosikate kattoi 175 prosenttisesti poistot. Vuonna 2016 käyttötalouden menojen kasvu oli 2,68 prosenttia ja tulojen (toimintatuotot + verorahoitus) 5,55 prosenttia.

Tilikauden ylijäämä oli alkuperäistä talousarviota 2 031 060 euroa parempi, ja muutettua talousarviota 2 331 678 euroa parempi. Tulokseen vaikutti verotulojen ja valtionosuuksien arvioitua parempi kertymä, ostopalvelujen odotettua pienempi toteutuma (erikoissairaanhoito), tukien ja avustusten arvioitua parempi kertymä sekä eläkemenoperusteisten eläkevakuutusmaksujen arvioitua pienempi kertymä. Näiden lisäksi korkotaso pysyi alhaalla ja investoinnit toteutuivat vain 58 prosenttisesti. Tulevien vuosien haasteellisena tavoitteena tulee olemaan menojen kasvun pitäminen tulojen kasvua vastaavalla tasolla; vuoden 2016 osalta tämä onnistui. Vuosittaisten investointien määrä tulee seuraavina vuosina huomattavasti kasvamaan – sen mahdollistamiseen vuoden 2016 hyvä tulos antaa hyvän pohjan.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Palvelukeskuksia koskevat yleiset tavoitteet

1. Terveyden edistäminen

Hallintopalvelukeskus

- Kokoustarjoiluissa suositaan terveellisiä vaihtoehtoja

  Mittari: Kokoustarjoilulistalle valitaan Sydänliiton ohjeistusta noudattavia runsaskuituisia, vähän rasvaa, sokeria ja suolaa sisältäviä tuotteita
  Tavoitetaso: Tilaustarjoiluhinnastosta löytyy em. tuotteita 10 kpl
  Toteutuma: Em. tuotteita on 10 tilaustarjoiluhinnastossa.

- Työhyvinvointia edistetään lisäämällä työntekijöiden liikunta-aktiivisuutta ja ravintotietoa

  Mittari: liikuntapainotteisten palaverin järjestäminen
  Tavoitetaso: Vähintään yksi liikuntapainotteinen palaveri vuodessa
  Toteutuma: Yksi liikuntapainotteiden osastopalaveri on pidetty keväällä 2016.

Sivistyspalvelukeskus

- Välituntiliikuntatoiminnan vakiinnuttaminen kaikkiin peruskouluihin

  Mittari: Kaikki koulut ovat mukana välituntiliikuntatoiminnassa
  Tavoitetaso: Koululaisten liikunta-aktiivisuuden nostaminen
  Toteutuma: Kaikki koulut ovat mukana välituntiliikuntatoiminnassa Liikkuva koulu – hankkeen kautta

- Lasten ja nuorten päihdevalistussuunnitelman laatiminen päihdevalistukseen ja ennaltaehkäisyyn Orimattilan oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmässä vuoden 2016 aikana.

  Mittari: Päihdevalistussuunnitelma valmistuu vuoden 2016 aikana
  Tavoitetaso: Suunnitelma laaditaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa yhteistyössä
  Toteutuma: Lasten ja nuorten päihdevalistussuunnitelman teki moniammatillinen työryhmä ja se hyväksyttiin sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan joulukuun kokouksessa

Tekninen palvelukeskus:

- Orimattilalla on lakisääteinen velvollisuus seurata ympäristön tilaa. Tähän liittyy osaltaan pintavesien seurantatutkimus, joka on aloitettu rotaatiomallilla vuonna 2001 ja toteutettu siitä lähtien viiden vuoden välein. (Lupa- ja valvontapalvelut)
  Mittari: Tutkittavien pintavesien lukumäärä
  Tavoitetaso: 35 kohdetta

Toteutuma: 28 kohdetta

- Vesilaitos toimittaa asiakkailleen korkealaatuista pohjavettä tarkkailemalla säännöllisesti veden laatua.
  Mittari: mikrobiologiset laatuhäiriöt/vuosi
  Tavoitetaso: Ei yhtään häiriötä vuodessa
  Toteutuma: Ei yhtään mikrobiologista laatuhäiriötä viime vuonna

2. Kuntalaisten osallistuminen

Hallintopalvelukeskus

- Kuntalaisille avoimet tiedotustilaisuudet

  Mittari: Kuntalaisille avoimien tilaisuuksien määrä
  Tavoitetaso: Vähintään yksi kuntalaisille avoin informaatio/keskustelutilaisuus vuodessa
  Toteutuma: Kaikille kuntalaisille avoin demokratiapäivä toteutettiin 17.10.2016.
  Mittari: Viranhaltijoiden osallistuminen kuntalaisten tilaisuuksiin (järjestöjen tilaisuudet, avoimet ovet, muut tapahtumat) yhteisen keskustelun merkeissä
  Tavoitetaso: Viranhaltijaedustus paikalla silloin, kun on kutsuttu
  Toteutuma: Osallistuminen on toteutunut kutsuttaessa.

- Avointien kanavien kautta tulevaan palautteeseen vastaaminen

  Mittari: Vastausaika sähköisesti tulleisiin palautteisiin
  Tavoite: Vähintään kolmen päivän sisällä palautteen saapumisesta palautteen antajalle (vähintään tieto käsittelyaikataulusta tai vastauksen saamisesta)
  Toteutuma: Vastaukset on pääsääntöisesti annettu kolmen päivän sisällä. Vastausaika on voinut pidempi tapauksissa, jossa vastaus kysymykseen ei ole helposti saatavilla eikä yksiselitteinen.

Sivistyspalvelukeskus

- Lisätään lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia heitä itseään koskevissa asioissa.
-

  Mittari: Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa toteutettujen kyselyjen määrä, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille
  Tavoitetaso: Lasten ja nuorten vaikuttamisen ja osallistumisen lisääminen
  Toteutuma: Kuusi kyselyä (Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointi, lasten ja nuorten taideharrastaminen, Mitä kuuluu? -kyselyt, opetussuunnitelman valinnaisainekysely, koulun hyvinvointiprofiili, lukion 1. vuositason kysely)

- Koulujen oppilaskuntien toimintaa kehitetään ja yhteyttä Nuorisovaltuuston toimintaan vahvistetaan.
-

  Mittari: Oppilaskuntien hallitusten tekemien aloitteiden määrä nuorisovaltuustolle ja nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hallitusten tapaamisten määrä
  Tavoitetaso: Koululaisten ja nuorisovaltuuston yhteyden vahvistaminen
  Toteutuma: Nuorisovaltuusto ja oppilaskunnat ovat kerran tavanneet yhteisen päivän merkeissä. Päivässä saatiin paljon avattua nuorisovaltuuston toimintaa ja uusia ajatuksia oppilaskunnille. Yhteistyölle on suunniteltu jatkoa keväälle.

Tekninen palvelukeskus

- Sähköisen palautejärjestelmän käyttöönotto ja palautteiden nopeampi käsittely

  Mittari: palautteiden käsittelyaika
  Tavoitetaso: 14 vuorokautta
  Toteutuma: palautteiden käsittelyaika on keskimäärin alle 6 vuorokautta

- Ympäristönsuojelu ja yhdyskuntapalvelut ovat osallistuneet ympäristön siivoustalkoiden järjestämiseen jakamalla jätesäkkejä sekä tiedottamalla tapahtumasta.

  Mittari: Talkoisiin osallistuneiden yhteistyötahojen määrä
  Tavoite: 7 yhteistyötahoa
  Toteutuma: Siivoustalkoot järjestettiin vähintään seitsemän sidosryhmän kanssa.

3. Tavoitteellinen toiminta ja johtaminen

Hallintopalvelukeskus

- Lisätään kouluruuan mielenkiintoisuutta ja houkuttelevuutta yläkoulussa. Pyritään täyttämään kouluruokadiplomin tavoitetaso (max 48 kohtaa), jonka jälkeen koulut voivat hakea kouluruokadiplomin vuoden 2016 aikana.

  Mittari: täyttyneiden kriteerien määrä
  Tavoitetaso: pyritään täyttämään minimimäärä kriteereistä
  Toteutuma: Kouluruokadiplomin saamiseen vaaditaan 38 kriteerin täyttyminen 45:stä. Yhteiskoulu ja Jokivarren koulu saivat kouluruokadiplomit joulukuussa 2016.

- Henkilöstöjohtamisen periaatteiden selkiyttäminen

  Mittari: tehdyt prosessikuvaukset, joissa asian eteneminen ja toimivalta
  Tavoite: kuvataan henkilöstöhallinnon ja työsuojelutoiminnan prosessit ja toiminta-alueet
  Toteutuma: Resurssit eivät riittäneet tavoitteen saavuttamiseen.

Sivistyspalvelukeskus

- Varhaiskasvatuksen aluejohtamismallin laajentaminen.
  Mittari: Toinen varhaiskasvatusalue vuoden 2016 aikana
  Tavoitetaso: Kehitetään Peltolan varhaiskasvatusalue mallin pohjalta toinen selkeä kokonaisuus yhden johtajan alaisuuteen.
  Toteutuma: Toista varhaiskasvatusaluetta ei ole vielä toteutettu. Valmistelu ja selvitykset aloitettiin.

- Tarveselvityksen käynnistäminen kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden yhteisen käyttötilan toteuttamiseksi.
  Mittari: Tarveselvitys on hyväksytty lautakunnassa syyskuussa 2016
  Tavoitetaso: Tarveselvitys tehdään kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä
  Toteutuma: Tarveselvitystä ei ole tehty. Urheilutalohankkeen ja omatoimikirjaston valmistelut nousivat ensisijalle työskentelyssä.

Tekninen palvelukeskus

- Sähköisen huoltokirjan käytön kehittäminen (Tilapalvelu)

  Mittari: Huoltokalenterin käyttöönottoaika ja huoltotapahtumien kuittausmäärä
  Tavoitetaso: Huoltokalenteriosion käyttöönotto. Kaikki huoltotapahtumat kuitataan.
  Toteutuma: Tavoitteen toteutus jäi kesken henkilöstövajauksen vuoksi.

- Tilapalvelun iltaisin ja viikonloppuisin vuokraamien tilatarpeiden päivitys

  Mittari: Selvityksen valmistumisaika koskien tarpeen mukaisia tiloja ja käyttötarkoitu sista
  Tavoitetaso: Määrittely valmistuu 31.12.2016 mennessä.
  Toteutuma: Selvitys valmistunut 3.11.2016

- Teknisen kehittämissuunnitelman uudelleen arviointi.

  Mittari: aikataulu
  Tavoitetaso: arviointi tehty
  Toteutuma: Arvioinnin tuloksena päädyttiin siihen, että päivitetään kehittämisohjelma uuden valtuustokauden aikana.

4. Kuntayhteistyö

Hallintopalvelukeskus

- Osallistutaan seudulliseen sote-tuotantoalue –valmisteluun nostaen esiin kunnan näkökulmia

  Mittari: työryhmät/työryhmiin osallistuminen Orimattilasta
  Tavoitetaso: edustus keskeisissä ryhmissä
  Toteutuma: Kaupunginjohtaja on ollut henkilöstötyöryhmän puheenjohtajana. Talousjohtaja on ollut taloustyöryhmän ja tukipalvelupalvelutyöryhmän jäsenenä sekä maksujen ja taksojen alatyöryhmän vetäjänä ja loppuvuodesta ict-työryhmän palveluseteli-alatyöryhmässä. Perusturvan tilaajajohtaja on ollut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä.

- Seudullinen kuntayhteistyö sosiaali- ja terveystoimen palveluiden kehittämisessä ja suunnittelussa.

  Mittari: Aava-kuntien kokouksiin ja muuhun yhteistyöhön osallistuminen sekä tilaajayhteistyö (yhteistyön määrä/vuosi)
  Tavoitetaso: edustus kaikissa Aava-kuntien ja tilaajayhteistyön kokouksissa
  Toteutuma: Aava-kuntien kokouksissa on ollut edustus Orimattilasta ja tilaajayhteistyön kokouksiin tilaajajohtaja on osallistunut pääsääntöisesti.

Sivistyspalvelukeskus

- Seudullisen kirjastojärjestelmän hankinta.

  Mittari: Hankinta toteutuu vuonna 2016

Tavoitetaso: Orimattila osallistuu seudulliseen hankintaan
Toteutuma: Seudun yhteinen Lastu-verkkokirjasto toteutui.

- Esi- ja perusopetuksen maakunnallisen arvioinnin toteuttaminen.

  Mittari: Arviointiin osallistuneiden yksiköiden määrä
  Tavoitetaso: Arviointi toteutetaan kaikissa yksiköissä
  Toteutuma: Maakunnallinen arviointi toteutettiin 25.1. – 8.2.2016 ja siihen osallistuivat kaikki esi- ja perusopetuksen yksiköt.

Tekninen palvelukeskus

- Paikkatietohallintaan liittyvät SEUTUPATI- yhteystyötehtävä (esim. kilpailutus, selvitystyö tmv.) vahvistaminen (Hallinto- ja maankäyttö)

  Mittari: palaverien sekä yhteystyötehtävää määrä
  Tavoitetaso: 2 palaveria/yhteistyötehtävää
  Toteutuma: 2 palaveria

5. Kumppanuus muiden toimijoiden kanssa

Hallintopalvelukeskus

- Työllisyyden edistäminen eri toimijoiden yhteistyönä (kaupunki, Aava, TE-toimisto, Startti-Center, Salpaus ym. verkoston toimijat)

  Mittari: yhteistyön toimivuuden arviointi
  Tavoitetaso: Kelan työmarkkinatukilistalla olevien määrä ei kasva
  Toteutuma: Työmarkkinatukilistalla olevien määrä on jäänyt alle vuoden 2015 tason.

- Perhekummitoiminnan käynnistäminen yhdessä MLL:n toimesta

  Mittari: valmius ja koulutus toimintaan saatu
  Tavoitetaso: Käytännön toiminta alkanut vuoden 2016 loppuun mennessä
  Toteutuma: Kymmenen perhekummia on koulutettu, joista neljällä on vuoden loppuun mennessä ollut perhe.

Sivistyspalvelukeskus

- Yrittäjyyskasvatussuunnitelman toteuttaminen yhdessä yrittäjäyhdistysten, kolmannen sektorin ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.
  Mittari: Yrittäjyyskasvatushankkeessa tehtyjen toimenpiteiden määrä kouluilla
  Tavoitetaso: Yrittäjyyskasvatus hankkeen käynnistäminen
  Toteutuma: Yrittäjyyskasvatushankkeelle ei saatu ulkopuolista rahoitusta ja omat resurssit eivät riittäneet hankkeen käynnistämiseen.

Tekninen palvelukeskus

- Orimattilalla on lakisääteinen velvollisuus seurata ympäristön tilaan. Tähän liittyy osaltaan Orimattilassa yhteistyössä Salpaus- oppilaitoksen kanssa toteutettava koekalastus elokuussa 2016. Koekalastuksen tuloksista raportoidaan lokakuun loppuun mennessä. (Lupa- ja valvontapalvelut)

  Mittari: Koekalastettavien järvien lukumäärä
  Tavoitetaso: 2 järveä
  Toteutuma: 2 järveä (Pyhäjärvi ja Villikkalanjärvi)

6. Asioiden hoitotapojen uudelleenarviointi tuottavuuden ja taloudellisuuden näkökulmasta

Hallintopalvelukeskus

- Sähköisten toimintaprosessien lisääminen

  Mittari: sähköisten työvälineiden käyttö, saapuvan postin käsittely sähköisessä muodossa
  Tavoitetaso: Kopiointimäärien 20 prosentin vähennys vuoteen 2015 verrattuna
  Toteutuma: Tavoitteeseen ei ole päästy.

Sivistyspalvelukeskus

- Seudullisen kirjastoyhteistyön valmistelu: seudullinen aineistonhankinta ja aineiston kuljetukset maakunnan alueella

  Mittari: Kirjasto tekee erillissopimuksen Lahden hankintarenkaan kanssa aineiston hankinnasta
  Tavoitetaso: Orimattila on mukana seudullisessa aineiston hankinnassa
  Toteutuma: Erillissopimus hankinnoista tehtiin ja kirjasto on mukana seudullisessa aineiston hankinnassa.

- Lasten ja perheiden tukemiseen kehitetään ennaltaehkäisevä työskentelymalli yhteistyössä Aavan ja varhaiskasvatuksen kanssa sisältäen vanhemmuuden keskustelut, vertaisryhmät, konsultaatio ja linkki lapsiperheiden sosiaalityöhön. Työskentelymalli otetaan käyttöön syksyllä 2016.

  Mittari: Yhteistyössä toteutettuihin perhetapahtumiin osallistuvien perheiden määrä
  Tavoitetaso: Perhetapahtumiin osallistuu syksyn 2016 aikana yhteensä 30 perhettä
  Toteutuma: Perhetapahtumiin osallistui yli 30 perhettä.

Tekninen palvelukeskus

- Ympäristönsuojelun lupakäsittelyn siirtyminen xcityyn (Lupa- ja valvontapalvelut)

  Mittari: ympäristölupien tallentaminen sovellukseen
  Tavoitetaso: kaikki voimassaolevat luvat lisä ja muutostietoineen
  Toteutuma: ympäristölupia koskeva perusaineisto saatiin tallennettua xcityyn

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Kaupunginhallitus, -valtuusto ja hallintopalvelukeskus

Tuula Koivunen, pj
Aimo Ryynänen I vpj.
Sirkka-Liisa Papinaho, II vpj.
Ville-Petteri Erola, jäsen
Juha Hirvonen, jäsen
Anssi Huhtala, jäsen
Riitta Karjalainen, jäsen
Kimmo Koivisto, jäsen
Sinikka Lindgren, jäsen
Jukka Mölsä, jäsen
Mirva Welling, jäsen
Markku Viljanen, jäsen

KOKONAISARVIO KAUPUNGINHALLITUKSEN ALAISESTA TOIMINNASTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategioihin

Vuonna 2016 aloitettiin uuden valtuustokauden valmistelu. Valtuusto päätti 13.6.2016, että aiemmin tehdyt luottamushenkilövalinnat ovat voimassa 1.6.2017 saakka. Valtuustokauden valmistelu aloitettiin valtuustoinfossa 22.8.2016 ja valtuustoseminaarissa 23.9.2016, jossa pohjana oli talous- ja konsernityöryhmän esitys organisaation perusrakenteesta sekä valtuutettujen määrästä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.11.2016 peruslinjaukset joiden pohjalta hallintosäännön valmistelu aloitettiin vuoden vaihteessa. Valtuusto linjasi tuolloin toimielinten jäsenmäärät, siirtymisen valiokuntamalliin sekä aluejohtokuntien muodostumisen sekä osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisen. Talousarvion hyväksymisen jälkeen jatkettiin hallintosäännön valmistelua.

Vuonna 2015 aloitettua kaupungin viestinnän kehittämistä jatkettiin. Keskeisimpänä kokonaisuutena oli kaupungin www-sivustojen uudistaminen. Sen valmistuminen siirtyi vuoden 2017 puolelle. Viestinnän toimesta laadittiin sisäisiä tiedotteita 121 kpl/v. Mediassa läpi menneitä tiedotteita oli 39 kpl. Kaupungin facebookia aktivoimalla saatiin facebook-tykkääjien määräksi 1 900 kpl.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän jäsenkunnat päättivät, että Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymästä muodostetaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä, joka järjestää jäsenkunnilleen myös perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut. Tavoitteena oli Lahden, Heinolan, Hollolan taseyksikkö Oivan ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän liikelaitoksen Peruspalvelukeskus Aavan yhdistyminen. Sysmän kunta irtautui Aavasta ja teki yksityisen sopimuksen perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelujen järjestämisestä ja Heinolan kaupunki ei tehnyt päätöstä näiden palveluiden siirtämisestä yhtymän järjestettäväksi. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2017.

SPR:n Orimattilassa sijainneen pakolaisten vastaanottokeskuksen toiminta päättyi marraskuun lopussa. Kaupungissa asui vuoden vaihteessa 9 myönteisen turvapaikkapäätöksen saanutta. Kiintiöpakolaisia ei otettu, koska ELY:n sopimuksen mukainen vuosittainen pakolaisten/turvapaikanhakijoiden määrä täyttyi vuoden mittaan kaupungissa kirjoilla olleista turvapaikanhakijoista. ELY:n kanssa tehty sopimus mahdollistaa turvapaikanhakijoiden kustannuskorvausten saamisen valtiolta.

Kaupungin talouden tasapaino säilyi. Tilikauden tulos oli 2,6 milj. euroa ylijäämäinen. Käyttötalouden menot nousivat edellisvuodesta 2,68 prosenttia ja verorahoitus 4,38 prosenttia edellisvuoden tasosta. Talouden tasapainon pysymistä edesauttoivat tehdyt sopeuttamistoimet.

Investointien toteutuma oli 4,08 milj. euroa. Muutetun talousarvion määrärahat olivat 7 milj., joten toetuma oli vain 58 prosenttia. Suurimmat investoinnit olivat maanhankinta (749 teur), Myllylän koulun laajennus (727 teur, hanke valmistuu 2017), Jokivarren koulun D-osan remontti (635 teur, hanke valmistuu 2017) ja keskustan kehittäminen (463 teur). Hennan alueen maa- ja vesirakentamiseen käytettiin 384 teur (alkuperäinen talousarvio oli 2,3 milj. euroa). Urheilutalon liikuntahallin suunnittelu aloitettiin.

Hennan EAKR-hanke Orimattilan Henna – vähähiilisen puutarhakaupungin pilottihanke, käynnistyi vuoden 2015 lopulla ja jatkuu vuoden 2017 loppuun asti. Päätavoitteena on kehittää uusia vähähiilisyyteen ja energiatehokkuuteen tähtääviä ratkaisuja. Hanke tähtää PK – yritystoiminnan kasvuun ja kehittymiseen sekä uusien työpaikkojen luomiseen Lahden kaupunkiseudulle. Hennan puutarhakaupunki toimii innovaatioiden kohdealueena ja pilottikohteena. Energiatehokkuuteen ja vähähiilisyyteen liittyen projektirahoituksella on laadittu Hennan valaistuksen tarveselvitys ja ideasuunnitelma, jota kaupunki voi hyödyntää edelleen valaistuksen rakennussuunnittelussa.

Hennan neljäs hanke Henna – maaseudun asumisen ja elinvoiman pilottihanke sai Hämeen ELY:ltä myönteisen rahoituspäätöksen joulukuussa 2016. Hankkeen ylin tavoite on luoda Hennan yhteisöllinen arvo, jolla pyritään maaseudun vetovoiman lisäämiseen, uusien asukkaiden ja aktiivisen yrityskannan saamiseen Orimattilan Hennaan. Hankeaika on 1.1.2017 - 30.6.2019. Hankkeen kustannusarvio on 244 teur, johon Hämeen ELY:ltä saadaan rahoitusta 70 %.

Valtuusto hyväksyi Hennan asemaa koskevan toteuttamissopimuksen 25.4.2016 ja sopimus allekirjoitettiin 20.6.2016

Hennan parkkialue valmistui keväällä 2016. Kaupunginhallitus teki Hennan aseman hankintapäätöksen 14.11.2016. Hennan asemakaavoitettu alue koostuu tammikuussa 2015 lainvoiman saaneesta 1. vaiheen asemakaavasta ja tammikuussa 2016 lainvoiman saaneesta Länsirinteen asemakaavasta. Asemakaavoissa on varauksia kerrostalo-, rivitalo- ja pientalorakentamiselle kaikkiaan noin 1700 asukkaan tarpeisiin. Asemakaavat mahdollistavat myös Hennan aseman, koulun ja päiväkodin rakentamisen. Hennan rakentamisesta on aloitettu neuvottelut eri rakennusliikkeiden kanssa.

Sampolan ja Orivillen alueelle laaditaan osayleiskaavaa, jonka tarkoituksena on toimia mm. Sampolan teollisuusalueen laajentamisen asemakaavoituksen pohjana. Osayleiskaavassa tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa alueelle yhdyskatu Heinämaantieltä Lahdentielle. Osayleiskaavan kaavaluonnos oli nähtävillä vuonna 2014. Alueelle on sen jälkeen laadittu lisäselvityksiä liikenteen osalta. Kaavatyötä jatketaan mahdollisuuksien mukaan vuoden 2017 aikana.

Pennalan logistiikka-alueen laajennuksen asemakaava sai lainvoiman joulukuussa 2015. Laajennusalue sijaitsee Lahdentien länsipuolella Rautamäentien risteyksestä pohjoisen suuntaan Orimattilan kaupungin omistamalla maalla. Alueelle kaavoitettiin tilaa toimitilarakennuksille yhteensä noin 78 000 kerrosneliömetriä ja teollisuusrakennuksille noin 9000 kerrosneliömetriä. Asemakaava mahdollistaa myös toisen liittymän rakentamisen logistiikka-alueelle. Uusi liittymä toteutetaan siirtämällä Rautamäentien liittymä nykyisestä paikastaan noin 250 metriä Lahden suuntaan ja rakentamalla Lahdentielle kääntyvien ajoneuvojen kaistat uuden liittymän lisäksi myös Pennalantien liittymään. Kevyen liikenteen yhteyksiä ja turvallisuutta parannetaan uudella alikululla Lahdentien ali. Uudet liikennejärjestelyt toteutetaan vuosien 2017 - 2018 aikana.

Pennalan logistiikka-alueen asemakaavoitusta on jatkettu Rautamäentien varressa kaupungin

omistamalla maalla. Tämän alueen asemakaavoituksen yhteydessä tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa sinne myös tontteja pienteollisuuden tarpeisiin. Asemakaavoituksen ja alueen rakentamisen aikatauluihin vaikuttaa myös kunnallistekniikan rakentamisen ajoitus.

Tuuliharjassa on pääpaino ollut Tuuliharjan liittymäjärjestelyissä ja Tuuliharjan yritys- ja työpaikka-alueen yrityskonseptoinnissa. Tuuliharjan moottoritieliittymä sisältyy uuteen Päijät-Hämeen maakuntakaavaan, jonka maakuntavaltuusto hyväksyi joulukuussa 2016. Orimattilan kaupunki käynnistää suunnittelun Tuuliharjan liittymän avaamiseksi yleiseen käyttöön yhteistyössä Uudenmaan ELY:n kanssa vuoden 2017 aikana. Maakuntakaavan määräysten mukaan Tuuliharjan liittymä voidaan avata yleiseen käyttöön vasta sen jälkeen, kun yhteystie vanhalle Helsingintielle on rakennettu ja Tuuliharjan teollisuus- ja varastoalueiden toteuttaminen on aloitettu. Ladecin Grow – Lahti -hankkeen, kaupungin ja Rambollin toimesta saatiin 22.6.2016 valmiiksi Hennan Tuuliharjan yritys- ja työpaikka-alueen yrityskonseptointi.

Yritysten toimintaedellytysten kehittämistavoitteiden saavuttamiseksi alkuvuodesta jatkettiin Lahden seudun radanvarsikuntien yhteistä kehittämistyötä, yritysalueiden sijoittumismarkkinointia sekä asumisen, matkailun ja tapahtumien markkinointia yhdessä Ladecin ja Lahti Regionin kanssa.

Lahden kaupunkiseudun kunnat hyväksyivät vuonna 2016 alueen kilpailukykystrategian. Kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin työllisyyssuunnitelman 26.9.2016. Kaupungin keskustan kehittämiseksi järjestettiin kaupungin keskustan yrittäjille yhteinen kehittämisilta.

Päijät-Hämeen liiton myöntämällä ns. Makera-rahoituksella on laadittu yhteistyössä Lahti Regionin ja yrittäjien kanssa kaupungin viestintä- ja markkinointisuunnitelma. Samaan hankkeeseen on kuulunut sekä ulkoisen mainekuvan että nettisivujen päivitys. Kaupungille on saatu uusi logo ja slogan. Syksyllä vakinaistetun viestintäsuunnittelijan työllä on ollut näissä keskeinen merkitys.

Maakunnan laajuinen siivouksen, laitoshuollon ja ateriapalveluiden yhdistämisselvitys käynnistyi loppuvuodesta hyvinvointikuntayhtymän tukipalveluiden tuottamiseen kohdennettujen säästöjen saavuttamiseksi.

Maaseututoimen yhteistoiminta-alueen toiminta on sujunut edelleen kustannustehokkaasti ja sähköisen asioinnin lisääntyminen on tehostanut toimintaa ja vähentänyt kustannuksia. Seudullisella tasolla on aloitettu valmistelut maaseututoimen tukihallinnon siirtymisestä vuoden 2019 alusta maakuntahallinnon järjestettäväksi.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Vuoden 2016 tulos antaa taloudellista varmuutta sekä vuoteen 2017 että tuleviin vuosiin, joihin kohdentuu paljon investointeja. Valtionosuudet toteutuivat arvioitua suurempina – siihen osaltaan vaikutti myös maahanmuuttajien valmistava opetus.

Valtakunnallisesti edelleen jatkuva epävarma taloustilanne lisää sosiaali- ja terveydenhuollon menoja sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden menoja. Työttömien aktivointitoimenpiteiden vaikuttavuutta tulee seurata ja kohdentaa resursseja toimintoihin, joista saadaan tuloksia. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kuntakohtainen talousarvio on vuoden 2015 menojen tasolla + 1 prosentti sisältäen muutoskustannukset. Hyvinvointikuntayhtymän organisaatio on muodostumassa vuoden 2017 alkupuoliskolla, ja toiminnallisia muutoksia tapahtuu jo alkuvuonna. Tiukka talousarvio on muutostilanteessa riski, joka on tiedostettava.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016

Toiminnallinen tavoite 1:
Kaupungin talouden tasapainon säilyttäminen

Mittari/Arviointitapa 1:
Vuosikatteen suhde käyttötalouden poistoihin.

Tavoitetaso 2016:
Vuosikate kattaa poistot ja alijäämiä ei synny.

Toteutuma: Vuosikate kattoi poistot. Tilikauden tulos muodostui 2,58 milj. euroja ylijäämäiseksi

Mittari/Arviointitapa 2:
Verotuksen kilpailukykyinen taso.

Tavoitetaso 2016:
Verotus pysyy kilpailukykyisenä seudullisesti sekä samankokoisiin verrokkikuntiin nähden.

Toteutuma:
Seudullisesti Orimattilan tuloveroprosenttia alempi prosentti vuonna 2016 on ollut Lahdessa (20,25), Heinolassa (20,50) ja Sysmässä (19,00). Asukasluvultaan samankokoisissa kunnissa tuloveroprosentti vaihtelee 19,75 – 21,75 prosentin välillä. On kuitenkin huomattava, että esim. Loviisassa (19,75) voimalaitos vaikuttaa verotulojen rakenteeseen – samoin kunnissa, joissa on paljon kesäasutusta. Verotuksen tasoa voidaan pitää kilpailukyisenä sekä seudullisesti että samankokoisiin kuntiin nähden.

Mittari/Arviointitapa 3:
Lainakanta euroa/asukas

Tavoitetaso 2016:
Velkamäärä asukasta kohti on alle kuntien keskiarvon.

Toteutuma:
Lainaa asukasta kohti on 2 115 €. Jos lainasaamiset vähennetään, lainamäärä asukasta kohti on 1 044 euroa. Koko maan vastaava luku on 2 938 euroa/asukas ja Päijät-Hämeen 4 720 euroa/asukas.

Mittari/Arviointitapa 4:
Toimintamenojen suhde verorahoitukseen.

Tavoitetaso 2016:
Toimintamenojen kasvuprosentti on pienempi kuin verorahoituksen kasvuprosentti.

Toteutuma: Toimintamenot kasvoivat 2,68 prosenttia ja verorahoitus 4,38 prosenttia.

Toiminnallinen tavoite 2:
Henkilöstön kehittäminen hyväksytyn henkilöstön kehittämisohjelman ja muiden suunnitelmien ja ohjeiden mukaisesti

Mittari/Arviointitapa 1:
Palvelukeskusten ja työyksiköiden sisäisen tiedottamisen toimivuus

Tavoitetaso 2016:
Palvelukeskukset (palvelukeskuksen jory tms.) pitävät vähintään kuusi palaveria vuodessa ja työyksiköt pitävät vähintään neljä koko henkilöstölleen avointa palaveria vuodessa.

Toteutuma:
Hallintopalveluissa on pidetty kuusi osastopalaveria. Ruoka- ja siivouspalveluissa on pidetty ammattiryhmille kohdennettuja palavereja 30 (esimiehet, kokit, siivoustiimit, päiväkotitiimi. Sivistyspalvelukeskuksen johtoryhmä on kokoontunut 10 kertaa. Sivistyspalvelukeskuksen hallintohenkilöstölle on järjestetty 9 infotilaisuutta. Opetuspalveluiden johtoryhmän kokouksia oli 11 ja koulujen rehtorikokouksia 10. Päiväkodinjohtajien palavereja oli 14. Sekä liikunta- että nuorisopalveluilla oli 10 kuukausipalaveria. Kirjastossa pidettiin 6 työpaikkakokousta.
Teknisen johtoryhmä kokoontui 20 kertaa. Koko teknisen palvelukeskuksen henkilöstölle suunnattuja intotilaisuuksia oli kaksi.

Mittari /Arviointitapa 2:
Kehityskeskustelujen pitäminen

Tavoitetaso 2016:
Kehityskeskustelut pidetään vuosittain

Toteutuma:
Hallintopalveluissa ja sivistyspalveluissa kehityskeskustelut on pidetty 90 prosenttisesti; teknisessä palvelukeskuksessa 20 prosenttisesti. Pitämättä jääneitä kehityskeskusteluja on pidetty vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Mittari/Arviointitapa3:
Säännölliset esimiespalaverit ja tapaamiset ammattiyhdistysten kanssa, joiden avulla pidetään yllä yhtenäistä toimintatapaa ja kehittämisohjelman toteutusta.

Tavoitetaso 2016:
Vähintään 2 esimiesinfoa vuoden aikana
Vähintään 6 informatiivista tapaamista ammattiyhdistysten kanssa

Toteutuma:
Esimiesinfoja oli yksi. Tulosaluejohtajille pidettiin info organisaatiomuutoksesta. Sen lisäksi esimiehille järjestettiin yhteistä koulutusta kehityskeskustelujen pitämisestä ja tehtäväkuvien laatimisesta. Ammattiyhdistysten kanssa pidettiin 9 informatiivista tapaamista.

Toiminnallinen tavoite 3:
Kaupungin elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeino-ohjelman päätavoitteen mukaisesti, kaupungin aseman vahvistaminen asuin- ja yrityskaupunkina, vetovoimaisen imagon lisääminen, houkuttelevat yritys- ja logistiikka-alueet sekä yritysten toimintaedellytysten kehittäminen. Yritysten toimintaedellytysten kehittämistavoitteen saavuttamiseksi jatketaan yhteistoimintaa Lahden kaupunkiseudun eri toimijoiden kanssa (Ladec, Lahti Region, Lamk, kaupungin yrittäjät).

Mittari/arviointitapa:
- asukasmäärän muutos
- yritysten määrän muutos
- työttömyysaste
- työpaikkojen määrän kasvu
- riittävä määrä tontteja/myydyt asuin- ja yritystontit
- yrityskierrokset ja yhteiset tilaisuudet yrittäjien kanssa
- ulkopuoliset rahoituspäätökset

Tavoitetaso 2016:
- asukasmäärän muutos + 30
- yritysten määrän nettomuutos +20/v
- työttömyysaste enintään 12,5 %
- työpaikkojen määrän kasvu 10
- myydyt asuin-ja yritystontit 5
- Yrityskierrokset ja yhteiset tilaisuudet yrittäjien kanssa 8
- Ulkopuoliset rahoituspäätökset 2

Toteutuma:
- asukasmäärä oli 16 366 vuoden 2015 lopussa ja vuoden 2016 lopussa 16 271, muutos - 53
- yritysten nettolisäys + 22 (perustettu 75 ja lakkautettu 53)
- työttömyysaste 12,8 %
- avoimia työpaikkoja vuoden 2015 lopussa 95 ja vuoden 2016 lopussa 24, muutos -71
- omakoti- ja rivitalotontit:
  1. Keskustasta on vuokrattu 2 omakotitalotonttia ja myyty 2 omakotitalotonttia, keskustassa on vapaana 21 omakotitonttia ja 4 rivitalotonttia.
  2. Pennalassa on vuokrattu 7 omakotitalotonttia. Vuoden vaihteessa vapaita tontteja oli 3.
  3. Artjärvellä on lunastettu 1 vuokratontti ja vapaana 10 omakotitonttia.
  4. Hennaan on kaavoitettu asuntokortteleita n. 1000 asukkaalle.
  5. Pennalassa on vapaana teollisuustonttialuetta n. 3 ha (asemakaavoitettua).
- Sampolaan kaavoitetaan yleis- ja asemakaavan myötä uusia yritys- ja työpaikkatontteja. Seurakunnalta ostettiin keskustan alueelta kesäkuussa vanhan linja-autoaseman tontti. Lisäksi Villintien varresta ostettiin n. 24 ha maata, josta on suurin osa kaavoitettu asumiseen. Pennalasta ostettiin vaihtomaaksi 22,5 ha maata.
- yrityskierroksia on tehty 9 (26 yritystä)
- yrittäjien aamukahvitilaisuuksia on pidetty 3 ja muita yhteistoimintatilaisuuksia yrittäjien kanssa 5.
- Ulkopuolisia rahoituspäätöksiä 2 (Hennan asumisen ja elinvoiman pilottihanke sekä Digimattila – Orimattilan maine-, viestintä- ja markkinointyö –hanke).

Toiminnallinen tavoite 4:
Työmarkkinatukea saavien määrä ei kasva vuoden 2015 tasosta. Kaupungin työllisyyspalveluja hoidetaan aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti kaupungin työllisyysyksikön ja verkoston yhteistyöllä. Verkostoon kuuluvat Orimattilan yrittäjien ja yritysjärjestön lisäksi Orimattilan Startti-Center r.y. (Uusi Startti –hanke), nuorisotoimen työpaja, Aavan kuntouttava yksikkö sekä muita alueellisia toimijoita.

Mittari/Arviointitapa 1:
Passiivisen työmarkkinatuen kasvun taittaminen

Tavoitetaso 2016:
Kelalle maksettava työmarkkinatuki on vuoden 2015 tasossa.

Toteutuma:
Työmarkkinatuen maksuosuus oli 1 280 321 euroa vuonna 2016 ja 1 309 513 euroa vuonna 2015. Näin ollen tavoite saavutettiin.

Toiminnallinen tavoite 5:
Viestinnän kehittäminen aktiivisesti ja resurssitehokkaasti sekä sisäisesti että ulkoisesti; omin sanoin viestivä Orimattila

Kehittämisen osa-alueet:
- Tiedonkulun parantaminen organisaation yksiköiden välillä
- Mielikuvan luominen elinvoimaisesta, yhteisöllisestä ja houkuttelevasta Orimattilasta
- Orimattilan löydettävyyden parantaminen verkossa; Orimattila.fi keskeinen ja ajantasainen, selkeä tiedonlähde, myös mobiililaitteilla
- Uuden kuntalain edellyttämien osallistumisen ja vaikuttamisen keinojen toteuttaminen ja aktiivinen Orimattilan virallinen Facebook

Viestinnän tehokkuuden ja tavoitteiden seurannan aloittaminen ja tuloksien kirjaaminen Orimattila.fi:n käyttäjätietojen saaminen (klikkimäärät, tulopolut ja tulosyyt) sekä palautteenannon käyttöaktiivisuuden seuraaminen.

Mittari/arvioititapa 1:
Sisäisten tiedotteiden lukumäärä 10/vuodessa.
Mediassa läpi menneiden tiedotteiden lukumäärä 30/vuodessa.
- Orimattilan Facebook-tykkääjien määrä yht. 2 500.
- Facebook-julkaisujen (tapahtumat, tiedotteet linkkeineen ja kuvat) lukumäärä 1-2/työpäivä.
- Julkaistujen tuoreiden valokuvien määrä orimattila.fi ja Orimattilan Facebook
- Orimattila.fi:n sijoittuminen googlen hakutuloksissa verkossa hakusanoilla: maaseutukaupunki, yrittäminen, osallistuminen, palaute.
- Uusittu, kevennetty ja responsiivinen orimattila.fi.
- Toteutuneet kampanjat esim. asumisen, työllisyyden,matkailun tai tapahtumien saralla
- Käyttöönotettu seurantatyökalu (esim. Google Analytics) orimattila.fi:tä varten, käyttäjätietoraportti 2 kpl vuodessa.

Tavoitetaso 2016:
- Sisäisiä tiedotteita 10 kpl/v
- Mediassa läpi menneitä tiedotteita 30 /vuodessa
- Orimattilan Facebook-tykkääjien määrä 2 500
- Facebook-julkaisuja 1-2/työpäivä
- Julkaistuja tuoreita valokuvia (orimattila.fi ja Orimattilan facebook-sivut) yht. 10 kpl/v.
- Sijoitus kärkikolmikkoon
- Uusittu kotisivu saatu käyttöön
- Toteutuneita kampanjoita väh. 2 kpl/v.
- Käyttäjätietoraportteja väh. 2/v.

Toteutuma:
- Sisäisiä tiedotteita 121 kpl/v.
- Mediassa läpi menneitä tiedotteita 39 kpl
- Facebook-tykkääjiä 1 900 kpl
- Julkaistuja tuoreita valokuvia orimattila.fi, facebook ja Instagram 60 kpl
- Sijoitus kärkikolmikkoon 1., 3., 9., ja 1. (uusittu sivusto vaikuttaa google-tuloksiin
- Uusittu, kevennetty ja responsiivinen orimattla.fi tehty vuonna 2016 ja otettu käyttöö 1.3.2017
- Toteutuneita kampanjoita 2; demokratiapäivä ja energiansäästötalkoot
- Käyttäjäraportteja tehty 2.

Toiminnallinen tavoite 6:
Kotimaisen raaka-aineen ja lähellä tuotetun ruoan määrän lisääminen ruokalistoille

Mittari/Arviointitapa:
Elintarvikkeiden kotimaisuusaste

Tavoitetaso 2016:
Kotimaisuusaste vuonna 2016 75 %

Toteutuma:
Elintarvikkeiden kotimaisuusaste on tuoteryhmittäin eriteltynä: liha ja lihatuotteet 90,7 %, maitotuotteet 99,5 %, leipomotuotteet 96,8 %, tukkutuotteet (kuivatarvikkeet) 64,4 % ja tuoretuotteet 74,8 %. Yhteenlaskettuna kaikkien elintarvikkeiden kotimaisuusaste oli 83,9 %. Tukkuostojen kotimaisuusaste oli 67,5 %.

Toiminnallinen tavoite 7: Tiedottamisen kehittäminen ja lisääminen yhteistoiminta-alueen maatalousyrittäjille
Mittari/Arviointitapa: Viljelijäkirjeet
Tavoitetaso 2016: Vähintään neljä viljelijäkirjettä vuodessa.
Toteutuma: Maataloustoimen tiedotteita on lähetetty neljä vuonna 2016.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016 KAUPUNGINVALTUUSTO				
Ulkoiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT muutos 14,4 %	101 142	121 260	114935	139 840
TULOT muutos %			26 527	25 378
NETTO muutos 14,4 %	101 142	121 260	88 408	114 462

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016 KAUPUNGINVALTUUSTO				
Sisäiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT muutos - %	2 211		2 233	2 530
TULOT				
NETTO muutos – 0,98 %	2 211		2 233	2 530

KAUPUNGINHALLITUS				
Ulkoiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT muutos 36,1 %	9 021 257	8 893 310	6 628 495	7 038 757
TULOT muutos 61,78 %	3 034 690	2 569 750	1 875 821	1 917 831
NETTO muutos 25,96 %	5 986 568	6 323 560	4 752 674	5 120 926

KAUPUNGINHALLITUS				
Sisäiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT muutos - 8,36 %	539 323	531 160	588 540	636 045

TULOT muutos -3,85 %	2 459 744	2 434 470	2 558 350	2 670 139
NETTO muutos – 2,51%	-1 920 421	-1 903 310	-1 969 809	-2 034 094

SELVITYS OLEELLISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO
Talousarvio toteutui pääosin suunnitellusti. Kulut ylittyivät elinkeinotoimen ja –projektien osalta 145 teur, mutta myös tulot ylittyivät 124 teur. Ylityksen johtuivat liikuntapuistohankkeesta, jota ei ollut budjetoitu sekä velvoitetyöllistettyjen arvioitua suuremmasta määrästä. Ruoka- ja siivouspalveluiden menot ylittyivät siivoustoimessa 238 teur, jossa Kankaanmäen terveyskeskuksen suljetun osaston avaamisesta ja sijaisuuksista aiheutui lisäkustannuksia. Tulot ylittyivät 281 teur, mikä kattaa menojen ylityksen.

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN (vakinaiset ja määräaikaiset, ei työllistämistuella palkattuja, htv)				
Tulosalue	**TP2016**	**TA2016**	**TP2015**	**TP2014**
Hallitus				
- kaupunginjohtaja	1	1	1	1
- viestintäsuunnittelija	1	1		
Elinkeinotoimi ja projektit				
- hankeasiamies	1	1	1	1
- elinkeino- ja kehittämisjohtaja	0,7	0,7	0,7	0,7
- yksilövalmentaja (m.a.)			1,25	1,25
- ryhmävalmentaja (m.a.)			1	1
- projektityöntekijä				
- työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1
- työhönvalmentaja	0,75	1		
- palveluohjaaja, ma	0,92			
Yleishallinto				
- elinkeino- ja kehittämisjohtaja	0,30	0,3	0,3	0,3
- talousjohtaja	1	1	1	1
- viestintäsuunnittelija m.a.			0,33	
- laskentasihteeri	0,16	1	1	1
- arkistosihteeri			1	1
- toimistosihteeri	5	5	4	4,5
- projektipäällikkö, liikuntahanke			0,25	1
- atk-päällikkö	1	1	1	1
- järjestelmäasiantuntija	2	2	2	2
Asuntotoimi (asuntosihteeri 0,3 ja toimistosihteeri 0,3)	0,3	0,3	0,3	0,4
Ruokapalvelut	37,5	36,4	33,97	36,54
Siivouspalvelut	39	39	21,02	21,09
Maatalouselinkeinohallinto				
- maaseututoimenjohtaja	1	1	1	1
- maaseutusihteeri	1,6	2,6	2,6	2,6
Palvelukeskus yht.	95,23	95,3	73,29	79,38

SUORITTEET JA TUNNUSLUVUT				
Suorite, tunnusluku	**TP2016**	**TA2016**	**TP2015**	**TP2014**
Kaupunginhallitus				
- kokousten lukumäärä	23	22	22	23
- käsiteltyjen asioiden lukumäärä	413	440	432	441
Ruokapalveluiden ateriamäärä	929 00	888 000	826 113	829 185
Maatilojen lukumäärä (aktiivitilat)	820	860	838	892
Maksetut tuet, milj. euroa	27,3	31,0	26,7	33
Atk-työasemien lukumäärä				
- hallinto	250	240	238	250
- opetus	728	550	605	620
- opetus, tabletit	283			
- muut kiinteistöt	27	35	17	35

*Yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa1.1.2013.

** Suoritekertoimet muutettu vastaamaan valtakunnallisia kertoimia, ruokailijamäärä ei ole vähentynyt. Vertailusuoritemäärä talousarvioon 795 000 + 42 000 = 837 000

RISKIEN HALLINTA

1. Rahoitusriskit – muodostuu riskiksi, jos rahoituksen saatavuus vaikeutuu (KH)

   Tavoite: Lyhytaikaisen rahoituksen määrä pidetään kohtuullisella tasolla ja rahoituksen saatavuutta seurataan.

   Toteutuma: Lyhytaikaisen rahoituksen määrä on tilikauden vaihtuessa 3 milj. pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Tällä hetkellä edullisella lyhytaikaisella rahoituksella on tasattu kassavaihteluita ja pystytty seuraamaan pitkäaikaisen lainanottotarvetta.

2. Velkaantuminen - muodostuu riskiksi, jos velanhoitokulut nousevat hallitsemattomalle tasolle. Orimattila on vuoden 2014 lopun tilanteessa selkeästi alle valtakunnallisten keskiarvojen, ja korkokulujen hallitsemiseen on keinoja (KH)

   Tavoite: Lainapääomaa hoidetaan siten, että vähintään puolet lainamäärästä on kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksella suojattuja.

   Toteutuma: Kiinteään korkoon on sidottu 42 prosenttia 31.12.2016 tilanteen lainasaldosta. Vaihtuvakorkoisia (pitkät viitekorot mukaan laskettuna) on 58 prosenttia. Vuoden 2017 ensimmäinen lainannosto on tarkoitus tehdä kiinteäkorkoisena.

3. Menojen hallinta – muodostuu riskiksi, ellei tavoitellussa menojen kasvutasossa pysytä

   Tavoite: Talousarviovaiheessa tiedotetaan menolisäykset, joilla on vaikutusta myös tuleviin vuosiin. Osavuosikatsauksilla seurataan talousarvioiden toteutumista vuoden aikana. Vapautuvien tehtävien täyttölupakäytäntöä jatketaan.

   Toteutuma: Menojen seuranta on toteutunut oikea-aikaisesti. Osavuosikatsauksia on tehty kolme. Täyttölupakäytäntöä on jatkettu. Vuonna 2016 täyttöluvat myönnettiin esitysten mukaisesti lukuun ottamatta toimistoinsinöörin tehtävää, joka jätettiin pöydälle, kunnes tilapalvelun organisaatio on selkiytynyt.

4. Sote-uudistus ja sen rahoitus – muodostuu riskiksi, jos päätäntävalta menetetään ja kustannukset kohdentuvat muun kuin kapitaatio- tai aiheuttamisperiaatteen mukaan (KH, Perusturvalk).

   Tavoite: Sote-uudistuksen tilanteen kehitystä seurataan ja siihen toteuttamistapaan ennen vuotta 2019 vaikutetaan siinä määrin kuin se on mahdollista.

   Toteutuma: Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän maksuosuudet toteutuivat vuoden 2016 osalta hallitusti. Vuoden aikana käytiin useita uuden Hyvinvointikuntayhtymän toiminnan aloittamiseen liittyviä neuvotteluja ja osallistuttiin työryhmiin ja valmistelukokouksiin.

5. Toimintaympäristön muutokset - yleinen taantuma ja toteutuvat kuntaliitokset muuttavat toimintaympäristöä ja yhteistyökuvioita ja voivat muodostua riskiksi, ellei vaikutuksia pystytä arvioimaan riittävän ajoissa.

   Tavoite: Toimintaympäristön muutoksia ja yleistä talouskehitystä seurataan aktiivisesti ja arvioidaan mahdollisia vaikutuksia.

   Toteutuma: Keskeisin toimintaympäristön muutos vuonna 2016 on ollut vuoden 2017 aloittaneen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän valmistelu. Vuoden 2019 alusta toteutuvan valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun on osallistuttu aktiivisesti. Vaikutuksia on arvioitu siinä laajuudessa kuin se käytettävissä olevan tiedon perusteella on ollut mahdollista. Vuoden 2017 talousarvion laadinnassa tehty vuotta 2019 koskeva taloussuunnitelma tehtiin ilman sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti.

6. Strategian mukainen eteneminen ja päätöksenteko – voi muodostua riskiksi, jos on kyvyttömyyttä kokonaisvaltaisesti hahmotettuihin päätöksiin; seurauksena uskottavuuden ja luottamuksen puute

   Tavoite: Asioiden huolellisella valmistelulla, vaihtoehtojen esittämisellä ja oikea-aikaisella tiedottamisella vaikutetaan asian kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen. Poliittisten ryhmien roolin ja yhteistyön tärkeys tiedotetaan ja viranhaltijoiden ja päättäjien vuorovaikutusta lisätään tarpeen mukaan.

   Toteutuma: Viestintäsuunnittelijan työ on lisännyt tiedottamista olennaisesti eri kanavilla. Talous- ja konserniohjaustyöryhmä on tehnyt valmistelutyötä laajemmissa asiakokonaisuuksissa. Tiedottamiseen asioiden valmisteluaiheista tulee edelleen kiinnittää huomiota.

7. Ydintehtävien tunnistaminen – muodostuu riskiksi, jos ei tunnisteta

   Tavoite: Ydintehtävät dokumentoidaan; vähenevien taloudellisten sekä henkilöstöresurssien myötä ydintehtävien tunnistaminen on entistä olennaisempaa.

   Toteutuma: FCG teki selvityksen resursseista ja kohteista, missä toiminnallisilla muutoksilla voitaisiin vaikuttaa kustannusrakenteeseen. Ydintehtävistä ja palvelustrategiasta on käyty virkamiestasolla valmistelevaa keskustelua, mutta ydintehtävien dokumentointia ei vielä ole tehty.

8. Konserniyhtiöiden johdon sitoutumattomuus emon tavoitteisiin ja strategiaan – muodostuu riskiksi, ellei sitoutumista ole (KH)

   Tavoite: Konserniohjauksen toimenpiteitä tehostetaan ja yhteistyötä lisätään konserniyhtiöiden toimivan johdon kanssa.

Toteutuma: Yhteistyö on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Konserniohjeistuksen uusiminen on ajankohtaista vuonna 2017.

9. Avainjohtajien ja -osaajien menettäminen - voi muodostua riskiksi (tasapainotilan löytyminen muutoksen jälkeen voi kestää suhteellisen kauan)

   Tavoite: Sijaisjärjestelmiä kehitetään yli hallintokuntarajojen. Avainhenkilöiden sitouttamiseen lisääviä toimenpiteitä kehitetään.

   Toteutuma: Loppukeskusteluja työnantajaa vaihtavien avainhenkilöiden kanssa on käyty – työpaikan vaihdos on kuitenkin myös henkilökohtainen ratkaisu; ei aina työnantajasta johtuva. Yhteistyötä on pyritty kehittämään eri hallintokuntarajojen – toimintatapojen muutosten läpivieminen on pitkäjänteistä työtä ja vaatii toimivan johdon sitoutumista muutoksen suunnitteluun ja läpivientiin.

10. Tiedonkulku – muodostuu riskiksi sekä henkilöstössä että päättäjien kesken, jos ajantasainen tieto ei kulje tai jos kulkee väärässä muodossa

    Tavoite: Viestinnän keinoja ja toteuttamista kehitetään saadun palautteen perusteella.

    Toteutuma: Viestintäsuunnittelijan työsuhde on vakinaistettu. Tiedottamisen tehostamiseen on kiinnitetty toimialoilla huomioita. Viestinnän kehittämistä jatketaan edelleen.

11. Sitoutumisen puuttuminen, roolien ymmärtäminen – voi muodostua riskiksi; keskeiset päättäjät, keskeiset viranhaltijat, ja keskeiset sidosryhmät

    Tavoite: Esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien tiedostaminen – päämäärätietoinen toiminta yhteisesti sovittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

    Toteutuma: Esteellisyyksien tiedostamiseen on kiinnitetty huomiota. Toimintaa ohjataan strategian mukaisesti kulloinkin käytössä olevat resurssit huomioon ottaen.

12. Yhteistyökumppanit - muodostaa riskin esim. siten, että yhteistyö loppuu. Toisaalta uusi yhteistyö uudella suunnalla voi olla mahdollisuus

    Tavoite: Yhteistyötahojen merkityksen kartoittaminen

    Toteutuma: Yhteistyötä tehdään seudullisesti sekä paikallisesta eri yhteistyötahojen kanssa (kunnat, kolmas sektori sekä yrittäjät). Kartoitusta ei ole vielä dokumentoitu.

13. Prosessien toimimattomuus - vastuunkantamisen puute

    Tavoite: Tehtäväkuvat käydään läpi ja vastuut kirjataan sekä käydään kehityskeskusteluissa läpi.

    Toteutuma: Tehtäväkuvat on kvtes:n ja ts:n sopimusalojen osalta tehty keväällä yhdenmukaisille lomakkeille. Kehityskeskustelujen säännölliseen pitämiseen kiinnitetään edelleen huomiota,

14. Tapaturmat, henkilöstön työmotivaation puute ja työhyvinvoinnin puute (KH, tekninen lk, sivistys- ja vapaa-aikalk)

Tavoite: Työsuojeluorganisaatio (työsuojelutoimikunta, työsuojelupäällikkö, työsuojelutiimi) tekevät ennalta ehkäisevää työtä tapaturmariskien kartoituksella sekä työpaikkakäynneillä. Toimivalla esimiestyöllä kartoitetaan työmotivaatiota ja työhyvinvointia sekä pyritään löytämään keinoja niiden lisäämiseen. Työhyvinvointikysely toteutetaan keskitetysti joka toinen vuosi. Tulokset ja johtopäätökset käsitellään kaupunginhallituksessa, yhteistyöelimessä, esimiespalaverissa sekä työyksiköissä.

Toteutuma: Työhyvinvointikysely on toteutettu vuonna 2015, joten 2016 sitä ei toteutettu. Työsuojeluorganisaatio kiertää työpaikkoja suunnitelmallisesti ja antaa suosituksia ja parannusehdotuksia esiin tulleisiin asioihin tarpeen mukaan. Esimiehet kartoittavat yksiköissään työmotivaatiota. Työmotivaation puuttumiseen etsitään syitä ja parannuskeinoja kehityskeskusteluissa.

Perusturvalautakunta

Veini Holopainen, pj
Pia Jäämaa, vpj
Janne Blomerus, jäsen
Sanna Heikkinen, jäsen
Päivi Koskimaa, jäsen
Pertti Laaksonen, jäsen
Heli Lehtelä, jäsen
Jarmo Syrjäläinen, jäsen

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan

Perusturvalautakunnan tavoitteet kytkeytyivät kaupunkistrategiaan ja painopisteinä olivat mm. lasten ja nuorten varhainen tukeminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen.

Perusturvalautakunta kokoontui kuusi kertaa käsitellen mm. talousarviota, osavuosikatsauksia, aloitteita ja muita perusturvalautakunnan käsittelyyn tulleita asioita.

Kesäkuussa 2016 Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän jäsenkunnat päättivät uuden Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perustamisesta ja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtämisen uudelle kuntayhtymälle vuoden 2017 alusta. Sysmä ja Heinola eivät siirtäneet sosiaali- ja perusterveydenhuollon osalta järjestämisvastuuta uudelle yhtymälle, vaan Heinola tuottaa palvelut itse ja Sysmä teki kokonaisulkoistuksen palveluiden tuotannosta. Uutta hyvinvointikuntayhtymää ja neljän toimijan yhdistymistä (Aava, Oiva, Lahti, Phsotey) valmisteltiin syksyn 2016 aikana. Valmistelua tehtiin erilaisten työryhmien kautta (mm. henkilöstö, tukipalvelut, terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, ikääntyvien palvelut). Tavoitteena oli mm. valmistella koko henkilöstön siirtyminen perustettavaan hyvinvointikuntayhtymään vuoden 2017 alusta sekä valmistella koko alueelle yhdenmukaiset maksut, hoidon ja palveluiden kriteerit sekä yhdessä sovittu hoidon / palvelun porrastukseen perustuva ohjaus. Rakennemuutosta jatkettiin mm. seudullisen akuuttivuodeosaston palveluverkon suunnittelulla tehdyn selvityksen mukaisesti.

Valtakunnallinen sote- ja maakuntavalmistelu jatkui vuoden 2016 aikana. Alkusyksystä kuntiin tuli lausunnolle sote- ja maakuntauudistusta koskeva hallituksen esitys. Joulukuussa sote- ja maakuntauudistusta valmistelevat ministeriöt julkaisivat luonnoksen sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi.

Vuoden 2016 aikana vahvistettiin ennaltaehkäiseviä palveluita ja lastensuojelun sijoitusten määrä laski edellisvuodesta. Ikääntyneiden palveluissa palvelurakenteen muutos jatkui, mutta edelleen avopainotteiset palvelut esim. kotiin vietävät palvelut vaativat kehittämistä, jotta päästään valtakunnallisten suositusten tasolle. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä on edistetty mm. tehostamalla eri toimijoiden välistä yhteistyötä työllisyyspalveluissa, lasten ja nuorten palveluissa sekä osallistumalla seudulliseen kehittämistyöhön mielenterveys- ja päihdepalveluissa.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Perusturvan menojen toteuma oli 52 960 632 euroa vuonna 2016.

Vuoden 2017 perusturvan talousarvio on kokonaisuudessaan 50 847 050 euroa ja siinä on laskua vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden 4,01 %.

Vuonna 2016 sekä erikoissairaanhoidon että päivystyspalveluiden palveluiden käyttö kasvoivat ja toivat ylityspaineen talousarvioon. Keskeistä on, että miten uudessa hyvinvointikuntayhtymässä pystytään kehittämään hoidonporrastusta perus- ja erikoistason välillä sekä kehittämään edelleen avopainotteisia palveluita ja sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota.

Kuntayhtymän kaikilla tulosalueilla on laadittu toimintojen kehittämis- ja sopeuttamistoimet, joita viedään vuoden 2017 aikana eteenpäin. Neljän toimijan (Aava, Oiva, Lahti, Phsotey) toiminnot ovat yhdistyneet vuoden 2017 alussa ja on vaikea arvioida, että miten nopeasti toteutettavilla muutoksilla saadaan aikaan kustannussäästöjä. Kuntayhtymä talousarviossa on kuvattu toimialoittain toimenpiteitä ja niiden säästövaikutuksia esim. erikoissairaanhoito 1,5M€, soiaalipalvelut 1,8 M€, ikääntyvien palvelut 1-3 M€, tukipalvelut 2,7 M€. Kuntayhtymän tavoitteena on, että minkään sektorin vuosittaiset kustannukset eivät voi kasvaa 1 % enempää (sisältää investoinnit).

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016

Toiminnallinen tavoite 1:
Kuntalaiset saavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut palvelu- ja hoitotakuun edellyttämässä ajassa.

Mittari/Arviointitapa:
Tuottajan tilastot hoidon ja palvelujen saatavuudesta neljännesvuosittain

Tavoitetaso 2016:
Palvelu- ja hoitotakuu toteutuu lain mukaisesti:
Lastensuojelutarpeen selvitys 3 kk:n kuluessa (tavoite 100 %)
Toimeentulotuen käsittely 7 vrk:n sisällä (tavoite 100 %)
Palvelutarpeen arviointi 7 vrk:n kuluessa
- aikuissosiaalityö ja lapsiperheiden sosiaalityö (tavoite 100 %)
- sosiaalityö (tavoite 100 %)
- vammaisten palvelut (tavoite 100 %)

Vammaispalvelupäätös 3 kk:n kuluessa (tavoite 100 %)
Kiireettömän hoidon odotusaika lääkärille (hoitotakuu alle 3 kk)
Kiireettömän hoidon odotusaika hammaslääkärille (hoitotakuu alle 6 kk)

Toteutuma:
Palvelu- ja hoitotakuu on toteutunut lainsäädännön mukaisesti. Lastensuojelutarpeen selvitys 3 kk:n kuluessa on toteutunut 100 %. Toimeentulotuen käsittely 7 vrk:n sisällä on toteutunut 100 %. Palvelutarpeen arviointi 7 vrk:n kuluessa on toteutunut aikuissosiaalityössä ja lapsiperheiden sosiaalityössä 100 %, sosiaalityössä 100 % ja vammaisten palveluissa 100 %. Vammaispalvelupäätös 3 kk:n kuluessa on toteutunut 100 %. Kiireettömän hoidon odotusaika lääkärille oli 14 vrk ja sairaanhoitajalle 7 vrk. Kiireettömän hoidon odotusaika hammaslääkärille oli 14 vrk ja suuhygienistille 15 vrk.

Toiminnallinen tavoite 2:
Sosiaali- ja terveydenhuollon taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuvat suunnitelman mukaisesti ja tuottaja raportoi oikea- aikaisesti uhkaavista ylityspaineista tai toiminnallisista muutoksista.

Mittari/Arviointitapa:
Tuottajan toimittamat raportit taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta neljännesvuosittain tai erikseen raportoituna.

Tavoitetaso 2016:
Talousarvion mukaiset taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuvat suunnitellusti.

Toteutuma:

Erikoissairaanhoidon talousarvion alkuperäinen määräraha oli 15 369 000 euroa. Sosiaali- ja terveysyhtymä raportoi vuoden 2016 aikana ylityspaineista, jotka kohdistuivat erityisesti erikoissairaanhoidon ja päivystyspalveluiden käyttöön jäsenkunnissa. Kuntakohtaiset palvelusopimuksen tarkistusneuvottelut käytiin lokakuussa 2016, joissa kuntayhtymä toi esiin erikoissairaanhoidon sopeuttamistoimia. Ylitysten välttämiseksi esitettiin mm. seuraavia toimenpiteitä: lähetekontrollin tiukentaminen, varahenkilöstön käytön tehostaminen, vuodeosastopaikkojen uudelleen organisointi, lisätöiden rajaaminen, materiaalikäytön tarkennettu ohjeistus ja laboratorio- ja kuvantamistutkimusten käytön ohjeistuksen tiukentaminen. Valtuusto myönsi erikoissairaanhoidon toimialalle 965 000 euron lisämäärärahan. Erikoissairaanhoidossa vuoden 2016 toteuma oli 15 887 559,68 euroa, jolloin ylitystä alkuperäiseen talousarvioon nähden oli 518, 559,68 euroa.
Keskussairaalan oman toiminnan osalta palvelujen käytön kasvua oli DRG – tuotteissa, jossa toteuma oli 2 424 (TA lkm: 2 202). Psykiatrian poliklinikkakäynneissä toteuma oli 6 202 käyntiä (TA lkm: 5 590). Somaattisten poliklinikkakäyntien toteuma oli 21 288 käyntiä (TA lkm: 18 811). Palvelujen käytön laskua oli ainoastaan psykiatrian hoitopäivissä, joissa toteuma oli 1 635 (TA lkm: 2 073). Erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen ostojen toteuma oli 2 123 100 euroa (2015: 2 169 985€).

Päivystyskeskuksen talousarvion alkuperäinen määräraha oli 1 416 000 euroa. Päivystyskeskuksen palveluiden käyttö lisääntyi kaikissa jäsenkunnissa ja Orimattilan seudun kunnissa käytön kasvua oli erityisesti iltapäivä ja iltakäynneissä. Viikon päivittäin kasvu oli tasaista ja kaikissa jäsenkunnissa päivystyskeskukseen hakeutuvien iäkkäiden potilaiden määrä kasvoi. Päivystyskeskuksesta raportoitiin, että trendi kasvavaan päivystyspalveluiden käyttöön on nähtävissä lähes kaikissa jäsenkunnissa. Orimattilan osalta päivystyspalveluiden käytössä kasvua oli sekä päivystyksen hoitopäivissä että poliklinikkakäynneissä. Valtuusto myönsi päivystyskeskuksen toimialalle 291 060 euron lisämäärärahan. Päivystyskeskuksessa vuoden 2016 toteuma oli 1 708 679, jolloin ylitystä alkuperäiseen talousarvioon nähden oli 292 679 euroa. Orimattilassa päivystyskeskuksen hoitopäiviä toteutui 652 (TA lkm: 412) ja poliklinikkakäyntejä toteutui 6 164 (TA lkm: 5 354).

Akuuttigeriatrian päivystysosasto (AKKUNA) avautui elokuussa 2016 ja se muodostaa päivystysosaston kanssa yhden osastorakenteen päivystyskeskuksessa (12 + 27 paikkaa).

Ensihoidon osalta talousarvion määräraha oli 829 000 euroa. Vuoden 2016 toteuma oli 847 668 euroa, jolloin ylitystä talousarvioon nähden oli 18 668 euroa.

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon (peruspalvelukeskus) talousarvion määräraha oli 32 237 000 euroa. Vuoden 2016 toteuma oli 32 083 462,49 euroa, jolloin talousarvio alittui 153 537,51 eurolla. Lastensuojelussa kodin ulkopuolisten sijoitusten määrä väheni edellisvuodesta ja palvelujen painotusta siirrettiin avopainotteisiin palveluihin.

Ympäristöterveydenhuollon toimialan talousarvio oli 341 100 euroa. Vuoden 2016 toteuma oli 320 490 euroa, jolloin talousarvio alittui 20 610 eurolla.

Kuntayhtymän tilinpäätöksessä on eritelty vuodelle 2016 52 705 euroa kuntayhtymän perustamiskustannuksia.

Kokonaisuutena Päijät- Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän toimialojen osalta vuoden 2016 toteuma oli 50 847 859,17 euroa, jolloin ylitystä alkuperäiseen talousarvioon (50 192 100)

nähden oli 655 779,17 euroa. Perusturvan hallinnon talousarvion määräraha oli 1 215 270 euroa. Vuoden 2016 toteuma oli 1 094 830, 64 euroa, jolloin alitusta talousarvioon nähden oli 120 439,36 euroa. Euromääräisesti isoin alitus talousarvioon nähden oli KuEl-eläkemenoperusteisissa eläkemaksuissa.

Valtuuston myöntämän lisämäärärahan (1 256 060€) jälkeen perusturvalautakunnan vuoden 2016 talousarvion määräraha oli 53 613 430 euroa, jolloin talousarvio alittui kokonaisuudessaan 682 024,19 euroa.

Toiminnallinen tavoite 3:
Syrjäytymisen ehkäiseminen eri hallinnonalojen ja toimijoiden välisenä yhteistyönä.

Mittari/Arviointitapa
Työllisyysverkoston toiminnan ja vaikuttavuuden arviointi
- yhteistyön toimivuus
- työllisyyden kehitys (nuoret, pitkäaikaistyöttömät)
- kuntouttavan toiminnan asiakasmäärät
- työttömien terveystarkastukset
- työmarkkinatuen kehitys

Palveluprosessien kehittäminen etenee suunnitellusti vuonna 2016.

Yhteinen suunnitelma laadittu vuonna 2016.

Tavoitetaso 2016:
Työllisyyden hoidossa on toimiva, asiakaslähtöinen palvelurakenne eri toimijoiden yhteistyönä (kaupunki, Aava, Startti-Center, viranomaistahot ja muut toimijat)

Päihdepalveluprosessien kehittäminen Aavan alueella (nuoret, vanhemmat, raskaana olevat).

Päihdevalistussuunnitelman laatiminen päihdevalistukseen ja ennaltaehkäisyyn Orimattilan oppi-las- ja opiskelijahuollon ohjausryhmässä.

Toteutuma:
Kaupungin työllisyysyksikkö on tehnyt yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja työllisyyssuunnitelma laadittiin. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta (44-> 57) ja työttömien terveystarkastuksia tehtiin 81 kpl (v. 2015 53). 12 / 2015 kaupungin työttömyysprosentti oli 14.4 % ja vastaavasti 12 /2016 työttömyysprosentti oli 12,8 %. Joulukuussa 2015 alle 25- vuotiaita työttömiä oli 124, kun 12 / 2016 vastaava luku oli 98 henkilöä. Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski hieman edellisvuodesta (12/2015: 395 ja 12 /2016 363). Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannukset kaupungille vuonna 2016 olivat 1 280 321 euroa (v. 2015: 1 309 513 €).

Lasten ja nuorten päihdevalistussuunnitelma valmistui syksyllä 2016. Orimattilan kaupungin lakisääteinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä käynnistyi syksyllä 2016 ja työryhmään osallistuvat mm. kaupungin toimialat, poliisi, MLL, seurakunta, hyvinvointikuntayhtymä) ja alueelliseen PETE- toimintaan (P-H ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö) osallistuttiin.

Toiminnallinen tavoite 4:
Osallistuminen ja vaikuttaminen alueelliseen sotetuotantoalue -valmisteluun

Mittari/Arviointitapa:
Osallistumisen ja vaikuttamisen arviointi.
- osallistuminen työryhmiin (viranhaltijat ja luottamushenkilöt)
- lausuntojen antaminen

Tavoitetaso 2016:
Valmistelutyössä tavoitteena on turvata kuntalaisille laadukkaat lähipalvelut ja nostaa esiin kaupungin näkemyksiä palveluiden rahoitukseen, hallintokuntien rajapintoihin (esim. sivistyspalvelut) ja tuotantoalueen päätöksentekoon liittyen.

Toteutuma:
Hyvinvointikuntayhtymän uudistettu perussopimus käsiteltiin jäsenkuntien luottamuselimissä 30.6.2016 mennessä ja kuntien päätösten pohjalta jatkettiin muutoksen valmistelua eri työryhmien kautta. Orimattilan viranhaltijat ja luottamushenkilöt osallistuivat valmisteluun eri työryhmissä ja toimielimissä.

Toiminnallinen tavoite 5:
Lasten, nuorten ja perheiden varhainen tukeminen ja ennaltaehkäisevä työ

Mittari/Arviointitapa:
Toteutuneet toimenpiteet vuonna 2016

Arvio psykologipalveluiden resurssien riittävyydestä vuonna 2016

Perhekummitoiminta käynnistyy vuonna 2016

Ennaltaehkäisevä työskentelymalli otetaan käyttöön syksyllä 2016

Suunnitelman jalkauttaminen toteutuu vuoden 2016 aikana

Tavoitetaso 2016:
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja kehittäminen toteutuvat suunnitellusti yhteistyöryhmien kautta.

Psykologipalvelut 0 – 5 –vuotiaille on resurssoitu ja määräraha toimintaan varattu (20 000 €).

Perhekummitoiminta käynnistetään yhteistyössä MLL:n kanssa.

Ennaltaehkäisevän työskentelymallin kehittäminen yhteistyössä Aavan ja varhaiskasvatuksen kanssa (vanhemmuuden keskustelut, vertaisryhmät, konsultaatio, linkki lapsiperheiden sosiaalityöhön)

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisysuunnitelman jalkauttaminen

Toteutuma:
Perhekummitoiminta käynnistyi suunnitellusti MLL:n toteuttamana Orimattilassa ja vuoden 2016 aikana koulutettiin 10 perhekummia. Perhetyön asiakasmäärät (36 ->51) sekä lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmäärät (21 ->26) kasvoivat resurssilisäyksen myötä. Lastensuojelun kodin ulkopuolisten sijoitusten määrä laski edellisvuodesta (57 -> 49). Perhe- ja lähisuhdevakivallan ehkäisysuunnitelma hyväksyttiin perusturvalautakunnassa joulukuussa 2016. Psykologipalvelut 0-5- vuotiaille on toteutettu Aavan vastaanottopalveluissa ostopalveluna. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä ja kehittämistä on viety eteenpäin yhteisessä seudullisessa valmistelussa (hyvinvointikuntayhtymä). Päijät-Hämeestä haettiin syksyllä 2016 mukaan valtakunnalliseen LAPE-kärkihankkeeseen (lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma), jossa tavoitteena on nykyistä lapsi- ja perhelähtöisemmät sekä vaikuttavammat palvelut. Ennaltaehkäisevä työskentelymalli on toteutettu yhteistyössä : avoin varhaiskasvatus (Kimppa), Phsotey (lastensuojelu, perhetyö, neuvola) + MLL+ seurakunnan lapsi- ja perhetyö. Lapsiperheiden asiakasraati aloitti toimintansa, lapsiperheille yhteiset ” Taaperotärsky”-tapahtumat 5 krt/vuosi, uhmakoulutusillat 2 krt/vuosi ovat toteutuneet. Yhdessä rakennettiin prosessikaavio perheiden tuentarpeiden kartoittamiseen ja palvelujen kohdentamiseen.

Toiminnallinen tavoite 6:
Palvelurakenteen muutos ja kehittäminen etenee suunnitellusti

Mittari/Arviointitapa:
Laitos- ja palveluasumisen vuosittaiset tilastot

Kuntakohtainen seuranta laitos- ja asumispaikkojen tarpeesta/riittävyydestä

Seuranta ja arviointi toimenpiteistä sekä osallistuminen/vaikuttaminen muutosten valmisteluun (lausunnot, työryhmät)

Arvio ja seuranta ulkoistuksen purkamisen toteutumasta vuonna 2016

Tavoitetaso 2016:
Ikääntyvien laitos- ja palveluasumisen tarjonta vastaavat suosituksia ja tarvetta

NHG:n akuuttivuodeosasto –selvitystä ja esitettyjä toimenpiteitä viedään seudullisesti eteenpäin.

Vastaanottopalveluiden ulkoistuksen purkaminen etenee sopimuksen mukaisesti.

Toteutuma:
Koti- ja asumispalveluissa oli kuusi henkilöä jonottamassa tehostettuun palveluasumiseen. Kuntayhtymä tiedotti osavuosikatsausten yhteydessä jonotilanteesta. Sotkanetin vuoden 2015 tilastojen mukaan Orimattilassa yli 75- vuotiaista säännöllisen kotihoidon piirissä oli 5,7 %(suositus 13- 14 %), palveluasumisessa 9,6 % (suositus 6-7 %) ja laitoshoidossa 1,9 % (suositus 2- 3 %). Kotona asuvia 75- vuotta täyttäneitä oli 88,5 % (suositus 91- 92 %). Siirtoviivepäiviä erikoissairaanhoidosta perustason palveluihin ei ollut. NHG:n akuuttivuodeosasto- selvityksen mukaista palvelurakenteen muutoksen valmistelua jatkettiin hyvinvointikuntayhtymässä syksyllä 2016 ja siihen liittyen esiteltiin konkreettiset toimet akuuttivuodeosastohoidon keskittämiseksi Päijät-Hämeessä.
Vastaanottopalveluiden ulkoistuksen purkamista valmisteltiin siihen asti, kun jäsenkunnat päättivät kesäkuussa 2016 uuden hyvinvointikuntayhtymän perustamisesta. Aavan johtokunta päätti syksyllä 2016 vastaanottopalveluiden ulkoistuksen jatkamisesta, jotta muutosvaiheessa vuoden 2017 alussa turvataan toimintojen jatkuvuus ja vastaanottopalvelujen saatavuus.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Ulkoiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT **Muutos** -1,34 **%**	52 960 632	53 640 430	53 680 763	51 964 566
TULOT **Muutos** 0,28 %	1 017 942	977 000	1 015 066	875 716
NETTO **Muutos -1,**37 %	51 942 690	52 663 430	52 665 696	51 088 850

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016 (SISÄISET)

Ulkoiset	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT **Muutos %**				585

TULOT Muutos %				0
NETTO Muutos %				585

SELVITYS OLENNAISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Perusturvalautakunnan talousarvion toteuma oli kokonaisuudessaan 52 960 632 euroa. Muutostalousarvioon nähden alitusta oli 679 798 euroa.

Kaupunginvaltuusto myönsi perusturvalautakunnan talousarvioon 965 000 euron lisämäärärahan erikoissairaanhoidon toimialalle ja päivystyskeskuksen toimialalle 291 060 euron lisämäärärahan.

Perusturvan hallinnon talousarvio alittui 120 439,36 eurolla ja menojen alitusta oli mm. eläkekuluissa.

SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA

Suorite, tunnusluku	**TP2016**	**TA2016**	**TP2015**	**TP2014**
Erikoissairaanhoito / ky:n oma toiminta				
Somaattisen erikoissairaanhoidon DRG-jaksot	2 424	2 202		2 287
Psykiatrian hoitopäivät	1 635	2 073		2 184
Avohoitokäynnit			23 845	26 021
Somaattiset poliklinikkakäynnit	21 288	17 795		
Psykiatriset poliklinikkakäynnit	6 202	5 476		
Erikoissairaanhoito / ostopalvelut				
Somaattisen erikoissairaanhoidon hoitojaksot	168	-	161	171
Psykiatrian hoitopäivät	275	-	590	804
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit	2 495	-	3 152	3 369
Akuutti24 (perusterveydenhuollon-päivystys)				
YLE-päivystyskäynti	6 164	5 133	3 611	
Päivystysosaston hoitopäivä (POS)	652	699	582	
Suun terveydenhuollon käynti		401		
Sosiaali- ja perusterveydenhuolto				
Käynnit		181 616		

Sähköinen asiointi		14 160		
Asiakasryhmät		1 776		
Hoito- ja asumispäivät		77 485		
Työ- ja toimintapäivät		11 800		
Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen				
Käynnit			15 251	15 265
Käynnit (ostettu)			1 559	1 837
Sosiaalipalvelut				
Käynnit	20 969		17 597	15 709
Hoito- ja asumispäivät (ostettu)	38 740		39 430	50 580
Koti- ja asumispalvelut				
Hoitopäivät	23 695	23 685	25 321	33 229
Palveluasumispäivät	50 581	47 172	41 461	31 403
Käynnit	74 311	85 050	69 962	76 806
Palveluasumispäivät (ostettu)	11 168	14 600	16 811	17 680
Terveyden- ja sairaan-hoidon vastaanottopalvelut:				
Käynnit	76 231			57 475
Ympäristöterveyskeskus / terveydensuojelu				
Tarkastus	188	235	236	229
Päätös	19	9	6	13
Puhelin- ja sähköpostikontakti	575	465	456	461
Neuvonta- tai konsultaatiokäynti	186	170	131	157
Lausunto	22	32	34	32
Ympäristöterveyskeskus / eläinlääkintähuolto				
Eläinlääkärin tilakäynti	895	851	923	913
Asiakkaan käynti vastaanotolla	2 027	2 070	2 059	2 444
Tarkastus	24	30	49	67

RISKIEN HALLINTA

1. Menojen hallinta – muodostuu riskiksi, ellei tavoitellussa menojen kasvutasossa pysytä

   Tavoite: Talouden suunnittelussa otetaan huomioon toimintaympäristön muutokset ja niistä johtuvat menopaineet.

   Toteutuma: Vuonna 2016 sekä erikoissairaanhoidon että päivystyspalveluiden käyttö kasvoi ja suoritemäärät ylittivät talousarvion suoritemäärät. Vaikka suoritemääräarviot perustuvat aikaisempaan palvelujen käytön määriin, niin vuosittain tulee vaihtelua, johon ei välttämättä voida ennalta varautua. Kun sosiaali- ja terveyspalvelut ovat pääsääntöisesti lakisääteisiä, niin hoidon ja palvelujen käyttöä on vaikea supistaa, vaikka menot ylittyvät talousarviossa.

2. Sote-uudistus ja sen rahoitus – muodostuu riskiksi, jos päätäntävalta menetetään ja kustannukset kohdentuvat muun kuin kapitaatio- tai aiheuttamisperiaatteen mukaan (KH, Perusturvalk).

   Tavoite: Osallistutaan aktiivisesti alueelliseen sote - uudistuksen valmisteluun nostaen esiin keskeisiä omistajaohjauksen näkökulmia (mm. rahoitus, päätöksenteko).

   Toteutuma: Kaupungin viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat eri työryhmien kautta osallistuneet uuden hyvinvointikuntayhtymän valmisteluun muiden jäsenkuntien kanssa ja nostaneet esiin omistajaohjaukseen liittyviä asioita.

3. Toimintaympäristön muutokset - yleinen taantuma ja toteutuvat kuntaliitokset muuttavat toimintaympäristöä ja yhteistyökuvioita ja voivat muodostua riskiksi, ellei vaikutuksia pystytä arvioimaan riittävän ajoissa

   Tavoite: Toimintaympäristön muutoksissa arvioidaan niiden vaikutus kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluihin ja turvataan palveluiden jatkuvuus.

   Toteutuma: Hyvinvointikuntayhtymän perustamisesta päätettiin jäsenkunnissa kesäkuussa 2016 ja uuden kuntayhtymän valmistelu käynnistyi. Muuttuneessa tilanteessa päädyttiin (Aavan johtokunta) jatkamaan vastaanottopalvelujen ulkoistussopimusta, jotta turvataan vastaanottopalveluiden saatavuus muutosvaiheessa, kun neljän toimijan (Aava, Oiva, Lahti, Phsotey) toiminnot yhdistyvät vuoden 2017 alussa.

4. Strategian mukainen eteneminen ja päätöksenteko – voi muodostua riskiksi, jos on kyvyttömyyttä kokonaisvaltaisesti hahmotettuihin päätöksiin; seurauksena uskottavuuden ja luottamuksen puute

   Tavoite: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutosta viedään johdonmukaisesti eteenpäin sekä palvelujen tuottajan toiminnassa että kaupungin päätöksenteossa.

   Toteutuma: Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kehittämistoimia on viety yhdessä eteenpäin (kaupungin toimialat + kuntayhtymä). Ikääntyvien palvelurakenteen kehittäminen

jatkui hyvinvointikuntayhtymässä syksyllä 2016 NHG-selvityksen mukaisesti ja jäsenkunnille esitettiin konkreettisia toimenpiteitä mm. liittyen akuuttivuodeosastotoiminnan keskittämiseen. Muutoksen valmistelua käsiteltiin kuntayhtymän luottamuselimissä.

5. Ydintehtävien tunnistaminen – muodostuu riskiksi, jos ei tunnisteta

   Tavoite: Kaupunki järjestää kuntalaisille lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut.

   Toteutuma: Lakisääteiset palvelut ovat toteutuneet hoito- ja palvelutakuun mukaisissa määräajoissa.

6. Avainjohtajien ja -osaajien menettäminen - voi muodostua riskiksi (tasapainotilan löytyminen muutoksen jälkeen voi kestää suhteellisen kauan)

   Tavoite: Hyvä, joustava yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien kanssa ja tiedon välittymisen varmistaminen muutosvaiheissa.

   Toteutuma: Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien kanssa on ollut joustavaa, mutta muutosvaiheessa ei aina ole välittynyt tieto henkilöstön tai vastuuhenkilön vaihdoksista.

7. Tiedonkulku – muodostuu riskiksi sekä henkilöstössä että päättäjien kesken, jos ajantasainen tieto ei kulje tai jos kulkee väärässä muodossa

   Tavoite: Ajantasainen tiedottaminen ja säännölliset yhteistyöpalaverit eri toimijoiden yhteistyönä.

   Toteutuma: Hyvinvointiyhtymän perustamista ja muutosta valmisteltiin syksyllä nopealla aikataululla ja tiedottaminen tapahtui pääasiassa muutosorganisaation (Huomisenhyvinvointia-nettisivut), kuntayhtymän hallituksen ja kuntatilaisuuksien kautta.

8. Sitoutumisen puuttuminen, roolien ymmärtäminen – voi muodostua riskiksi; keskeiset päättäjät, keskeiset viranhaltijat, ja keskeiset sidosryhmät

   Tavoite: Asioita valmistellaan ja käsitellään kaupungin hallintosäännön mukaisesti ottaen valmisteluun mukaan keskeiset sidosryhmät.

   Toteutuma: Asioita on valmisteltu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mutta aina on vara parantaa eri sidosryhmien kuulemista ja mukaanottoa valmisteluun esim. järjestöt, palvelujen käyttäjät.

9. Yhteistyökumppanit - muodostaa riskin esim. siten, että yhteistyö loppuu. Toisaalta uusi yhteistyö uudella suunnalla voi olla mahdollisuus

   Tavoite: Toiminnan jatkuvuus varmistetaan yhteistyösuhteiden ja – kumppaneiden muuttuessa.

Toteutuma: Yhteistyötä hyvinvointikuntayhtymän kanssa on toteutettu erilaisten työryhmien ja palaverien kautta. Maahanmuuttoon liittyen uusia yhteistyökumppaneita on tullut mm. viranomaistahojen (ELY, TE-toimisto) ja kolmannen sektorin tahoilta

10. Prosessien toimimattomuus - vastuunkantamisen puute

Tavoite: Toimintaprosesseja arvioidaan säännöllisesti ja tehdään sen pohjalta tarvittavia muutoksia.

Toteutuma: Vuonna 2016 lisääntyi voimakkaasti päivystyspalveluiden käyttö ja palvelujen tuottaja teki siihen liittyen asiakasvirta-analyysin. Tämän pohjalta voidaan kehittää perustason päivystyspalveluja vastaamaan paremmin kuntalaisten tarpeisiin sekä myös arvioida päivystyskeskuksen prosessien toimivuutta.

Sivistyspalvelukeskus – sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Riitta Karjalainen, pj.
Tero Rönkkö, vpj
Tuomo Jussila, jäsen
Kirsti Laatunen, jäsen
Jorma Niklander, jäsen
Jari Pirinen, jäsen.
Saara Paajanen, jäsen
Sanna Saarenkoski, jäsen
Rita Heinonen, Myrskylän edustaja yläkouluopetus

Nuorisovaltuutetut Sara Güven ja Jade Sivèn osallistuivat lautakunnan kokouksiin puheoikeudella.

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategioihin

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta on vuoden 2016 palvelutuotannollaan edistänyt Orimattilan kaupunkistrategiassa 2020 keskeisenä päämääränä olevaa lasten, nuorten ja perheiden elämän laadun parantamista ja syrjäytymisen ehkäisemistä varhaisen tukemisen ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Toiminnassa on painotettu ihmisen kasvun ja elinikäisen oppimisen tukemista varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, perusopetukseen ja toisen asteen opintoihin jatkuvalla yhteisellä koulupolulla, jota sivistystoimen vapaa-ajanpalvelut tukevat.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan 2016 talousarvio mahdollisti sivistystoimen palvelujen tuottamisen suunnitelulla tavalla. Tietävälän koulun sulkeminen elokuussa toteutettiin siirtämällä oppilaat Jokivarren ja Tönnön kouluihin. Palveluverkkomuutoksella säästyy henkilöstömenojen lisäksi myös kiinteistökuluja, mikä näkyi jo 2016 sisäisten menojen pienentymisenä 119 t€ talousarvioon nähden. Palveluverkossa tehdyt muutokset edesauttoivat 2017 talousarvioesityksen saamista sille asetettuun raamiin ja helpottavat talousarviossa pysymistä.

Talousarviota laadittaessa ei ollut tiedossa turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksen tulo Heinämaan- tiellä olevaan Salpauksen entiseen kiinteistöön ja tästä Orimattilan kaupungin opetuspalveluille tuleva velvollisuus järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Valmistavaa opetusta järjestettiin helmikuusta lokakuun loppuun runsaalle parille kymmenelle oppivelvolliselle. Opetusjärjestelystä aiheutui 153 t€ kulut, johon haettiin lisämäärärahaa.

Jokivarren koulun D-osassa ilmeni keväällä 2016 sisäilmaongelma, mikä edellytti koko 1-3. -luokkien koulukiinteistön opetuksen siirtämisen Salpaukselta vuokrattuihin väistötiloihin Koulutielle. Vuokriin ja oppilaiden lisäkuljetuksiin jouduttiin hakemaan 140 t€ lisämäärärahaa. D-rakennuksen saneeraus jatkuu vielä koko kevätlukukauden 2017, mikä aiheuttaa saman suuruusluokan lisäkulut, joihin talousarviossa ei ole voitu varautua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016

Toiminnallinen tavoite 1:

Varhaiskasvatuspalvelut

Yksityisen päivähoitopalvelutuotannon kehittäminen.

Mittari/Arviointitapa:

- Yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottaminen 1.8.2016 alkaen.

Tavoitetaso 2016:

- Päivähoitopaikkojen tarjonnan saatavuus yksityiseltä palveluntuottajalta, että se on varteenotettava/mahdollinen vaihtoehto perheille kunnallisen päivähoitotarjonnan ohella.

Toteutuma:

Yksityisen hoidon kuntalisän korotus toteutettiin 1.8.2016 alkaen, jolloin kuntalisä on päiväkodeissa ja ryhmäperhepäiväkodeissa 320 euroa/kk/lapsi ja perhepäivähoidossa 200 euroa/kk/lapsi.

Yksityisten palveluntuottajien määrä kasvoi kahdesta viiteen päivähoitoyksikköön. Yksityisten hoitopaikkojen lisäys on 52. Kaupungin ja yksityisten palveluntuottajien yhteinen kehittämishanke käynnistettiin elokuussa. Hankkeeseen liittyvä yhteinen koulutuspäivä pidettiin lauantaina 15. lokakuuta ja siihen osallistui 160 varhaiskasvattajaa.

Toiminnallinen tavoite 2:

Opetuspalvelut/perusopetus

Peruskoulun opetussuunnitelman käyttöönotto vuonna 2016

Mittari/Arviointitapa:

Opettajien, koulunkäyntiavustajien ja rehtoreiden osallistuminen koulutuksiin

- koulutuspäivät/osallistujat
- osallistujien lukumäärä suhteessa henkilöstömäärään 1 – 6 luokilla: opettajat, koulunkäyntiavustajat ja rehtorit

Tavoitetaso 2016:

Luokanopettajien kouluttaminen 1.8.2016 käyttöönotettavan opetussuunnitelman (1-6 luokat) vaatimiin uusiin oppimis- ja opetustapoihin.

Jokainen 1-6 luokkien henkilöstöstä osallistuu vähintään kerran ops-koulutuksiin.

Toteutuma:

Alakoulun opetussuunnitelma luokilla 1-6 otettiin käyttöön 1. elokuuta 2016.

Huhtikuussa oli kolmen tunnin mittainen Veso-koulutus uuden opetussuunnitelman käyttöönotosta, johon osallistuivat kaikki luokanopettajat. Koulutuksen teemana oli oppimisen arviointi ja siihen liittyvät paikalliset käytänteet sekä opetussuunnitelman monialaiset oppimiskokonaisuudet. Touko- ja kesäkuussa opettajat osallistuivat eri koulutuksenjärjestäjien koulutuksiin, joissa perehdyttiin uuden opetussuunnitelman mukaisiin opetusmenetelmiin ja työtapoihin. Vuosiluokkien 7-9 paikallisen opetussuunnitelman laatiminen alkoi aineryhmissä. Opetus-päällikkö on osallistunut seudullisen OPS-kehittämisryhmän kokouksiin.

Toiminnallinen tavoite 3:

Opetuspalvelut/lukiokoulutus

Erkko-lukion vetovoimaisuus

Mittari/Arviointitapa:

- Tilastointipäivän 20.9.2016 oppilasmäärä

Tavoitetaso 2016:

- 200 opiskelijaa

Toteutuma:

Tilastointipäivänä 20.9.2016 Erkko-lukiossa oli 152 opiskelijaa.

Toiminnallinen tavoite 4:

Kulttuuripalvelut

Paikallisen kulttuurikasvatusohjelman aloittaminen vuosiluokilla 1 -6 uuden OPS:n käyttöönoton yhteydessä syksyllä 2016. Kulttuurikasvatusohjelma toteutetaan yhteistyössä kulttuuritoimen, kirjaston, Efekti-lastenkulttuurikeskuksen, paikallisten kulttuuritoimijoiden ja koulujen kanssa.

Mittari/Arviointitapa:

- Kulttuurikasvatusohjelmaan osallistuneiden koululuokkien määrä.

Tavoitetaso 2016:

- Kulttuurikasvatusohjelma on kirjattu osaksi paikallista opetussuunnitelmaa ja sitä aloitetaan toteuttamaan syksyllä 2016.

Toteutuma:

Kulttuurikasvatusohjelma ohjeistuksineen ja oheismateriaaleineen on kirjattuna vuosiluokittain Orimattilan peda.net –sivustolle. Syyslukukauden aikana lähes kaikki 5. luokat vierailivat Orimattilan kotiseutumuseossa. Kaikki 2. luokkalaiset vierailivat Pommi ja Gommi -lastenkonsertissa Sibeliustalossa 13. ja 14.9. Syys- ja kevätlukukauden yhteenveto kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumasta tehdään toukokuussa 2017.

Toiminnallinen tavoite 5:

Kirjasto

Lastenkirjastotoiminnan vahvistaminen.

Mittari/arviointitapa:

- Lastenkirjastotapahtumat ja niiden osallistujat

Tavoitetaso 2016:

- 5 tapahtumaa, 100 osallistujaa

Toteutuma:

Tavoite ei edistynyt kirjaston henkilöstövajauksen vuoksi.

Toiminnallinen tavoite 6:

Liikuntapalvelut

Laadukkaiden ja monipuolisten liikuntapalvelujen tarjoaminen kokonaisvaltaisen terveysliikunnan edistämiseksi.

Mittari/arviointitapa:

- Osallistuja- ja asiakasmäärä

Tavoitetaso 2016:

- Uimahallissa käy 42 000 asiakasta.
- Kuntosaleilla käy 21 000 asiakasta.
- Liikuntaryhmien asiakaskäyntikerrat 8 100

Toteutuma:

Urheilutalon uimahallin kävijämäärät ovat vähentyneet 35 534 kävijään ja kuntosalin lisääntyneet 29 694 kävijään. Kokonaiskävijämäärät lisääntyvät tavoitetasoon nähden 2 228 kävijällä.

Liikuntaryhmien asiakaskäyntikertoja oli 6 576. Väheneminen 1 524 käynnillä selittyy osittain syksyn 2016 Artjärven liikuntaryhmien siirtymisellä Wellamo-opiston ohjaukseen.

Toiminnallinen tavoite 7:

Nuorisopalvelut

Nuorten työpajatoiminnan vakiintuminen nuorisopalveluiden palveluksi.

Mittari/arviointitapa:

- Nuorten työpajatoiminnan asiakasmäärä

Tavoitetaso 2016:

- Nuorten työpajatoiminnassa mukana 30 nuorta

Toteutuma:

Nuorten työpajatoiminta käynnistyi syksyllä 2015. Nuorten työpajan vuoden 2016 asiakasmäärä oli 22 nuorta, joista 2 ei aloittanut työpajajaksolla. Kaupungin oma suuri tarve työpajapaikoille ei mahdollistanut ostopalvelua Myrskylän tai Pukkilan kunnille.

Toiminnallinen tavoite 8:

Hallintopalvelut

Työhyvinvoinnin edistäminen

Mittari/arviointitapa:

- Opinnäytetyön tulokset

Tavoitetaso 2016:

- työhyvinvointitutkimuksen tekeminen

Toteutuma:

Työhyvinvointitutkimusta ei voitu toteuttaa opinnäytetyönä, koska opiskelija ei työllistymisen vuoksi ollut käytettävissä tutkimuksen tekemiseen.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Ulkoiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT	24 543 682	24 475 490	24 035 188	24 189 747

muutos 2,07 **%**				
TULOT **muutos** 8,42 **%**	2 659 681	2 474 600	2 453 235	2 222 085
NETTO muutos 1,40 %	21 884 001	22 000 890	21 581 953	21 967 662

Muutosprosentti edelliseen vuoteen nähden (TP 2016 verrattuna TP 2015)

Sisäiset	**TP 2016**	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT **muutos -**0,35 %	7 166 968	7 277 760	7 192 457	7 117 774
TULOT **muutos -**10,42 **%**	7 996	7 700	8 926	9 142
NETTO muutos -0,34 %	7 158 972	7 270 060	7 183 531	7 108 633

SELVITYS OLENNAISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvio ylittyi 68 teur eli 0,28 %. Ylitys aiheutuu opetuspalveluiden tulosalueella sairaalaopetuksen menojen 40 teur menojen kasvusta sekä siihen ja ruotsinkieliseen opetukseen liittyvien kuljetuskustannusten kasvusta. Myös henkilöstömenot ylittyivät pääosin opetussuunnitelmatyöstä aiheutuneiden sijaiskustannusten vuoksi.

SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA TULOSALUEITTAIN				
Suorite, tunnusluku	**TP2016**	**TA2016**	**TP2015**	**TP2014**
Lapsia varhais-kasvatuspalveluiden ja esiopetuksen piirissä lkm	725	660	709	683
Perusopetuksen kustannukset € / oppilas	8 329	8 350	8 220	8 524
Oppilasmäärä	1 841	1 840	1 825	1 860
Lukiokoulutuksen kustannukset € / opiskelija	9 247	8 950	9 110	8 988
Opiskelijamäärä	157	200	161	157
Opetuskiinteistöt	11	11	12	12

Kirjastolainan hinta €	2,3	2,3	2,4	2,0
Kokonaislainaus	285 000	293 000	291 452	316 701
Uimahallin kävijät	35 534	42 000	44 050	42 548
Kuntosalin kävijät	29 694	21 000	25 800	28 194
Liikuntaryhmien kävijät	6 576	8 100	7 850	9 060
Kävijät nuoriso-palvelujen tapahtumissa	1 850	2 000	1 360	1 900
Etsivän nuoriso-työn asiakasmäärä	120	150	-	-
Nuorten työpajan asiakasmäärä	22	30	-	-
Taidemuseon kävijämäärä	2 974	2 000	1 623	1 339
Wellamo-opiston orimattilalaiset opiskelijat	1 658	2 000	1 360	1 900
Avoin päiväkoti Kimpan toimintaan osallistuneet perheet	320	320	300	300
Avoin päiväkoti Kimpan kävijät	7 090	7 150	-	-

RISKIEN HALLINTA

1. Menojen hallinta – muodostuu riskiksi, ellei tavoitellussa menojen kasvutasossa pysytä

   Tavoite: Valtuusto ja hallitus hyväksyvät rohkeita muutoksia sivistystoimen palvelurakenteeseen ja palvelujen tuottamistapoihin.

   Toteutuma: Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2016 talousarvioon Tietävälän koulun lakkauttamisen elokuusta alkaen ja määrärahat Myllylän koulun laajentamiseen laajemman vaihtoehdon mukaisesti. Laajennus otetaan käyttöön elokuussa 2017.

2. Toimintaympäristön muutokset - yleinen taantuma ja toteutuvat kuntaliitokset muuttavat toimintaympäristöä ja yhteistyökuvioita ja voivat muodostua riskiksi, ellei vaikutuksia pystytä arvioimaan riittävän ajoissa

   Tavoite: Sivistystoimen kehittämisen yhteistyö Lahden seudulla jatkuu kuntaliitoksista riippumatta.

   Toteutuma: Sivistystoimen kehittämisen yhteistyö on jatkunut Lahden seudulla kahdesta kuntaliitoksesta huolimatta.

3. Strategian mukainen eteneminen ja päätöksenteko – voi muodostua riskiksi, jos on kyvyttömyyttä kokonaisvaltaisesti hahmotettuihin päätöksiin; seurauksena uskottavuuden ja luottamuksen puute

   Tavoite: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan huhtikuussa 2015 kaupunginhallitukselle esittämät Sivistystoimen strategian 2013 - 2017 päivitykseen liittyvät toimenpiteet palveluverkon kehittämiseen voidaan toteuttaa.

   Toteutuma: Sivistystoimen strategiassa esitetyt Tietävälän koulun lakkauttaminen, Myllylän koulun laajentaminen ja Urheilutalo hyväksyttiin toteutettaviksi.

4. Ydintehtävien tunnistaminen – muodostuu riskiksi, jos ei tunnisteta

   Tavoite: Sivistystoimessa palvelutuotantoa kehitetään asukkaiden tarpeita priorisoiden resursseja tehokkaasti hyödyntäen.

   Toteutuma: Asukkaiden tarpeet huomioitiin esimerkkinä varhaiskasvatuspalvelujen säilyttäminen Luhtikylässä lähipalveluna päiväkoti Luhtikille osoitetulla uudella toimitilalla.

5. Avainjohtajien ja -osaajien menettäminen - voi muodostua riskiksi (tasapainotilan löytyminen muutoksen jälkeen voi kestää suhteellisen kauan)

   Tavoite: Sivistystoimen työtehtävät, työyhteisöt ja palkkaus motivoivat riittävän pitkiin palvelussuhteisiin

   Toteutuma: Kvtes:n työn vaativuuden arviointi toteutettiin vuonna 2016 koko kaupungin tasolla. Arvioinnin perusteella tapahtuneet palkan tarkistukset kohdistuivat sivistystoimessa erityisesti esimiesasemassa oleviin tehtäviin.

6. Tiedonkulku – muodostuu riskiksi sekä henkilöstössä että päättäjien kesken, jos ajantasainen tieto ei kulje tai jos kulkee väärässä muodossa

   Tavoite: Sivistyspalvelukeskus on kehittänyt Pedanet –tietojärjestelmää ja kaupungin tiedotus- ja markkinointi tehostuu

   Toteutuma: Pedanet –tietojärjestelmää on edelleen kehitetty sivistyspalvelukeskuksessa.

7. Sitoutumisen puuttuminen, roolien ymmärtäminen – voi muodostua riskiksi; keskeiset päättäjät, keskeiset viranhaltijat, ja keskeiset sidosryhmät

   Tavoite: Ylläpidetään säännöllistä yhteistoimintaa asioiden valmistelussa eri sidosryhmien kanssa.

   Toteutuma: Varhaiskasvatus ja opetuspalvelut ovat kehittäneet toimintatapoja, jotka edesauttavat sidosryhmien välistä yhteistyötä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistä suuntaamista on kehitetty avoimessa varhaiskasvatuksessa ja oppilashuoltotyössä. Koululaisten iltapäivätoimintaa on valmisteltu yhdessä palvelutuottajien kanssa .

8. Yhteistyökumppanit - muodostaa riskin esim. siten, että yhteistyö loppuu. Toisaalta uusi yhteistyö uudella suunnalla voi olla mahdollisuus

   Tavoite: Pidetään riittävän laajoja verkostoja yhteistyökumppaneihin ja ollaan aktiivisia toimijoita yhteistyöhankkeissa. Luovutaan tietoisesti yhteistyöstä, jolla ei ole enää liittymäkohtia omaan ydintoimintaan.

   Toteutuma: Sivistyspalvelukeskus pitää verkostoja yhteistyökumppaneihin mm. Urheilutalon suunnittelussa. Palvelukeskus on ollut edelleen aktiivinen seudullisessa yhteistyössä.

9. Prosessien toimimattomuus - vastuunkantamisen puute

   Tavoite: Sivistyspalvelukeskuksessa tulosalueet tekevät yhteistyötä prosessien kehittämiseksi.

   Toteutuma: Sivistystoimen tulosalueiden välinen yhteistyö on edelleen tiivistynyt.

10. Tapaturmat, henkilöstön työmotivaation puute ja työhyvinvoinnin puute

    Tavoite: Sivistystoimessa huolehditaan työympäristöjen turvallisuudesta ja järjestetään työyhteisötoimintaa.

    Toteutuma: Työympäristöjen turvallisuus on huomioitu mm. turvallisuussuunnitelman päivityksessä sekä tehtyjen sisäilmailmoitusten tutkimisella. Työyhteisötoimintaa on järjestetty palvelukeskuksessa kuin myös eri työyhteisöjen tasolla.

Tekninen palvelukeskus - tekninen lautakunta

Pekka Auvinen, pj
Janne Berg, vpj, ero 13.9.
Liisa Kuoppamäki, jäsen
Sanna Käyhkö, jäsen, vpj. 14.9. lukien
Harri Saarinen, jäsen
Siru Taavila, jäsen
Markku Vaara, 14.9.alkaen
Mirva Welling, jäsen
Seppo Venesjärvi, jäsen

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA VUONNA 2016

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämisohjelmaan

Suunnitelmallisesti rakentuva Henna on kaupungin strategian mukaan kriittinen menestystekijä. Tekninen on asettanut Hennan asuinalueen kehittämisen aikavälillä 2014 – 2020 yhdeksi toiminnalliseksi tavoitteeksi. Alueen kehittäminen on jatkunut jo useita vuosia. Vuoden 2016 aikana aloitettiin alueen konkreettiset toteuttamistoimet; mm. pysäköintialue valmistui keväällä 2016 ja Hennan asemaurakka käynnistyi vuoden vaihteessa. Henna vähähiilisen puutarhakaupungin pilottihanke alkoi syyskuun alussa 2015 ja hanketta on toteutettu menestyksellisesti Hennan projektipäällikön johdolla.

Tekninen on suunnitellut ja/tai toteuttanut infrastruktuuria aktiivisesti myös muilla kaupungin strategisilla alueilla (keskusta, Pennala). Kaavoitus on toiminnallaan paitsi tukenut yritystoiminnan sekä kaupungin omia tarpeita.

Osana asukasmäärän hallittua ja suunnitelmallista kasvua, tekninen on kaavoittanut ja myynyt kaupungin omistuksessa olevia asuin- ja liike/teollisuustontteja. Tonttivarantoa kaupungilla on tällä hetkellä yhteensä 34 tonttia Artjärvellä, keskustassa sekä Pennalassa. Hennasta ei ollut vielä viime vuonna myyntikelpoisia tontteja tarjolla. Virenojalla ei ole tontteja kaavoitettuna. Teollisuustonttivarantoa on n. 3 hehtaaria.

Kaupungin strategiassa ja teknisen kehittämisohjelmassa on nostettu yhdeksi keskeiseksi teknisen tavoitteeksi asiakaslähtöisyys. Vuonna 2015 toteutettiin teknisen palvelukeskuksen oma asiakaskysely. Vuonna 2016 asiakaslähtöisyyteen panostettiin sähköisen palautejärjestelmän käyttöönotolla sekä 1.10.2016 lukien PANU-palautejärjestelmällä, jota ylläpitää alueurakoinnista vastaava YIT, mutta josta tieto tulee myös kaupungin tekniselle sektorille.

Tekninen on toiminut kustannustehokkaasti ja toiminnallisesti tuottavasti. Ulkoalueiden hoidon selvitystyötä on tehty. Tilojen käytön tehokkuuden näkökulmasta tilapalvelu on tehnyt sen iltaisin ja viikonloppuisin vuokraamien tilojen tilatarvepäivityksen. Katuomaisuuden korjausvelan vähentämiseksi on tehty suunnitelmaa, jotta katuomaisuuden peruskorjaustarpeet saadaan toteutettua hallitusti pidemmän aikavälin sisällä.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

1.10. 2016 päättyi Lahden Seudun Kuntatekniikan toiminta ja kaupungin uutena sopimuskumppanina aloitti YIT. YIT vastaa kaupungin pihojen sekä yleisten alueiden hoidosta viiden vuoden ajan. Toimintatapa on kaupungille uusi ja se tuo uusia haasteita kustannusten ja palvelun laadun hallintaan.

Kaakonsuon kaatopaikka saatiin toteutettua ympäristöluvan mukaisesti vuonna 2016. Kaatopaikkaa seurataan ja tarvittaessa tehdään korjaavia toimenpiteitä yhteistyössä lupaviranomaisen kanssa.

Hennan maa- ja vesirakentamisen investointihankkeelta jäi merkittävästi määrärahoja käyttämättä. Tämä johtui siitä, että Hennan asemaurakka alkoi arvioitua myöhemmin ja laskutus jakautuvat vuosien 2016 - 2017 välillä arvioidusta poiketen. Käyttämättä jääneet määrärahat tarvitaan vuonna 2017 hankkeen toteuttamiseksi.

Lisäksi osa yhdyskuntatekniikan hankkeista saatiin toteutettua arvioitua edullisemmin. Keskustan kehittämishankkeelle budjetoitiin Erkontien sillan korjaus, mutta alustavien kustannustietojen valossa sillan korjaukseen ei ollut riittävästi määrärahoja. Hanke siirtyy tulevina vuosina toteuttavaksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016

Toiminnallinen tavoite 1:

Hennan kehittäminen (2014 – 2020)

Pääpainopisteenä asemaa varten tarvittavien katujen ja katurakeiden rakentaminen

Mittari/Arviointitapa:

valmistuminen

Tavoitetaso 2016:

Hennan bulevardin ja kevyen liikenteen sillan rakentaminen alkaa 31.12.2016 mennessä

Toteutuma:

Kevyen liikenteen sillan ja asemajärjestelyjen rakentamisurakka alkoi vuodenvaihteessa. Hennan bulevardin rakentaminen siirtyi vuodelle 2017. Hennan bulevardi rakentuu osana asuinkatujen rakentamista.

Toiminnallinen tavoite 2:

Asuintonttivarannon turvaaminen ja työpaikkatonttien kaavoittaminen (ei Henna)

Mittari/Arviointitapa:

asuintonttien osalta tonttinen lukumäärä ja työpaikkatonttien osalta pinta-ala

Tavoitetaso 2016:

keskusta 15 – 20 tonttia
Pennala 3 – 5 tonttia
Artjärvi 3 – 5 tonttia
Virenojan tontit realistisia aikaisintaan v. 2017
työpaikkatontteja 3 – 5 hehtaaria

Toteutuma:
Keskusta 21 tonttia
Pennala 3 tonttia
Artjärvi 10 tonttia

Työpaikkatonttivaranto n. 3 ha Virenojalta ei kaavoitettuja tontteja.
Toiminnallinen tavoite 3: Ulkoalueiden hoidon selvityksen jatkaminen, selvitetään vaihtoehtoisten tuottamistapojen kustannukset ja laatuvaikutukset sekä vertailu nykytilanteeseen. Selvitys teknisen palvelukeskuksen yhteistyönä.
Mittari/Arviointitapa: selvityksen valmistumisaikataulu
Tavoitetaso 2016: selvitys valmis vuoden loppuun mennessä
Toteutuma: Ei voitu toteuttaa äkillisten henkilöresurssimuutosten vuoksi.
Toiminnallinen tavoite 4: Tilapalvelun iltaisin ja viikonloppuisin vuokraamien tilatarpeiden päivitys
Mittari/Arviointitapa: Määritellään tarpeenmukaiset tilat ja käyttötarkoitukset
Tavoitetaso 2016: Määrittely valmistuu vuoden loppuun mennessä.
Toteutuma: Selvitys on valmistunut 3.11.2016.

Toiminnallinen tavoite 5: Katuomaisuuden korjausvelan hidastaminen. Laaditaan pitkän ajan suunnitelma.
Mittari/Arviointitapa: suunnitelman valmistumisaikataulu
Tavoitetaso 2016: valmistuu 30.6.2016 mennessä
Toteutuma: Suunnitelma on laadittu osana kaupungin investointiohjelmaa.
Toiminnallinen tavoite 6: Sähköisen palautejärjestelmän käyttöönotolla tehostetaan vastausaikaa
Mittari/Arviointitapa:

vastausaika
Tavoitetaso 2016: alle 14 vuorokautta
Toteutuma: Palautteisiin vastattiin keskimäärin alle kuudessa vuorokaudessa. Vuonna 2016 palautteita tuli yhteensä 95 kpl, joista eniten kohdistui katuihin ja liikenteeseen sekä ympäristönsuojeluun. Vastausaika oli enimmillään 36 päivää ja minimissään 1 tunti.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Ulkoiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT **Muutos** 6,02 **%**	7 336 963	7 488 030	6 920 124	7 409 646
TULOT **Muutos** 4,99 %	4 417 983	4 501 700	4 208 035	4 193 425
NETTO **Muutos** 7,63 %	2 918 980	2 986 330	2 712 089	3 216 221

(sisältää vesilaitoksen)

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Sisäiset	TP 2016	**TA 2016**	TP 2015	TP 2014
MENOT **muutos** 1,50 %	489 721	524 320	482 502	602 334
TULOT **muutos** 0,93 %	5 729 630	5 958 030	5 677 068	5 675 590
NETTO 0,87 %	5 239 908	5 433 710	5 194 566	5 073 256

SELVITYS OLEELLISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Käyttötalouden osalta menomäärärahojen poikkeamat olivat vähäisiä. Teknisen lautakunnan osalta toteuma alitti määrärahat 153 000 eurolla. Yhdyskuntatekniikan tulosalueen toteuma ylitti määrärahat n. 16 000 eurolla. Muiden tulosalueiden osalta määrärahaylityksiä ei ollut.

Tulojen osalta poikkeamaa oli enemmän. Teknisen lautakunnan ulkoisten tulojen alitus oli 72 643 euroa. Tulojen alitus johtui useasta eri tekijästä. Vesilaitoksen tulokertymä jäi arvioitua

alhaisemmaksi käyttöveden kulutuksen jäätyä alhaiseksi. Tilapalvelun tulojen alitus johtui varikon vuokratulojen vajauksesta ja yhdyskuntatekniikan tulovajaus johtui koneiden myyntivoittojen jäämisestä arvioitua alhaisemmalle tasolle.

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN (vakinaiset ja määräaikaiset , ei työllistämistuella palkattuja)				
Tulosalue	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
Hallinto- ja maankäyttö	10,1	10,6		4,1
Hallintopalvelut	-	-	4,6	
Maankäytön palvelut	-	-	5,5	5,5
Yhdyskuntatekniikan palvelut	2,4	1,4	1,4	1
Tilapalvelu	14,05	16,25	16	17
Vesilaitos	10	12,5	11	12,4
Yhteensä	36,55	41	38,5	40

HALLINNON SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA				
Suorite, tunnusluku	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset	-	-	3,2 (arvosteluasteikko heikommasta parempaan 1-4)	-
Koulutuspäivät/hlö	-	-	2,49	-

MAANKÄYTÖN SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA

Suorite, tunnusluku	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
myydyt omakotitontit	3 myyty 9 vuokrattu (Keskusta: 2 + 2 Pennala: 0 + 7 Artjärvi: 1 + 0)	10	3 myyty 6 vuokrattu	1 myyty 6 vuokrattua
vapaat omakotitontit	34 kpl (Keskusta: 21	20		28

	Pennala: 3 Artjärvi: 10)		36, joista 3 varat-tua	
kaavoitetut uudet asuintontit	12 (yksityisiä)	10	Henna: AO/AP 46, AKR 14 ja AK 8 Muualla: 0	0
hyväksytyt kaavat	4 (3 ak ja 1 yk)	4	4	2
katumetri/raken-nus-paikka (kaava-alue)		-	-	
kaavaehdotusten muistutukset	0 asemakaava 7 yleiskaava	-		
kaavavalitukset	0	-	0	
vähämerkityksellisen asemakaavan kiertonopeus	11 kk	8 kk	8 kk	
asemakaavan kier-tonopeus	9 kk	14 kk	13 kk	13 kk
poikkeamisluvat/ suunnittelu-tarve-ratkaisut	6 kpl	10 kpl	10	8

YHDYSKUNTATEKNIIKAN SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA				
Suorite, tunnus-luku	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
kunnossapidettä-vät kaavatiet ja kevytväylä, km	153	139,1	132,3	131
seutuliput käy-tössä	-	-		1 880
seutulipuilla teh-tyjä matkoja	-	-		64 023
palvelubussiliiken-teellä tehdyt mat-kat	-	-		-

TILAPALVELUN SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA				
Suorite, tunnusluku	**TP 2016**	**TA2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
rakennetut toimiti-lakiinteistöt luku-määrä	41	41	41	42

rakennusten yhteenlaskettu huoneala	66 309 hum²	66 234 hum²	66 254 hum²	66 954 hum²
lämmitysenergian kulutus / normitettu keskikulutus	9 430 MWh 142 kWh/hum²	9 074 MWh 137 kWh/hum²	7 913 MWh 143,24 kWh/hum²	8 305 MWh 133,76 kWh/hum²
sähkön kulutus	5 311 MWh 80 kWh/hum²	4 305 MWh 65 kWh/hum²	4473 MWh 67,51 kWh/hum²	4 322 MWh 64,54 kWh/hum²
*) kiinteistön-hoito- ja kunnossapito-kulut	2 281 869 €/v 34,41 €/hum²/v	2 277 230 €/v 34,38 €/hum²/v	1 968 896 €/v 29,72 €/hum²/v	2 027 952 €/v 30,28 €/hum²/v
x) Kiinteistön ylläpitokulut	2 558 659 €/v 38,59 €/hum²/v	2 558 550 €/v 38,63 €/hum²/v	2 337 819 €/v 35,29 €/hum²/v	2 480 584 €/v 37,04 €/hum²/v
käyttäjäpalvelut	122 714 €/v	131 330 €/v	127 133 €/v	117 599 €/v

x) Kiinteistön ylläpitokuluihin ei sisälly käyttäjäpalvelut.

*) Sisältää myydyn lämmitysenergian menot (Tietävälän-Kuivannon asuntolat ja Artjärven hakelämpö)

Lämmitysenergian nousuun vaikuttaa kiinteistöissä suoritetut sisäilmakorjausten osalle asennetut alipaineistukset 24/7 sekä sisäilmakohteille ilmanvaihdon tehostukset.

Urheilutalo: - lämpö kasvanut 185 MWh - sähkö kasvanut 168 MWh

Järvikunnan koulu: - lämpö 48 MWh - sähkö 163 MWh

RISKIEN HALLINTA

1. Menojen hallinta – muodostuu riskiksi, ellei tavoitellussa menojen kasvutasossa pysytä

   Tavoite: Ulkoalueiden hoidon selvityksen jatkaminen, selvitetään vaihtoehtoisten tuottamistapojen kustannukset ja laatuvaikutukset sekä vertailu nykytilanteeseen. Selvitys teknisen palvelukeskuksen yhteistyönä (Tekninen koko)

   Toteutuma: Ei voitu toteuttaa äkillisten henkilöresurssimuutosten vuoksi.

2. Toimintaympäristön muutokset - yleinen taantuma ja toteutuvat kuntaliitokset muuttavat toimintaympäristöä ja yhteistyökuvioita ja voivat muodostua riskiksi, ellei vaikutuksia pystytä arvioimaan riittävän ajoissa

   Tavoite: Ulkoalueiden hoidon selvityksen jatkaminen, selvitetään vaihtoehtoisten tuottamistapojen kustannukset ja laatuvaikutukset sekä vertailu nykytilanteeseen. Selvitys teknisen palvelukeskuksen yhteistyönä (Tekninen koko)

   Toteutuma: Ei voitu toteuttaa äkillisten henkilöresurssimuutosten vuoksi.

3. Strategian mukainen eteneminen ja päätöksenteko – voi muodostua riskiksi, jos on kyvyttömyyttä kokonaisvaltaisesti hahmotettuihin päätöksiin; seurauksena uskottavuuden ja luottamuksen puute

   Tavoite: Hennan rakentumisen pitkänajan realistinen toteutussuunnitelma, johon sitoudutaan, kun otetaan huomioon nykyinen suhdannesuunta, aseman rakentamisen aikataulu, rakentavan henkilöstön tähän hankkeeseen osoittama työaika sekä toisaalta rakennusyrittäjien kiinnostus ja hankkeen kannattavuus.

   Toteutuma: Suunnitelma on tehty.

4. Ydintehtävien tunnistaminen – muodostuu riskiksi, jos ei tunnisteta

   Tavoite: Tekninen palvelukeskus arvioi teknisen kehittämissuunnitelmaa uudelleen suhteessa kaupungin strategiaan tammikuussa 2016. Samassa yhteydessä nostetaan esille teknisen ydintehtävät ja miten niitä vahvistetaan.

   Toteutuma: Arvio tehty ja sen tuloksena päätetty, että kehittämissuunnitelmaa päivitetään vasta uuden valtuustokauden aikana.

5. Rakennusten ja yhdyskuntatekniikan kunto – muodostuu riskiksi, jos investoinnit toteutuvat suunnitelmattomasti (Tekninen lautakunta).

   Tavoite: Tekninen lautakunta tarkentaa tilapalvelun hallinnoimien tilojen sekä katuomaisuuden pitkänajan suunnitelmaa.

   Toteutuma: Talousarvion ja investointiohjelman laatimisen yhteydessä päivitetty pitkänajan suunnitelmia.

6. Avainjohtajien ja -osaajien menettäminen - voi muodostua riskiksi (tasapainotilan löytyminen muutoksen jälkeen voi kestää suhteellisen kauan)

   Tavoite: Tietoa pitää hajauttaa ja prosesseja dokumentoida ja saada lisähenkilöstöä. Yhden henkilön organisaatiot ovat liian haavoittuvia kaupungin toiminnan kannalta. Kaupungin kasvukehitys ja sen seurauksena lisääntyvät tehtävät suhteessa henkilöstöresursseihin.

   Toteutuma: Määräaikaista lisähenkilöstöä on saatu yhdyskuntatekniikan tulosalueelle ja 1.9. 2017 alkaen on saatu lupa palkata tekninen avustaja yhdyskuntatekniikan ja maankäytön avuksi. Tilapalvelun tilanne oli viime vuoden lopun sekä vuoden 2017 alun ajan erityisen haasteellinen rakennuttamisen henkilöstövajeen vuoksi.

   Yhdyskuntatekniikan osalta prosesseja on dokumentoitu.

7. Tiedonkulku – muodostuu riskiksi sekä henkilöstössä että päättäjien kesken, jos ajantasainen tieto ei kulje tai jos kulkee väärässä muodossa

   Tavoite: Sähköisen tiedotuksen osalta etuna on, että tiedotus on kaikille saman sisältöisesti esitetty, mutta siinä ei voida pyytää tarkennuksia kuten henkilökohtaisessa kontaktissa.

Otetaan intra aktiivikäyttöön teknisellä.

Toteutuma: Ulkoista tiedotusta on lisätty ympäristönsuojelussa sekä yhdyskuntatekniikan osalta. Viestintään kokonaisuudessaan on kiinnitetty nykyistä enemmän huomioita kaupungin viestintäsuunnittelijan toimesta.
Tiedotteet jaetaan nykyisin intran kautta.

8. Sitoutumisen puuttuminen, roolien ymmärtäminen – voi muodostua riskiksi; keskeiset päättäjät, keskeiset viranhaltijat, ja keskeiset sidosryhmät

   Tavoite: Tekninen ohjeistaa henkilöstöä salassa pidettävien ja ei-julkisten tietojen käsittelyssä.

   Toteutuma: Ohjeistusta on annettu tapauskohtaisesti, mutta asiakirjojen käsittelyn kirjallinen ohje puuttuu.

9. Yhteistyökumppanit - muodostaa riskin esim. siten, että yhteistyö loppuu. Toisaalta uusi yhteistyö uudella suunnalla voi olla mahdollisuus

   Tavoite: Kiinnitetään sopimussisältöihin nykyistä enemmän huomioita erityisesti riskienkantamisen näkökulmasta (sopimussakot jne).

   Toteuma: Riskejä on otettu entistä paremmin huomioon sopimuksien laadinnassa.

10. Prosessien toimimattomuus - vastuunkantamisen puute

    Tavoite: Esimiehet kehityskeskusteluissa ottavat esille oman toiminnan kehittämisen näkökulmasta, onko työprosesseissa kehitettävää ja miten niitä on noudatettu ja onko tarpeen tehdä toimenkuvamuutoksia. Esimiehet myös seuraavat sovittujen prosessien toteutumista. Tarvittaessa prosessit annetaan kirjallisena työntekijälle.

    Toteutuma: Kehityskeskustelut pääosin pidetty vuoden 2016-2017 vaihteessa ja prosessien toimivuuksia on käsitelty osana kehityskeskusteluja.

11. Tapaturmat, henkilöstön työmotivaation puute ja työhyvinvoinnin puute (KH, tekninen lk, sivistys- ja vapaa-aikalk)

    Tavoite: Tapaturmien ehkäisyssä tärkeää on riittävä peruskoulutus, turvallisuuskurssien läpikäyminen sekä se, että noudatetaan annettuja ohjeita. Näiden toteutumista seurataan. Lisäksi kehityskeskusteluissa selvitetään ja pyritään löytämään ratkaisut mahdollisiin työmotivaation puutteisiin sekä työhyvinvoinnissa koettuihin haittatekijöihin

    Toteutuma: Teknisellä henkilöstön tehtävät edellyttävät turvallisuuskurssien käymistä. Kehityskeskusteluissa on otettu esille vuosittain työmotivaatio ja työhyvinvointi. Näiden voimassaoloa seurataan esimiesten toimesta.

Tekninen palvelukeskus – ympäristölautakunta

Anssi Huhtala, pj
Tero Nieminen, vpj
Jenni Hanhela, jäsen
Jarkko Jokinen, jäsen
Johanna Kyrö, jäsen
Jani Markkanen, jäsen
Niina Saarinen, jäsen
Ville Saarinen, jäsen

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA VUONNA 2016

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämisohjelmaan

Rakennustarkastuksen toiminnassa on pyritty nopeuttamaan lupakäytäntöjä ja tuottamaan siten asiakaslähtöisemmin palveluja. Viime vuonna rakennuslupien käsittely kesti keskimäärin alle 16 päivää. Toimenpidelupien käsittely kesti keskimäärin vain 12 päivää.

Rakennustarkastuksessa myönnettiin yhden ja kahden asunnon taloille 20 rakennuslupaa (vuonna 2015 myönnettiin omakotitaloille 19 lupaa). Neljä rivitaloa sai rakennusluvan. Kerrosala lisääntyi 62 %:lla, mutta myönnettyjen rakennuslupien määrä väheni 10 %:lla.

Maa-ainesten valvonta- ja lupatehtävät siirtyivät 1.6.2016 alkaen ympäristötoimelle. Viime vuonna myönnettiin 5 maa-aineslupaa. Luvitettuja kohteita valvottiin maastokäynnein. Samalla kiinnitettiin huomiota riskienhallintaan. Noin puolet kohteista oli sellaisia, joissa oli maa-ainesluvan lisäksi voimassa oleva ympäristölupa.

Teknisen toimen kehittämisohjelman tavoitteena on ympäristömme tilan aktiivinen parantaminen, jossa kehityskohteena erityisesti vesistöt. Ympäristölautakunnan vuoden 2016 painopiste oli aina viiden vuoden välein toteutetussa pintavesien tilan seurannassa. Pienten järvien fysikaalis-kemiallisen tilaa tutkittiin 28 järvessä ja muutamassa pienessä joessa. Seurattavat järvet luokiteltiin ensimmäistä kertaa uusien vedenlaatuluokitusohjeiden mukaisesti. Lisäksi tehostettiin ympäristöviestintää. Kasvihuonepäästöjä seurattiin valtakunnallisen CO2-raportin välityksellä.

Ympäristölautakunta on vuodesta 2001 alkaen seurannut pintavesiensä fysikaalis-kemiallista tilaa rotaatiomallilla eli viiden vuoden välein tehtävällä pintavesitutkimuksella. Tänä vuonna seurattavat kohteet luokiteltiin uusien vedenlaatuluokitusohjeiden mukaisesti. Tämä luokittelu antaa entisiä kriteerejä parempia vedenlaatuarvoja varsinkin humus- ja runsashumuksisille järville sekä runsasvarvinteisille järville, joihin suurin osa Orimattilan järvistä kuuluu. Orimattilassa on yhteensä 28 alle 5 km² järveä. Kokonaistypen, -fosforin ja a-klorofyllin perusteella näistä Orimattilan pienistä järvistä 61 % on saavuttanut Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoitteen vesien hyvästä tilasta. Noin 32 % pienistä järvistä sijoittui luokkaan tyydyttävä ja ainoastaan kaksi järveä (7%) jäi luokkaan välttävä tai huono.

Toukokuussa Suomen ympäristökeskus järjesti kalastuskunnille, kyläjohtokunnille ja asukasaktiiveille käytännön koulutuksen ENVIBASE- hankkeen sameusmittauslaitteen (iQwtr) käytöstä. Laitetta lainattiin ympäristötoimesta sameusmittaukseen eri puolille Orimattilaa. Lisäksi laitetta testattiin pienten järvien seurantatutkimuksessa.

Valtakunnallisessa sinileväseurannassa oli Orimattilassa tänä vuonna mukana seuraavat järvet: Mallusjärvi ja Villikkalanjärvi. Lisäksi satunnaista seurantaa tehtiin Kylänjärvellä ja Pyhäjärvellä.

Orimattilan kaupunki ja Hämeen ELY-keskus solmivat kahden vuoden (2016 - 2017) yhteistyösopimuksen Palojoki-selvityksestä. Yhteistyön tavoitteena on selvittää Palojoen kunnostustoimien taustaksi joen ja sen tärkeimpien sivu-uomien pohjien nykytilaa ja sedimentin mahdollista pilaantuneisuutta. Samalla laaditaan Palojoen valuma-alueen kunnostussuunnitelma, asemakaava-alue pois lukien. Selvitykseen saatiin 60 % valtion selvitysrahaa. Sopimuksen kokonaisarvo on 32500 euroa. Ensimmäiset näytteenotot ja mittaukset tehtiin marraskuussa 2016. Pohjasedimenttitutkimuksen yhteydessä todettiin Palojoen suulta poikkeuksellisen korkea öljyhiilivetypitoisuus kokoomanäytteestä, mikä edellytti jatkotutkimuksia.

Lisäksi Orimattilan ilmapäästöjen tilaa seurattiin olemalla mukana valtakunnallisessa kasvihuonepäästölaskennassa (CO2-raportti). Raportin perusteella Orimattilassa suurimman kasvihuonepäästöt tulevat liikenteestä.

Viestintää ja palautteiden keruuta on kehitetty asiakaslähtöisyyden ja toiminnan avoimuuden näkökulmasta. Ympäristölautakunta laati maaliskuussa 2016 Orimattilan ympäristöviranomaispalveluiden viestintäsuunnitelmaluonnoksen, joka on tarkoitus saada valmiiksi koko kaupunkia koskevan viestintäsuunnitelman valmistuttua. Viestinnän nykytaso mitattiin tähän tarkoitukseen valtakunnallisesti kehitetyllä KISA-pikatestillä 2.3.2016 ympäristölautakunnan kokouksessa. KISA-pikatesti uusitaan vuonna 2017 viestinnän säännöllisen itsearvioinnin parantamiseksi.

Vuoden aikana laadittiin lehdistötiedotteet kaikista tärkeimmistä Orimattilan ympäristön tilaa koskevista raporteista ja ilmiöistä. Lisäksi jaettiin yksittäisiä kiinteistökohtaisia asukastiedotteita yksittäisille asukasryhmille mm. lehtokotiloista ja jättiputkista.

Kaupungin uusi sähköinen PALAUTE-järjestelmä mahdollisti tehokkaan jättiputkineuvonnan. Ympäristötoimi tiedotti ja vastasi asukkaiden kysymyksiin myös sosiaalisen median kautta.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Tulokertymien vähentyminen saattaa vielä jatkua vuodelle 2017.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016
Toiminnallinen tavoite 1: Rakennuslupapäätösten tehokas käsittely
Mittari/Arviointitapa: aika rakennuslupahakemuksen vireille tulosta päätöksen lähettämiseen
Tavoitetaso 2016: alle 3 viikkoa
Toteutuma: Rakennusluvissa käsittelyaika oli keskimäärin 16 päivää. Toimenpideluvissa keskimäärin 12 päivää
Toiminnallinen tavoite 2: Työmaakatselmukseen käytetyn ajan tehostaminen
Mittari/Arviointitapa: Työmaakatselmukseen käytetyn ajan tehostaminen
Tavoitetaso 2016: Alle 45 minuuttia
Toteutuma:

Keskusta-alueella 45 minuuttia toteutui ajoaikojen kanssa. Kaupungin reuna-alueilla ajoajat veivät jopa yli 50 minuuttia.
Toiminnallinen tavoite 3: Laaditaan ympäristöriskikartoitus ympäristöluvallisille toimijoille
Mittari/Arviointitapa: Ympäristöriskikartoituksen määrä
Tavoitetaso 2016: 10
Toteutuma: Kymmenen ympäristöluvallisen toimijan ympäristöriskien kartoitus toteutettiin tarkastuskäynnein.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Ulkoiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT **Muutos** 6,56 %	277 399	293 610	260 314	279 014
TULOT **Muutos** -4,39%	154 435	195 000	161 531	161 720
NETTO **Muutos** 24,5 %	122 964	98 610	98 783	117 294

Sitova perustelu **Pelastustoimi**				
	TP 2016	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
MENOT **Muutos** **-5,8 %**	1 669 570	1 776 870	1 773 209	1 678 240
TULOT **Muutos %**	0	0	0	0
NETTO **Muutos** **-5,8 %**	1 669 570	1 776 870	1 773 209	1 678 240

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Sisäiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT **muutos** -94,01%	3 879	68 960	64 772	37 755
TULOT **muutos**	4 887	2 000	2 353	0

107,69 %				
NETTO -98,38%	1 008	66 960	62 419	37 755

SELVITYS OLENNAISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Ympäristölautakunnan osalta ei merkittävä poikkeamia ollut menojen osalta. Menot jäivät alle määrärahojen 123 000 euroa. Lupa- ja valvontapalvelujen osalta menot jäivät 16 000 alle budjetoidun.

Tulot jäivät myös alle budjetin 40 000 euroa. Syynä tähän oli mm. rakentamisen maltillinen tahti.

SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA TULOSALUEITTAIN				
Suorite, tunnusluku	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
Rakennusluvat	**199**	170	223	274
Uudet asunnot luvilla	**49**	60	30	85
Kerrosala	**22 080**	20 000	13671	17 100
Ympäristölupapäätökset	**2**		21+1 rek.	12

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN				
Tulosalue	**TP 2016**	**TA 2016**	**TP 2015**	**TP 2014**
Rakennustarkastus	2	2	2	2
Ympäristönsuojelu	2	2	2	2
Pelastustoimi	0	0	0	0

RISKIEN HALLINTA

1. Ympäristövahingot – joka kunnalla on jonkintasoinen riski - taloudellisia vaikutuksia voi syntyä; toisaalta kaikkeen ei ole mahdollista varautua (Ympäristölk)

Tavoite: Laaditaan 10 ympäristöluvan osalta ympäristöriskikartoitus, jossa myös kunnan vastuukysymykset tulevat esille.

Toteutuma: Kymmenen ympäristöluvallisen toimijan ympäristöriskien kartoitus toteutettiin tarkastuskäynnein.

Käyttötalousosan toteutuminen						
Toimielimittäin ja tulosalueittain 2016 (sitovuustaso tummennetulla)						
ulkoiset menot ja tulot						
	Talousarvio	**Muutokset**	**Ta+muutokset**	**Toteutuma**	**Toteutuma**	**Poikkeama**
					%	**Ylitys-/alitus+**
10 Kaupunginvaltuusto						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**		0
Menot	**121 260**	**0**	**121 260**	**101 142**	**83,4**	-20 118
Netto	**-121 260**	**0**	**-121 260**	**-101 142**	**83,4**	-20 118
13 Kaupunginhallitus						
110 Hallitus						
Tulot	**120 150**	**0**	**120 150**	**208 673**	**173,7**	-88 523
Menot	**1 500 220**	**-7 500**	**1 492 720**	**1 402 263**	**93,9**	90 457
Netto	**-1 380 070**	**7 500**	**-1 372 570**	**-1 193 590**	**87,0**	-178 980
120 Elinkeinotoimi ja projektit						
Tulot	**36 700**	**12 500**	**49 200**	**167 267**	**340,0**	-118 067
Menot	**2 134 230**	**20 000**	**2 154 230**	**2 295 591**	**106,6**	-141 361
Netto	**-2 097 530**	**-7 500**	**-2 105 030**	**-2 128 324**	**101,1**	23 294
130 Yleishallinto						
Tulot	**600**	**0**	**600**	**6 876**	**1 146,0**	-6 276
Menot	**898 580**	**0**	**898 580**	**787 438**	**87,6**	111 142
Netto	**-897 980**	**0**	**-897 980**	**-780 562**	**86,9**	-117 418
140 Asuntotoimi						
Tulot	**600**	**0**	**600**	**9 146**	**1 524,3**	-8 546
Menot	**24 160**	**0**	**24 160**	**21 420**	**88,7**	2 740
Netto	**-23 560**	**0**	**-23 560**	**-12 274**	**52,1**	-11 286
160 Ruokapalvelut ja siivouspalvelut						
Tulot	**2 285 700**	**0**	**2 285 700**	**2 545 505**	**111,4**	-259 805
Menot	**4 093 560**	**0**	**4 093 560**	**4 324 433**	**105,6**	-230 873
Netto	**-1 807 860**	**0**	**-1 807 860**	**-1 778 928**	**98,4**	-28 932
170 Maaseutuelinkeinotoimi						
Tulot	**126 000**	**0**	**126 000**	**97 223**	**77,2**	28 777
Menot	**244 560**	**0**	**244 560**	**190 112**	**77,7**	54 448
Netto	**-118 560**	**0**	**-118 560**	**-92 889**	**78,3**	-25 671
13 Kaupunginhallitus						
Tulot	**2 569 750**	**12 500**	**2 582 250**	**3 034 690**	**117,5**	-452 440
Menot	**8 895 310**	**12 500**	**8 907 810**	**9 021 257**	**101,3**	-113 447
Netto	**-6 325 560**	**0**	**-6 325 560**	**-5 986 567**	**94,6**	-338 993
Hallintopalvelukeskus						
Tulot	**2 569 750**	**12 500**	**2 582 250**	**3 034 690**	**117,5**	-452 440
Menot	**9 016 570**	**12 500**	**9 029 070**	**9 122 399**	**101,0**	-93 329
Netto	**-6 446 820**	**0**	**-6 446 820**	**-6 087 709**	**94,4**	-359 111

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
30 Perusturvalautakunta						
210 Hallinto						
Tulot	**27 000**	**0**	**27 000**	**29 226**	**108,2**	-2 226
Menot	**1 242 270**	**0**	**1 242 270**	**1 124 057**	**90,5**	118 213
Netto	**-1 215 270**	**0**	**-1 215 270**	**-1 094 831**	**90,1**	-120 439
230 Ympäristöterv. huolto						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**		0
Menot	**341 100**	**0**	**341 100**	**320 490**	**94,0**	20 610
Netto	**-341 100**	**0**	**-341 100**	**-320 490**	**94,0**	-20 610
240 Peruspalvelukeskus						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	0
Menot	**32 237 000**	**0**	**32 237 000**	**32 083 462**	**99,5**	153 538
Netto	**-32 237 000**	**0**	**-32 237 000**	**-32 083 462**	**99,5**	-153 538
250 Perustoimeentulotuen vos						
Tulot	**950 000**	**0**	**950 000**	**988 716**	**104,1**	-38 716
Menot	**950 000**	**0**	**950 000**	**988 716**	**104,1**	-38 716
Netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	0
200 Erikoissairaanhoito						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	0
Menot	**15 369 000**	**965 000**	**16 334 000**	**15 887 560**	**97,3**	446 440
Netto	**-15 369 000**	**-965 000**	**-16 334 000**	**-15 887 560**	**97,3**	-446 440
205 Päivystyskeskus						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**		0
Menot	**1 416 000**	**291 060**	**1 707 060**	**1 708 679**	**100,1**	-1 619
Netto	**-1 416 000**	**-291 060**	**-1 707 060**	**-1 708 679**	**100,1**	1 619
206 Ensihoito						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**		0
Menot	**829 000**	**0**	**829 000**	**847 668**	**102,3**	-18 668
Netto	**-829 000**	**0**	**-829 000**	**-847 668**	**102,3**	18 668
30 Perusturvalautakunta						
Tulot	**977 000**	**0**	**977 000**	**1 017 942**	**104,2**	-40 942
Menot	**52 384 370**	**1 256 060**	**53 640 430**	**52 960 632**	**98,7**	679 798
Netto	**-51 407 370**	**-1 256 060**	**-52 663 430**	**-51 942 690**	**98,6**	-720 740

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
40 Sivistyslautakunta						
410 Sivistystoimien hallinto						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**72**	**0,0**	-72
Menot	**368 640**	**23 420**	**392 060**	**389 078**	**99,2**	2 982
Netto	**-368 640**	**-23 420**	**-392 060**	**-389 006**	**99,2**	-3 054
420 Opetuspalvelut						
Tulot	**1 109 000**	**16 000**	**1 125 000**	**1 254 564**	**111,5**	-129 564
Menot	**14 503 690**	**270 360**	**14 774 050**	**14 982 395**	**101,4**	-208 345
Netto	**-13 394 690**	**-254 360**	**-13 649 050**	**-13 727 831**	**100,6**	78 781
440 Aikuiskoulutus						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	0
Menot	**113 400**	**0**	**113 400**	**99 218**	**87,5**	14 182
Netto	**-113 400**	**0**	**-113 400**	**-99 218**	**87,5**	-14 182
450 Kulttuuritoimi						
Tulot	**3 600**	**0**	**3 600**	**10 625**	**295,1**	-7 025
Menot	**102 000**	**0**	**102 000**	**103 321**	**101,3**	-1 321
Netto	**-98 400**	**0**	**-98 400**	**-92 696**	**94,2**	-5 704
460 Kirjastotoimi						
Tulot	**45 000**	**0**	**45 000**	**41 721**	**92,7**	3 279
Menot	**561 660**	**10 000**	**571 660**	**542 774**	**94,9**	28 886
Netto	**-516 660**	**-10 000**	**-526 660**	**-501 053**	**95,1**	-25 607
470 Liikunta- ja nuorisotoimi						
Tulot	**405 500**	**0**	**405 500**	**426 244**	**105,1**	-20 744
Menot	**947 470**	**18 330**	**965 800**	**933 585**	**96,7**	32 215
Netto	**-541 970**	**-18 330**	**-560 300**	**-507 341**	**90,5**	-52 959
320 Lasten päivähoitopalvelu						
Tulot	**895 500**	**0**	**895 500**	**926 456**	**103,5**	-30 956
Menot	**7 592 270**	**-35 750**	**7 556 520**	**7 493 311**	**99,2**	63 209
Netto	**-6 696 770**	**35 750**	**-6 661 020**	**-6 566 855**	**98,6**	-94 165
40 Sivistyslautakunta ja Sivistyspalvelukeskus						
Tulot	**2 458 600**	**16 000**	**2 474 600**	**2 659 682**	**107,5**	-185 082
Menot	**24 189 130**	**286 360**	**24 475 490**	**24 543 682**	**100,3**	-68 192
Netto	**-21 730 530**	**-270 360**	**-22 000 890**	**-21 884 000**	**99,5**	-116 890

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
51 Tekninen lautakunta						
510 Hallinto-ja maankäytönpalvelut						
Tulot	**151 060**	**0**	**151 060**	**127 670**	**84,5**	23 390
Menot	**830 340**	**0**	**830 340**	**708 922**	**85,4**	121 418
Netto	**-679 280**	**0**	**-679 280**	**-581 252**	**85,6**	-98 028
530 Yhdyskuntatekniikan palvelut						
Tulot	**506 000**	**80 000**	**586 000**	**569 807**	**97,2**	16 193
Menot	**1 575 620**	**40 000**	**1 615 620**	**1 634 869**	**101,2**	-19 249
Netto	**-1 069 620**	**40 000**	**-1 029 620**	**-1 065 062**	**103,4**	35 442
540 Tilapalvelut						
Tulot	**1 397 500**	**0**	**1 397 500**	**1 381 145**	**98,8**	16 355
Menot	**2 647 850**	**40 000**	**2 687 850**	**2 681 373**	**99,8**	6 477
Netto	**-1 250 350**	**-40 000**	**-1 290 350**	**-1 300 228**	**100,8**	9 878
500 Vesihuoltolaitos						
Tulot	**2 367 140**	**0**	**2 367 140**	**2 339 362**	**98,8**	27 778
Menot	**2 354 220**	**0**	**2 354 220**	**2 311 798**	**98,2**	42 422
Netto	**12 920**	**0**	**12 920**	**27 564**	**213,3**	-14 644
51 Tekninen lautakunta						
Tulot	**4 421 700**	**80 000**	**4 501 700**	**4 417 984**	**98,1**	83 716
Menot	**7 408 030**	**80 000**	**7 488 030**	**7 336 962**	**98,0**	151 068
Netto	**-2 986 330**	**0**	**-2 986 330**	**-2 918 978**	**97,7**	-67 352
52 Ympäristölautakunta						
560 Lupa- ja valvontapalvelut						
Tulot	**195 000**	**0**	**195 000**	**154 435**	**79,2**	40 565
Menot	**293 610**	**0**	**293 610**	**277 398**	**94,5**	16 212
Netto	**-98 610**	**0**	**-98 610**	**-122 963**	**124,7**	24 353
580 Pelastustoimi						
Tulot	**0**	**0**	**0**	**0**		0
Menot	**1 776 870**	**0**	**1 776 870**	**1 669 570**	**94,0**	107 300
Netto	**-1 776 870**	**0**	**-1 776 870**	**-1 669 570**	**94,0**	-107 300
52 Ympäristölautakunta						
Tulot	**195 000**	**0**	**195 000**	**154 435**	**79,2**	40 565
Menot	**2 070 480**	**0**	**2 070 480**	**1 946 968**	**94,0**	123 512
Netto	**-1 875 480**	**0**	**-1 875 480**	**-1 792 533**	**95,6**	-82 947
Käyttötalous Yhteensä						
Tulot	**10 622 050**	**108 500**	**10 730 550**	**11 284 733**	**105,2**	-554 183
Menot	**95 068 580**	**1 634 920**	**96 703 500**	**95 910 643**	**99,2**	792 857
Netto	**-84 446 530**	**-1 526 420**	**-85 972 950**	**-84 625 910**	**98,4**	-1 347 040

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄT MUUTOKSET VUODEN 2016 TALOUSARVIOON					
Päätös:. toimielin, päivämäärä ja pykälä	**Tulosalue Määrärahamuutoksen peruste**	**Lisäys (+) tai vähennys (-) euroa**		**Toimielimen kokonaismääräraha ennen/jälkeen**	
	Toimielin	**Menot**	**Tulot**	**Menot**	**Tulot**
KÄYTTÖTALOUS					
	Kaupunginvaltuusto	***0***	***0***	***121 260***	***0***
	Kaupunginhallitus	***0***	***0***	***8 895 310***	***2 569 750***
	Perusturva:alkuperäinen TA			**52 384 370**	**977 000**
kv 7.11. § 65	Erikoissairaanhoito (kp 2022)	965 000			
	Päivystyskeskus (kp 2025)	291 060			
	Perusturvalautakunta	***1 256 060***	***0***	***53 640 430***	***977 000***
	Sivistyslautakunta: alkuperäinen TA			**24 189 130**	**2 458 600**
kv 7.11. § 64	Myllylän päiväkoti (kp 3221)	-35 750			
	Sivistystoimen hallinto (kp 4110)	23 420			
	Koulujen yhteiset menot (kp 4240)	142 000	16 000		
	Valmistava opetus (kp 4243)	128 360			
	Kirjasto (kp 4610)	10 000			
	Liikuntatoimi (kp 4710)	18 330			
	Sivistyslautakunta	***286 360***	***16 000***	***24 475 490***	***2 474 600***
	Tekninen lautakunta	**0**	**0**	**7 408 030**	**4 421 700**
	Ympäristölautakunta	**0**	**0**	**2 070 480**	**195 000**
Käyttötalous yhteensä		**1 542 420**	**16 000**		
	Rahoitus: alkuperäinen TA			**735 000**	**88 889 500**
Kv 7.11. § 64	Valtionosuudet 9999/5863 lisäys		120 000		
Kv 12.12. § 76	Tulovero 9999/5000 lisäys		600 000		
	Yhteisövero 9999/5200		348 000		
	Korkotuotot 9999/6000 vähennys		-100 000		
	Korkokulut 9999/6100 vähennys	-380 000			
	Osinkotuotot 9999/6100		87 000		
	Muut rahoituskulut 9999/6390	9 200			
	Rahoitus muutos	***-370 800***	***1 055 000***		
	Rahoitus yhteensä		***1 425 800***	***364 200***	***89 944 500***
	Suunn. muk. poistot: alkuperäinen TA			**3 200 000**	
Kv 12.12. § 76	Suunn. muk. poistot	200 000		3 400 000	

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

		Talousarvio	Ta+muutokset	toteutuma	Tot-%
Toimintatuotot	+	**10 622 050**	**10 730 550**	**11 284 732**	**105,2**
Myyntituotot		6 067 390	6 067 390	6 391 000	**105,3**
Maksutuotot		1 235 000	1 235 000	1 205 643	**97,6**
Tuet ja avustukset		1 658 860	1 764 860	2 012 164	**114,0**
Muut Tulot		1 660 800	1 663 300	1 675 925	**100,8**
Valmistus omaan käyttöön		0	0	0	
Toimintakulut	-	**95 068 580**	**96 703 500**	**95 910 646**	**99,2**
Henkilöstökulut		26 008 670	26 117 030	25 818 630	**98,9**
Palveluiden ostot		60 980 850	62 345 410	61 673 152	**98,9**
Aineet, tarvikkeet, tavarat		3 474 560	3 479 560	3 652 710	**105,0**
Avustukset		3 130 140	3 160 140	3 148 497	**99,6**
Muut toimintakulut		1 474 360	1 601 360	1 617 657	**101,0**
Toimintakate		**-84 446 530**	**-85 972 950**	**-84 625 914**	**98,4**
Verotulot	+	54 070 000	55 018 000	55 640 651	**101,1**
Valtionosuudet	+	32 900 000	33 020 000	33 374 326	**101,1**
Rahoitustuotot ja -kulut		1 184 500	1 542 300	1 527 765	**99,1**
Korkotuotot	+	358 000	258 000	313 577	**121,5**
Muut rahoitustuotot	+	1 561 500	1 648 500	1 663 083	**100,9**
Korkokulut	-	730 000	350 000	395 743	**113,1**
Muut rahoituskulut	-	5 000	14 200	53 152	**374,3**
Vuosikate		**3 707 970**	**3 607 350**	**5 916 828**	**164,0**
Suunnitelman mukaiset poistot	-	3 200 000	3 400 000	3 365 010	**99,0**
Arvonalentumiset	-	0	0	13 607	
Satunnaiset erät	+/-	0	0	0	
Satunnaiset tuotot		0	0	0	
Satunnaiset kulut		0	0	0	
Tilikauden tulos		**507 970**	**207 350**	**2 538 211**	**1 224,1**
Poistoeron lisäys / Vähennys	-/+	27 000	27 000	27 819	**103,0**
Varausten lisäys / Vähennys	-/+	0	0		**0,0**
Rahastojen lisäys / Vähennys	-/+	0	0		**0,0**
Tilikauden yli-/alijäämä	+/-	**534 970**	**234 350**	**2 566 030**	**1 095,0**

Verotulojen erittely				
Yhteensä	**54 070 000**	**55 018 000**	**55 640 652**	**101,13**
Tilitetty kunnallisvero	47 650 000	48 250 000	48 784 487	101,1
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 054 000	2 402 000	2 428 872	101,1
Kiinteistövero	4 366 000	4 366 000	4 427 293	101,4

Valtionosuuksien erittely				
Yhteensä	**32 900 000**	**33 020 000**	**33 374 326**	**101,1**
Kunnan ja peruspalv. Vos	32 900 000	32 900 000	26 043 352	**79,2**
Verotulojen vos -tasaus	0	0	9 443 259	
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	
Opetus- ja kulttuuritoimi	0	120 000	-2 112 285	

2.4 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2015 TOIMIELIMITTÄIN JA HANKKEITTAIN	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
Kaupunginhallitus						
Aineeton käyttöomaisuus						
Tulot	0	0	0	15 055		-15 055
Menot	0	670 000	670 000	562	0,1	669 438
Netto	0	-670 000	-670 000	14 493	-2,2	-684 493
Kiinteä omaisuus						
Kiinteistöjen osto ja myynti						
Tulot	50 000	0	50 000	30 952	61,9	19 048
Menot	500 000	260 000	760 000	740 826	97,5	19 174
Netto	-450 000	-260 000	-710 000	-709 874	100,0	16 977
Kiinteät rakennukset ja laitteet						
Tietoliikennehankinnat						
Atk-hankinnat						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	30 000	0	30 000	0	0,0	30 000
Netto	-30 000	0	-30 000	0	0,0	-30 000
Kaupunginhallitus						
Tulot	50 000	0	50 000	46 007	92,0	3 993
Menot	530 000	930 000	1 460 000	741 388	50,8	718 612
Netto	-480 000	-930 000	-1 410 000	-695 381	49,3	-714 619
Sivistyslautakunta						
Koneet ja kalusto						
Seutukirjasto						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	30 000	0	30 000	0	0,0	30 000
Netto	-30 000	0	-30 000	0	0,0	-30 000
Päiväkotien ja koulun tietoliikenneverkot						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	0	50 000	39 700	79,4	10 300
Netto	-50 000	0	-50 000	-39 700	79,4	-10 300
Liikuntatoimen traktori						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	70 000	0	70 000	65 036	92,9	4 964
Netto	-70 000	0	-70 000	-65 036	92,9	-4 964
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Järvikunnan koulun pihan rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	15 000	0	15 000	12 850	85,7	2 150
Netto	-15 000	0	-15 000	-12 850	85,7	2 150
Rakennukset						
Myllylän koulun laajennus						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	900 000	0	900 000	727 324	80,8	172 676
Netto	-900 000	0	-900 000	-727 324	80,8	172 676
Yhteiskoulun WC-tilojen saneeraus						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	200 000	0	200 000	196 324	98,2	3 676
Netto	-200 000	0	-200 000	-196 324	98,2	3 676
Urheilutalo, peruskorjaus/uudisrakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	200 000	300 000	33 083	11,0	266 917
Netto	-100 000	-200 000	-300 000	-33 083	11,0	-266 917
Sivistyslautakunta						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	1 365 000	200 000	1 565 000	1 074 317	68,6	490 683
Netto	-1 365 000	-200 000	-1 565 000	-1 074 317	68,6	-490 683

	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
Tekninenlautakunta						
Rakennukset						
Jokivarren koulun D-osa						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	800 000	800 000	634 674	79,3	165 326
Netto	0	-800 000	-800 000	-634 674	79,3	165 326
Tilapalvelujen kiinteistöjen tekn. tasoa ylläpitävä rak.						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	440 000	0	440 000	279 384	63,5	160 616
Netto	-440 000	0	-440 000	-279 384	63,5	22 424
Tönnön koulun katto						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	30 000	0	30 000	0	0,0	30 000
Netto	-30 000	0	-30 000	0	0,0	-30 000
Tilapalvelun hallinto						
Tulot	0	0	0	12 689		-12 689
Menot	0	0	0	0		0
Netto	0	0	0	12 689		-12 689
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Yhdyskuntatekniikan maa- ja vesirakentaminen						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	250 000	0	250 000	167 604	67,0	82 396
Netto	-250 000	0	-250 000	-167 604	67,0	82 396
Katuvalojen saneeraus						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	150 000	0	150 000	109 841	73,2	40 159
Netto	-150 000	0	-150 000	-109 841	73,2	40 159
Pennalan teoll.alueen liikennejärjestelyt						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	91 500	91 500	60 561	66,2	30 939
Netto	0	-91 500	-91 500	-60 561	-66,2	30 939
Arolan alueen rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	355 000	-171 500	183 500	95 137	51,8	88 363
Netto	-355 000	-171 500	-183 500	-95 137	51,8	-88 363
Sadevesiviemäröinnit						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	70 000	45 000	115 000	55 936	48,6	59 064
Netto	-70 000	-45 000	-115 000	-55 936	48,6	-59 064
Henna-Tuuliharjan teollisuualueen katurak.						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	0	50 000	9 915	19,8	40 085
Netto	-50 000	0	-50 000	-9 915	19,8	-40 085
Keskustan kehittäminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	600 000	0	600 000	463 478	77,2	136 522
Netto	-600 000	0	-600 000	-463 478	77,2	-136 522
Hennan katurakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	2 270 000	-1 070 000	1 200 000	384 008	32,0	815 992
Netto	-2 270 000	-1 070 000	-1 200 000	-384 008	32,0	-815 992
Kanavapuistonkuja						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	0	100 000	47 809	47,8	52 191
Netto	-100 000	0	-100 000	-47 809	47,8	-52 191
Vaskitien kunnallistekniikan rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	0	0	0	-9 779	0,0	9 779
Netto	0	0	0	9 779	0,0	-9 779
Irtaimisto						
Konekeskus						
Tulot	0	0	0	49 750		-49 750
Menot	0	0	0	0		0
Netto	0	0	0	49 750		-49 750
Tekninen lautakunta						
Tulot	0	0	0	62 439	0	-62 439
Menot	4 315 000	-305 000	4 010 000	2 298 568	57,3	1 711 432
Netto	-4 315 000	305 000	-4 010 000	-2 236 129	55,8	-1 773 871
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Tulot	50 000	0	50 000	108 446	216,9	-58 446
Menot	6 210 000	825 000	7 035 000	4 114 273	58,5	2 920 727
Netto	-6 160 000	-825 000	-6 985 000	-4 005 827	57,3	-2 979 173

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄT MUUTOKSET VUODEN 2016 TALOUSARVION INVESTOINTEIHIN							
Päätös:. toimielin, päivämäärä ja pykälä	***Toimielin*** **Hanke** **Määrärahamuutoksen peruste**	**Hankkeen alkup. määräraha euroa**		**Lisäys (+) tai vähennys (-) euroa**		**Hankkeen kokonaismääräraha muutoksen jälkeen**	
		Menot	**Tulot**	**Menot**	**Tulot**	**Menot**	**Tulot**
INVESTOINNIT							
	Kaupunginhallitus	***530 000***	***50 000***		***0***	***530 000***	***50 000***
	Aineettomat hyödykkeet 909						
Kv. 7.11. § 70	*Arvopaperit (kp 9050)*	*0*		*670 000*		*670 000*	
	Maa-ja vesialueet 910						
Kv. 25.4. § 20	*Kiinteistöjen osto ja myynti (kp 9201)*	*500 000*		*100 000*			
Kv. 13.6. § 39	*Kiinteistöjen osto ja myynti (kp 9201)*			*125 000*			
Kv. 13.6. § 39	*Kiinteistöjen osto ja myynti (kp 9201)*			*35 000*		*760 000*	
	Kaupunginhallitus yhteensä	***530 000***	***50 000***	***930 000***		***1 460 000***	***50 000***
	Sivistyslautakunta	***1 365 000***	***0***			***1 365 000***	***0***
	Rakennukset sivistystoimi 942						
Kv. 25.4. § 23	*Urheilutalon peruskorjaus (kp 9441)*	*100 000*		*200 000*		*300 000*	
	Sivistyslautakunta yhteensä	***1 365 000***	***0***	***200 000***		***1 565 000***	***0***
	Tekninen lautakunta	***4 315 000***	***0***	***0***		***4 315 000***	***0***
	Investointiryhmä 952 rakennukset						
Kv. 25.4. § 24	*Jokivarren koulun D-osa (kp 9440)*	*0*	*0*	*800 000*	*0*	*800 000*	*0*
	Investointiryhmä 955 kiinteät						
	rakenteet ja laitteet						
Kv.25.4. § 16	*Hennan katurakentaminen (kp 9566)*	*2 270 000*	*0*	*-770 000*	*0*		*0*
Kv. 12.12. § 74	*Hennan katurakentaminen (kp 9566)*		*0*	*-300 000*	*0*	*1 200 000*	*0*
Kv. 13.6. § 39	*Arolan alueen rakentaminen (kp 9550)*	*355 000*	*0*	*-35 000*	*0*	*320 000*	*0*
	Tekninen lautakunta yhteensä	***4 315 000***	***0***	***-305 000***	***0***	**4 010 000**	***0***
Kokonaisinvestointimäärärahat		***6 210 000***	***50 000***	***825 000***		**7 035 000**	**50 000**
Investoinnit netto						**6 985 000**	

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelman toteutuminen 2016

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	toteutuma	Tot-%
Varsinaisen toiminnan ja					
investointien kassavirta					
Tulorahoitus	**3 615 970**	**-100 620**	**3 515 350**	**5 564 727,61**	**158,3**
Vuosikate	3 707 970	-100 620	3 607 350	5 916 826,87	**164,0**
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-92 000	0	-92 000	-352 099,26	**382,7**
Investoinnit	**-6 160 000**	**-825 000**	**-6 985 000**	**-3 875 538,84**	**55,5**
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-6 210 000	-825 000	-7 035 000	-4 114 274,91	**58,5**
Rah.osuudet invest. menoihin	0	0	0	0,00	
Käyttöomaisuuden myyntitulot	50 000	0	50 000	238 736,07	**477,5**
Varsinaisen toiminnan ja					
investointien nettorahavirta	**-2 544 030**	**-925 620**	**-3 469 650**	**1 689 188,77**	**-48,7**
Rahoitustoiminnan rahavirta	**2 615 000**	925 000	**3 540 000**	**-1 010 217,21**	**-28,5**
Antolainauksen muutokset	**-385 000**	**0**	**-385 000**	**615 643,82**	**-159,9**
Lainakannan muutokset	**3 000 000**	**925 000**	**3 925 000**	**-1 625 861,03**	**-41,4**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 500 000	925 000	8 425 000	7 000 000,00	**83,1**
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-5 500 000	0	-5 500 000	-5 625 861,03	**102,3**
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 000 000	0	1 000 000	0,00	**0,0**
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-3 000 000,00	
Oman pääoman muutokset	**0**		**0**	**0,00**	
Muut maksuvalm. muutokset	**0**		**0**	**2 181 231,50**	**0,0**
Rahoitustoim. nettokassavirta	**2 615 000**	**925 000**	**3 540 000**	**1 171 014,29**	**33,1**
Kassavirtojen muutos	**163 000**	**0**	**163 000**	**2 860 203,06**	**1 754,7**
Kassavarojen muutos	**163 000**	**0**	**163 000**	**2 860 203**	**1 754,7**
Kassavarat 31.12.16	2 117 000	0	2 117 000	6 644 348,87	**313,9**
Kassavarat 1.1.16	1 954 000	0	1 954 000	3 784 145,81	**193,7**

Maksuosuudet

MAKSUOSUUDET, TILINPÄÄTÖS 2016	
KUNTAYHTYMÄT, OSTOPALVELUT, LIITOT, JÄSENMAKSUT	
Calpro Oy	251 772,00
Gramex	1 449,00
Hämeen kauppakamari	4 900,00
Kopiosto	3 765,00
KT Kuntatyönantajat	12 170,00
Ladec ja Lahti Region	334 144,00
Lahti/Alpi-hanke	6 193,00
Lahti/Ruokapalvelut/Aromi yht.työ	15 120,00
Lahti/Seudullinen joukkoliikenne	277 388,00
Lahti/TYP palvelupäällikkö	3 048,00
Lahti/Velkaneuvonta 8-12kk	5 780,00
Lahti/Wellamo-opisto	60 544,00
LS Kuntatekniikka, investoinnit	71 165,00
LS Kuntatekniikka, käyttötalous	465 390,00
Mäntsälä velkaneuvonta 1-5kk	4 321,00
P-H Hyvinvointikuntayhtymä*	50 847 859,00
P-H Liitto/Pelasktuslaitos	1 638 384,00
P-H Liitto/Yliopistokeskus	8 048,00
Päijät-Hämeen Liitto	157 474,00
Suomen kuntaliitto	52 093,00
Suomen Vesilaitosyhdistys	2 681,00
Teosto	1 797,00
Työterveyshuolto	266 681,00
Verotuspalvelut	379 826,00
* ei sisällä maksettua perustoimeentulotuen valtionosuutta	

Hennan seuranta

	ilman alvia	sisältäen sekä käyttötalouden että investointipuolen menoeriä								Tilanne 31.12.2016		
Hennan kustannusseuranta												
	TILANNE 31.12.2015 asti			TOTEUMA 2016			Arvio 2017			YHTEENSA		
	Menot	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**
Länsi-Orimattilan osayleiskaavan muutos, Viljaniemi-Henna	**30 000**	**5 000**	**25 000**							**30 000**	**5 000**	**25 000**
Hankkeen kesto 1.1.2005-31.12.2007										-	-	-
Myönnetty 2.6.2005, maksettu 2007	30 000	5 000	25 000							30 000	5 000	25 000
Rahoittaja Hämeen ympäristökeskus										-	-	-
										-	-	-
Asema Hennaan 2004 - hanke	**29 040**	**13 500**	**15 540**							**29 040**	**13 500**	**15 540**
Hankkeen kesto 27.1 - 31.12.2004										-	-	-
Rahoittaja: Päijät-Hämeen liitto										-	-	-
										-	-	-
Hennan alueen kehityskuvan ja osayleiskaavaluonnoksen vaikutusarviointi	**9 000**	**4 500**	**4 500**							**9 000**	**4 500**	**4 500**
Hankkeen kesto 22.4.2005 - 31.5.2006										-	-	-
Rahoittaja: Päijä-Hämeen liitto										-	-	-
TerraPro/ hallituksen kustannuksista										-	-	-
										-	-	-
Hennan keskustan ja asuntoalueiden ideasuunnittelu arkkitehtikilpailuna	**33 807**	**23 000**	**10 807**							**33 807**	**23 000**	**10 807**
Hankkeen kesto 18.12.2009-31.8.2010										-	-	-
20.4.2010/285650/Suomen arkkitehdit	25 000									25 000	-	25 000
17.6.2010/287640/Pitäjäsanomat	91									91	-	91
14.6-24.6.2010/kukat, tarjoilu, messuvälineet	806									806	-	806
Palkat ja matkat	7 910									7 910	-	7 910
Rahoittaja Päijät-Hämeen liitto										-	-	-
										-	-	-
Hennan osayleiskaavan muutos ja laadinta /Arkkitehtitoimisto Vuorinen	**9 880**		**9 880**							**9 880**	**-**	**9 880**
1.1.-10.12.2008, 269468	3 360									3 360	-	3 360
1.1-15.6.2009,275815	2 304									2 304	-	2 304
16.6-31.12.2009,281383	2 016									2 016	-	2 016
1.1-31.12.2010, 293830	2 200									2 200	-	2 200
										-	-	-
Hennan alueen liikenne-ennuste	**10 985**		**10 985**							**10 985**	**-**	**10 985**
1.7.2009-2.9.2009. 279174	2 200									2 200	-	2 200
14.2-24.2.2011/päivitys / 297713	3 970									3 970	-	3 970
päivitys/276200/2009	4 816									4 816	-	4 816
										-	-	-
Hennan pinta- ja pohja vesiselvitys	**14 060**		**14 060**							**14 060**	**-**	**14 060**
26.2.2010, 283897 pintavesi	5 060									5 060	-	5 060
30.9.2010/2970742 pohjavesi	5 521									5 521	-	5 521
30.9.2010/290743 pohjavesi	3 480									3 480	-	3 480
										-	-	-
Hennan luonnokset	**6 619**		**6 619**							**6 619**	**-**	**6 619**
23.12.2010/293744	3 000									3 000	-	3 000
Hennan Yva-selvitys/261951	3 619									3 619	-	3 619
										-	-	-
Hallintokuluja	**850**		**850**							**850**	**-**	**850**
SRV- yhteistyösopimus/Kuntaliitto, 248537,2007	500									500	-	500
Maanomistajaneuvotteluita 2006-2007	318									318	-	318
matkakulut /maankäyttö 2013	31,95									32	-	32

	TILANNE 31.12.2015 asti			TOTEUMA 2016			Arvio 2017			YHTEENSA		
	Menot	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**
SRV- Intotutkimushanke /kaupungin osuus	**50 000**		**50 000**							**50 000**	**-**	**50 000**
18.2.2009/281599 1/3	15 000									15 000	-	15 000
5.10.2010/290950/ 2/3	25 000									25 000	-	25 000
22.10.2010/293681/3/3	10 000									10 000	-	10 000
										-	-	-
Masterplan/Orimattilan osuus	**15 693**		**15 693**							**15 693**	**-**	**15 693**
4.4.2011/297597	5 213									5 213	-	5 213
30.4.2011/298860	5 381									5 381	-	5 381
13.6.2011/300182	128									128	-	128
6.10.2011/303083	2 906									2 906	-	2 906
9.12.2011/306554 /lisätyö	2 065									2 065	-	2 065
										-	-	-
Hennan asema-alueen jatkosuunnittelu	**2 000**	**-**	**2 000**							**2 000**	**-**	**2 000**
30.12.2011/307202	2 000		2 000							2 000	-	2 000
										-	-	-
Hennan 1.asemakaavan laatiminen	**26 727**	**-**	**26 727**							**26 727**	**-**	**26 727**
31.3.2013 /oas/1017987	2 257		2 257							2 257	-	2 257
2013/oas/1018631	4 443		4 443							4 443	-	4 443
2013/aos/ 1020144	5 622		5 622							5 622	-	5 622
2013/oas/ 1021354	4 991		4 991							4 991	-	4 991
2013/luontoselvitys /1025448	4 700		4 700							4 700	-	4 700
2013/melu- ja tärinäselvitys/10283202	4 714		4 714							4 714	-	4 714
										-	-	-
Hennan koordinaatiohanke (6115)	**256 665**	**180 182**	**76 483**	**-**	**-**	**-**				**256 665**	**180 182**	**76 483**
Toteutusaika 19.3.2013 - 31.12.2014(jatkoaika 31.8.15)										-	-	-
Rahoittaja: Hämeen ely-keskus										-	-	-
19.3-31.12.2013	55 106	39 188	15 918							55 106	39 188	15 918
1.1-31.12.2014	113 311	75 964	37 347							113 311	75 964	37 347
1.1-31.8.2015	88 248	65 030	23 218							88 248	65 030	23 218
Hanke päättynyt												
Yhteistoimintaympäristön kehittäminen Hennassa (1220)	**73 835**	**45 607**	**28 228**	**-**	**-**	**-**				**73 835**	**45 607**	**28 228**
Totetusaika 1.1.2014-31.1.2015 (jatkoaika 31.3.15)										-	-	-
1.1-31.12.2014	53 758	33 300	20 458							53 758	33 300	20 458
1.1.-31.3.2015	20 077	12 307	7 770							20 077	12 307	7 770
Hanke päättynyt										-	-	-
Hennan vähähiil. Puutarhakaup.pilottihanke (6116)	**16 312**	**12 384**	**3 928**	**114 030**	**91 630**	**22 400**	**140 050**	**107 000**	**33 050**	**270 392**	**211 014**	**59 378**
Totetusaika 1.9.15-31.12.2017										-	-	-
1.9.2015-31.12.2015	16 312	12 384	3 928							16 312	12 384	3 928
1.1.-31.12.2016				114 030	91 630	22 400				114 030	91 630	22 400
1.1-31.12.2017							140 050	107 000	33 050	140 050	107 000	33 050
Henna-maaseudun asumisen ja elinvoiman pilottihanke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hanke haussa												
Maaomaisuuden osto ja myynti	**2 013 991**	**-**	**2 013 991**	**-**	**-**	**-**	**50 000**	**-**	**50 000**	**2 063 991**	**-**	**2 063 991**
maakaupat -31.12.2012	**696 830**		696 830							696 830	-	696 830
maakaupat 1.1.2013-15.11.2016	1 309 661		1 309 661							1 309 661	-	1 309 661
lohkomiskulut	3 370		3 370							3 370	-	3 370
purettavaksi ostetut rakennukset	4 000		4 000							4 000	-	4 000
Laskelman laadinta vuokrasop./1025203	130		130							130	-	130
Hennan maanostot 2017							50 000		50 000	50 000	-	50 000

	TILANNE 31.12.2015 asti			TOTEUMA 2016			Arvio 2017			YHTEENSA		
	Menot	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**
										-	-	-
Tuuliharjan alue	**3 583**	**-**	**3 583**	**9 915**	**-**	**9 915**	**200 000**	**-**	**200 000**	**213 499**	**-**	**213 499**
Tuuliharjan liikenne ja maankäyttöselvitys/Ramboll	3 583		3 583	9 915		9 915				13 499	-	13 499
Tuuliharjan suunnittelun jatkaminen							200 000		200 000	200 000	-	200 000
Hennan länsirinteen asemakaava	**-**	**-**	**-**	**378**	**-**	**378**	**-**	**-**	**-**	**378**	**-**	**378**
Kaava voimaan ilmoitus (kaksi lehti-ilmoitusta)				378		378				378	-	378
Infran toteuttaminen (yleiset tiet, kadut, maankaatopaikka)	**174 761**	**-**	**174 761**	**384 573**	**-**	**384 573**	**4 916 000**	**-**	**4 916 000**	**5 475 334**	**-**	**5 475 334**
Yleisselvitykset ja -suunnitelmat												
Maatutkaluotaus	5 762		5 762			-				5 762	-	5 762
Huhdanojantien parantamisvaihtoehdot	13 544		13 544			-				13 544	-	13 544
Kunnallistekninen suunnittelija elo-joulu 2013	5 470		5 470			-				5 470	-	5 470
Hennan rak.valmistelu /LSKT	8 273		8 273			-				8 273	-	8 273
Hulevesiselvitys/Ramboll	3 973		3 973			-				3 973	-	3 973
Melu- ja tärinäselvitys /Ramboll	7 127		7 127			-				7 127	-	7 127
MT-140 esiselvitys /Ramboll	11 908		11 908			-				11 908	-	11 908
Vesihuollon ja kunnallistekniikan yleissu. /Ramboll	38 620	-	38 620	475		475				39 095	-	39 095
Yhteensä yleisselvitykset ja -suunnitelmat	**94 677**	**-**	**94 677**	**475**	**-**	**475**	**-**	**-**	**-**	**95 152**	**-**	**95 152**
Katu- ja rakennussuunnittelu												
Katu- ja rakennussuunnitelmat/Ramboll	27 964	-	27 964							27 964	-	27 964
Hennan 1 vaiheen katusuunnitelma/Ramboll/	26 311	-	26 311							26 311	-	26 311
Hennan 1 vaiheen katu- ja rakennussuunnitelma				40 483		40 483				40 483	-	40 483
Yhteensä katu- ja rakennussuunnittelu	**54 275**	**-**	**54 275**	**40 483**	**-**	**40 483**	**-**	**-**	**-**	**94 758**	**-**	**94 758**
Hennan liityntäpysäköintialueen suunnittelu ja toteutus												
Hennan liityntäpysäköintialueen valvonta, puustonraivaus ja ilmoitukset	6 817	-	6 817							6 817	-	6 817
Matkakulut				52		52				52	-	52
Hennan aseman liikennejärjestelyt				524		524				524	-	524
Hennan alue, asemanrinteen liityntäpysäköinti/Maansiirtoliike Erkki Heikkilä				105 853		105 853				105 853	-	105 853
Hennan asemarinteen liittyntäpysköinnit rakennuttaminen ja valvonta/Tl Infra				5 977		5 977				5 977	-	5 977
Yhteensä liityntäpysäköintialue	**6 817**	**-**	**6 817**	**112 406**	**-**	**112 406**	**-**	**-**	**-**	119 222	-	119 222
										-	-	-
										-	-	-
Hennan kevyen liikenteen sillan suunnittelu										-	-	-
Hennan aseman kevyen liikenteen suunnittelu/Ramboll	1 662		1 662							1 662	-	1 662
Keyven liikenteen väylä suunnittelu/Ramboll/	13 914	-	13 914							13 914	-	13 914
Hennan silta pohjatutkimukset /Ramboll				4 582		4 582				4 582	-	4 582
Hennan kevyen liikenteen väylän sillan suunitelmat nähtävillä				266		266				266	-	266
Kevyen liikenteen sillan suunnittelu /Ramboll				92 377		92 377				92 377	-	92 377
Hennan ylikulkukäytävän suunnitelmien ulkoinen tarkastus, A-insinöörit				41 061		41 061				41 061	-	41 061
Hennan ykk maadoitustarkastus 18.11.2016/Proxion Cc Oy				1 500		1 500				1 500	-	1 500
Juristipalvelut/Kulmala ja Suomen hankintajuristit				2 580		2 580				2 580	-	2 580
Hennan aseman ylikulkusillan rakennuttaminen ja työmaavalvonta/Ramboll CM				24 912		24 912				24 912	-	24 912
Yhteensä kevyen liikenteen sillan suunnittelu	**15 576**	**-**	**15 576**	**167 278**	**-**	**167 278**	**-**	**-**	**-**	**182 854**	**-**	**182 854**
										-	-	-
Hennan bulevardi										-	-	-
Hennan bulevardin ja asemanrinteen katusuunnitelma nähtävillä/1058066 ja 1058074				283		283				283	-	283
Hennan bulevardin ja asemanrinteen katusuunnitelma piirustukset/Grano				159		159				159	-	159
Hennan bulevardin katu- ja rakennussuunnitelma				13 767		13 767				13 767	-	13 767
Yhteensä Bulevardin kustannukset				**14 208**	-	**14 208**	-	-	-	**14 208**	**-**	**14 208**

	TILANNE 31.12.2015 asti			TOTEUMA 2016			Arvio 2017			YHTEENSA		
	Menot	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**
										-	-	-
Länsirinne										-	-	-
Minttukujan katusuunnitelman nähtävillä				283		283				283	-	283
Palkkakuluja				2 385		2 385				2 385	-	2 385
Länsirinteen alueen katu- ja rakennussuunnitelma				30 901		30 901				30 901	-	30 901
Yhteensä Länsirinteen kustannukset				33 568	-	33 568	-	-	-	33 568	-	33 568
Länsirinteen urakka (Minttukuja ja Minttupolku)							220 000		220 000	220 000		220 000
Asemanseudun urakka: Bulevardin, , kevyen liikenteen silta, Asemanrinne, yhteyspolku, asema-aukio, parkkipaikan viimeistely, valaistus							**4 296 000**		**4 296 000**	4 296 000		4 296 000
										-		-
Maankaatopaikan suunnittelu										-		-
Maankaatopaikan maaperätutkimukset/Ramboll				4 210		4 210				4 210		4 210
Hennan maankaatopaikan ympäristöluvan valmistelu/Ramboll				8 696		8 696				8 696		8 696
Hennan maanläjitysalueen rakennus- ja täyttösuunnitelma/Ramboll				2 244		2 244				2 244		2 244
Maankaatopaikan sijoitustarkastelu/Ramboll/1051351	3 330	-	3 330							3 330	-	3 330
Yhteensä maankaatopaikan kustannukset	3 330	-	3 330	15 150	-	15 150	-	-	-	18 480	-	18 480
Maankaatopaikan toteuttaminen												
Sekalaiset												
Hennan kylttiä siirretty /Teriaho Arto/1057103	86		86							86		86
Puustonraivaus				832		832				832		832
Liikennepaikan nimen muutos							100 000		100 000	100 000		100 000
Suunnittelu							300 000		300 000	300 000		300 000
Hennan aseman piirustukset /Grano				173		173				173		173
Sekalaiset yhteensä	**86**	**-**	**86**	**1 005**	**-**	**1 005**	**400 000**	**-**	**400 000**	**401 091**	**-**	**401 091**
						-						
Hallinto	**4 420**	**-**	**4 420**	**-**	**-**	**-**	**14 000**	**-**	**14 000**	**18 420**	**-**	**18 420**
Matkakulut	351		351							351	-	351
Kokouspalkkiot	3 127		3 127							3 127	-	3 127
Tarjoilut	942		942							942	-	942
Katujen hoitokulut							2 000	-	2 000	2 000	-	2 000
Joukkoliikennekulut							12 000	-	12 000	12 000	-	12 000
YHTEENSÄ	**2 782 228**	**284 173**	**2 498 055**	**508 896**	**91 630**	**417 266**	**5 320 050**	**107 000**	**5 213 050**	**8 611 173**	**482 803**	**8 128 370**

	TILANNE 31.12.2015 asti			TOTEUMA 2016			Arvio 2017			YHTEENSA		
	Menot	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**	**Menot**	**Tulot**	**Netto**
Vesi Oy:n menoerät												
Hennan vesihuoltohanke 2007 kp 206										-	-	-
- vesijohtoverkosto	210 213		210 213							210 213	-	210 213
- jätevesiviemäriverkosto	215 267		215 267							215 267	-	215 267
Yhteensä	425 480	-	425 480	-	-	-	-	-	-	425 480	-	425 480
			-							-	-	-
Herrala-Salpakangas 2010 -2012 kp 269			-							-	-	-
- vesijohtoverkosto	485 662		485 662							485 662	-	485 662
- jätevesiviemäriverkosto	486 615		486 615							486 615	-	486 615
Yhteensä	972 277		972 277							972 277	-	972 277
Herrala-Henna-yhdyslinja kp 176	**12 012**		**12 012**							**12 012**	**-**	**12 012**
			-							-	-	-
Hennan vesihuollon yleissuunnittelu 2013 - kp 158	**35 119**		**35 119**	**16 322**		**16 322**				**51 441**	**-**	**51 441**
										-	-	-
Hennan eteläinen vesihuoltolinja kp 163	**3 458**		**3 458**	**117 625**		**117 625**				**121 083**	**-**	**121 083**
Hennan pohjoinen JVP-asemanseutu kp 165				**1 490**		**1 490**				**1 490**	**-**	**1 490**
										-	-	-
Bulevardi-Minttukuja (Länsirinne 1-vaihe)				**636**		**636**				**636**	**-**	**636**
Hennan runkolinjan paineenkorotukset kp 164							100 000		100 000	100 000	-	100 000
Henna: asemanrinne-pohjoinen jätevesipumppaamo kpl 165							240 000		240 000	240 000	-	240 000
Hennan Bulevardi (liikenneympyrä- oikorata)							260 000		260 000	260 000	-	260 000
Länsirinne 1.vaihe kp 222							140 000		140 000	140 000	-	140 000
Herrala-Henna rakennussuunnittelu kpl 176							40 000		40 000	40 000	-	40 000
										-	-	-
										-	-	-
YHTEENSÄ	**1 448 346**	**-**	**1 448 346**	**136 073**	**-**	**136 073**	**780 000**	**-**	**780 000**	**2 364 419**	**-**	**2 364 419**
Vesilaitos										-	-	-
										-	-	-
Vesijohtoverkoston kapasiteettitarkastelu/Henna	5 975		5 975							5 975	-	5 975
YHTEENSÄ	**5 975**	**-**	**5 975**	**-**	**-**	**-**				**5 975**	**-**	**5 975**
KAIKKI YHTEENSÄ	**4 236 549**	**284 173**	**3 952 376**	**644 969**	**91 630**	**553 339**	**6 100 050**	**107 000**	**5 993 050**	**10 981 567**	**482 803**	**10 498 764**

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2016		01.01.-31.12.2015
Toimintatuotot	**11 284 731,27**		**9 740 215,74**
Myyntituotot	6 390 999,59		5 070 217,89
Maksutuotot	1 205 642,80		1 141 916,71
Tuet ja avustukset	2 012 163,81		1 742 983,88
Muut toimintatuotot	1 675 925,07		1 785 097,26
Toimintakulut	**-95 910 646,08**		**-93 401 992,40**
Henkilöstökulut	-25 818 630,32		-24 750 668,83
Palkat ja palkkiot	-19 380 265,16		-18 525 560,95
Henkilösivukulut	-6 438 365,16		-6 225 107,88
Eläkekulut	-5 191 038,13		-5 232 887,10
Muut henkilösivukulut	-1 247 327,03		-992 220,78
Palvelujen ostot	-61 673 151,60		-62 398 503,35
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 652 710,12		-3 056 321,32
Avustukset	-3 148 497,08		-1 832 507,10
Muut toimintakulut	-1 617 656,96		-1 363 991,80
TOIMINTAKATE	**-84 625 914,81**		**-83 661 776,66**
Verotulot	**55 640 651,23**		**53 705 051,07**
Valtionosuudet	**33 374 326,00**		**31 577 142,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	**1 527 764,45**		**1 455 956,63**
Korkotuotot	313 577,14		369 421,10
Muut rahoitustuotot	1 663 082,62		1 660 282,32
Korkokulut	-395 743,20		-504 760,89
Muut rahoituskulut	-53 152,11		-68 985,90
VUOSIKATE	**5 916 826,87**		**3 076 373,04**
Poistot ja arvonalentumiset	**-3 378 617,86**		**-3 114 952,53**
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 365 010,48		-3 114 952,53
Arvonalentumiset	-13 607,38		0,00
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0,00		920 664,70
TILIKAUDEN TULOS	**2 538 209,01**		**882 085,21**
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	27 819,07		27 743,06
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)	0,00		0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄM	**2 566 028,08**		**909 828,27**

3.2 Rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2016		01.01.-31.12.2015
Toiminnan rahavirta	**5 564 727,61**		**3 743 503,15**
Vuosikate	5 916 826,87		3 076 373,04
Satunnaiset erät	0,00		920 664,70
Tulorahoituksen korjauserät	-352 099,26		-253 534,59
Investointien rahavirta	-3 875 538,84		-6 007 016,80
Investointimenot	-4 114 274,91		-6 617 478,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		125 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	238 736,07		485 461,22
Toiminnan ja investointien rahavirta	**1 689 188,77**		**-2 263 513,65**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-212 046,88		-42 021,04
Antolainasaamisten vähennykset	827 690,70		845 943,70
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000,00		5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 625 861,03		-5 249 136,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000,00		2 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 373 519,66		-28 123,94
Vaihto-omaisuuden muutos	4 770,38		1 871,59
Saamisten muutos	912 012,63		-1 246 253,64
Korottomien velkojen muutos	-109 071,17		140 927,76
Rahoituksen rahavirta	**1 171 014,29**		**1 423 207,61**
Rahavarojen muutos	**2 860 203,06**		**-840 306,04**
Rahavarojen muutos			
Kassavarat 31.12.	6 644 348,87		3 784 145,81
Kassavarat 1.1.	-3 784 145,81		-4 624 451,85
	2 860 203,06		**-840 306,04**

3.3 Tase

	TASE			
VASTAAVAA		**2016**		**2015**
PYSYVÄT VASTAAVAT		**87 793 296,95**		**87 781 729,41**
Aineettomat hyödykkeet		80 052,26		172 352,41
	Aineettomat oikeudet	10 197,43		32 642,75
	Muut pitkävaikutteiset menot	69 854,83		139 709,66
Aineelliset hyödykkeet		55 085 795,63		54 384 471,45
	Maa ja vesialueet	9 719 129,72		9 009 255,47
	Rakennukset	32 381 962,93		32 938 259,62
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 120 831,65		9 798 096,69
	Koneet ja kalusto	571 679,19		1 021 810,66
	Muut aineelliset hyödykkeet	86 253,66		86 253,66
	Keskeneräiset hankinnat	2 205 938,48		1 530 795,35
Sijoitukset		32 627 449,06		33 224 905,55
	Osakkeet ja osuudet	14 822 250,39		14 836 743,06
	Muut lainasaamiset	17 385 040,77		18 000 344,47
	Muut saamiset	420 157,90		387 818,02
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		**965 775,25**		**972 542,31**
	Valtion toimeksiannot	664 792,13		674 576,39
	Lahjoitusrahastojen erityiskattee	300 983,12		297 965,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT		**8 867 732,02**		**6 924 311,97**
Vaihto- omaisuus		127 348,12		132 118,50
	Aineet ja tarvikkeet	70 246,24		72 163,62
	Valmiit tuotteet	57 101,88		59 954,88
Saamiset		2 096 035,03		3 008 047,66
Pitkäaikaiset saamiset		30 003,73		40 383,73
	Lainasaamiset	1 380,00		3 450,00
	Siirtosaamiset	28 623,73		36 933,73
Lyhytaikaiset saamiset		2 066 031,30		2 967 663,93
	Myyntisaamiset	966 149,96		727 420,33
	Lainasaamiset	29 696,00		58 182,00
	Muut saamiset	500 203,75		651 476,26
	Siirtosaamiset	569 981,59		1 530 585,34
Rahat ja pankkisaamiset		6 644 348,87		3 784 145,81
		97 626 804,22		**95 678 583,69**

VASTATTAVAA		2016		2015
OMA PÄÄOMA		**51 221 200,80**		**48 534 881,98**
Peruspääoma		41 342 257,46		41 342 257,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		7 312 915,26		6 282 796,25
Tilikauden yli-/alijäämä		2 566 028,08		909 828,27
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET				
VARAUKSET		**209 093,16**		**236 912,23**
	Poistoero	209 093,16		236 912,23
PAKOLLISET VARAUKSET		**128 783,35**		**470 882,97**
	Muut pakolliset varaukset	128 783,35		470 882,97
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		**3 184 749,65**		**1 817 997,05**
	Valtion toimeksiannot	640 890,24		650 674,50
	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 543 859,41		1 167 322,55
VIERAS PÄÄOMA		**42 882 977,26**		**44 617 909,46**
Pitkäaikainen		25 461 922,71		24 477 505,92
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaito	24 663 220,00		23 510 736,21
	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		300 000,00
	Siirtovelat	798 702,71		666 769,71
Lyhytaikainen		17 421 054,55		20 140 403,54
	Joukkovelkakirjalainat	4 000 000,00		
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaito	5 405 792,00		11 834 136,82
	Lainat julkisyhteisöiltä	300 000,00		300 000,00
	Lainat muilta luotonantajilta	50 000,00		100 000,00
	Saadut ennakot	126 191,76		159 854,35
	Ostovelat	3 650 108,42		3 974 559,07
	Muut velat/Liittymismaksut ja mu	502 458,74		521 965,89
	Siirtovelat	3 386 503,63		3 249 887,41
		97 626 804,22		**95 678 583,69**

3.4 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA 31.12.2016				
		2016		**2015**
Toimintatuotot		59 377 320,10		56 180 342,55
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		1 895,08		-56,66
Toimintakulut		-137 982 031,96		-133 427 003,34
TOIMINTAKATE		**-78 602 816,78**		**-77 246 717,45**
Verotulot		**55 640 651,23**		**53 705 051,07**
Valtionosuudet		**33 374 326,00**		**31 577 142,00**
Rahoitustuotot ja -kulut		**685 179,06**		**505 654,24**
Korkotuotot		16 329,28		11 776,42
Muut rahoitustuotot		1 508 043,66		1 507 748,45
Korkokulut		-885 345,21		-921 031,07
Muut rahoituskulut		46 151,33		-92 839,56
VUOSIKATE		**11 097 339,51**		**8 541 129,86**
Poistot ja arvonalentumiset		**-7 841 017,33**		**-7 802 359,67**
Suunnitelman mukaiset poistot		-7 827 409,95		-7 585 258,58
Omistuksen eliminointierot				-205 793,45
Arvonalentumiset		-13 607,38		-11 307,64
Satunnaiset erät		-10 526,32		867 080,95
TILIKAUDEN TULOS		**3 245 795,86**		**1 605 851,14**
Tilinpäätössiirrot		-5 554,32		4 011,56
Tilikauden verot		-70 991,94		-46 158,13
Laskennalliset verot		-42 161,70		-36 292,86
Vähemmistöosuudet		-99 778,12		-66 719,70
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)		**3 027 309,78**		**1 460 692,01**

Konsernin rahoituslaskelma	01.01.-31.12.2016	01.01.-31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 097 339,50	8 541 129,85
Satunnaiset erät	-10 526,32	867 080,95
Tilikauden verot	-70 991,94	-46 158,13
Tulorahoituksen korjauserät	-184 646,29	-165 921,24
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 499 979,06	-10 236 304,88
Rahoitusosuudet investointimenoihin	97 992,90	156 773,59
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	653 930,69	808 079,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4 083 119,48**	**-75 320,14**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-957,55	-23 903,51
Antolainasaamisten vähennys	112,13	38 191,91
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 021 942,00	5 059 703,86
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 291 663,31	-6 959 087,88
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 943 358,87	2 276 315,67
Oman pääoman muutokset	-611 052,23	-425 325,46
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 341 395,80	-84 314,00
Vaihto-omaisuuden muutos	61 619,84	15 716,06
Saamisten muutos	986 621,31	-1 481 464,83
Korottomien velkojen muutos	-206 209,72	-200 462,55
Rahoituksen rahavirta	**-1 641 550,60**	**-1 784 630,73**
Rahavarojen muutos	**2 441 568,88**	**-1 859 950,87**
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	14 527 164,67	11 999 043,93
Kassavarat 1.1.	-12 085 595,79	-13 858 994,80
	2 441 568,88	**-1 859 950,87**

KONSERNITASE 31.12.2016					
VASTAAVAA	**2016**	**2015**	**VASTATTAVAA**	**2016**	**2015**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**120 484 188,16**	**120 921 873,28**	**OMA PÄÄOMA**	**62 059 381,79**	**59 131 258,74**
Aineettomat hyödykkeet	**447 811,94**	**597 329,31**	Peruspääoma	**41 342 257,46**	**41 342 257,46**
Aineettomat oikeudet	278 162,42	350 784,48	Arvonkorotusrahasto	3 600 151,93	3 629 909,79
Muut pitkävaikutteiset menot	163 394,79	242 260,11	Muut omat rahastot	2 361 692,07	2 357 062,43
Ennakkomaksut	6 254,73	4 284,72	Edellisten tilikausien alijäämä	11 727 970,55	10 341 337,05
			Tilikauden yliijäämä	3 027 309,78	1 460 692,01
Aineelliset hyödykkeet	**115 649 952,46**	**115 711 266,13**			
Maa- ja vesialueet	12 337 144,73	11 371 997,43			
Rakennukset	74 004 110,28	74 633 838,28	**VÄHEMMISTÖOSUUS**	**546 072,59**	**517 224,03**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 992 658,11	20 602 232,46			
Koneet ja kalusto	4 863 164,50	5 417 433,47			
Muut aineelliset hyödykkeet	369 406,64	419 939,15			
Ennakkomaksut ja keskener. hankinna	3 083 468,20	3 265 825,34			
Sijoitukset	**4 386 423,76**	**4 613 277,84**	**PAKOLLISET VARAUKSET**	**1 020 497,82**	**1 076 186,23**
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet		840,94	Muut pakolliset varaukset	1 020 497,82	1 076 186,23
Osakkuusyhteisöosuudet	55 400,20	309 093,74			
Muut osakkeet ja osuudet	4 086 818,20	4 093 357,53	**TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT**	**3 446 073,80**	**2 143 849,34**
Joukkovelkakirjalainasaamiset	141,75				
Muut lainasaamiset	97 059,35	99 409,66	Valtion toimeksiannot	796 616,94	857 705,72
Muut saamiset	147 004,26	110 575,97	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 610 825,25	1 197 021,23
			Muut toimeksiantojen pääomat	38 631,62	89 122,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**1 118 757,40**	**1 160 162,53**			
Valtion toimeksiannot	778 256,36	822 778,85	**VIERAS PÄÄOMA**	**75 964 231,67**	**79 146 183,22**
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	338 831,80	335 814,60			
Muut toimeksiantojen varat	1 669,23	1 569,08	**Pitkäaikainen**	**48 830 101,54**	**48 696 626,25**
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 677 106,14	41 784 204,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**21 433 312,11**	**19 932 665,75**	Lainat julkisyhteisöiltä	8 374,08	307 871,63
			Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	6 411 012,87	5 992 122,10
Vaihto-omaisuus	**714 434,60**	**766 179,92**	Siirtovelat	733 608,45	612 428,00
Aineet ja tarvikkeet	519 138,39	535 342,98			
Keskeneräiset tuotteet	111 764,54	128 486,17			
Valmiit tuotteet	60 418,21	63 113,69	**Lyhytaikainen**	**27 134 130,14**	**30 449 556,97**
Ennakkomaksut	23 113,46	39 237,08	Joukkovelkakirjalainat	4 000 000,00	
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 980 586,88	13 614 901,92
			Lainat julkisyhteisöiltä	300 000,00	300 000,00
Saamiset	**6 191 712,83**	**7 167 441,90**	Lainat muilta luotonantajilta	50 000,00	100 000,00
Pitkäaikaiset saamiset	**831 779,59**	**722 121,78**	Saadut ennakot	107 228,18	189 721,90
Myyntisaamiset	794 341,69	671 260,08	Ostovelat	5 889 702,80	5 972 262,40
Lainasaamiset	1 380,00	3 450,00	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	2 019 397,46	2 543 393,35
Muut saamiset	3 406,19	10 477,97	Siirtovelat	7 129 854,79	7 140 245,26
Siirtosaamiset	32 651,71	36 933,73	Laskennalliset verovelat	657 360,04	589 032,14
Lyhytaikaiset saamiset	**5 359 933,24**	**6 445 320,12**			
Myyntisaamiset	3 591 765,03	3 722 080,19			
Lainasaamiset	87 572,57	8 182,00			
Muut saamiset	1 047 921,05	1 272 398,49	**VASTATTAVAA YHTEENSÄ**	**143 036 257,67**	**142 014 701,56**
Siirtosaamiset	632 674,59	1 442 659,44			
Rahoitusomaisuusarvopaperit	**787 330,74**	**1 161 362,21**			
Osakkeet ja osuudet	25 306,02	25 306,02			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteih	651 193,93	1 038 700,00			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	102 573,50	89 098,90			
Muut arvopaperit	8 257,29	8 257,29			
Rahat ja pankkisaamiset	**13 739 833,94**	**10 837 681,72**			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**143 036 257,67**	**142 014 701,56**			

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma on esitetty tilinpäätöslaskelmissa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintamenon määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS JA OIKAISUT

Tuloslaskelman ja taseen tiedot ovat vertailukelpoiset, eikä ole tehty aikaisemmille vuosille kuuluvia oikaisuja.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT		
TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN	**2016**	**2015**
Keskushallinto	**3 034 690**	**1 902 348**
Perusturvalautakunta	**1 017 942**	**1 015 067**
Sivistystoimi	**2 659 681**	**2 453 235**
Tekninen toimi	**2 078 622**	**1 953 419**
Vesihuoltolaitos	**2 339 361**	**2 254 615**
Ympäristötoimi	**154 435**	**161 531**
	11 284 731	**9 740 215**

PALVELUJEN OSTOT	**2016**	**2015**
Asiakaspalvelujen ostot	**54 203 359,50**	**54 859 328,03**
Muut palvelut	**7 469 792,10**	**7 539 175,32**
Yhteensä	**61 673 151,60**	**62 398 503,35**

VEROTULOJEN ERITTELY	**2016**	**2015**
Kunnan tulovero	**48 784 486,75**	**46 659 608,44**
Kiinteistövero	**4 427 292,96**	**4 333 363,32**
Osuus yhteisöveron tuotosta	**2 428 871,52**	**2 712 079,31**
Yhteensä	**55 640 651,23**	**53 705 051,07**

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	**2016**	**2015**
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	**35 486 611,00**	**34 014 830,00**
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	**9 443 259,00**	**8 854 368,00**
Opetus- ja kultturitoimen muut valtionosuudet	**-2 112 285,00**	**-2 437 688,00**
Valtionosuudet yhteensä	**33 374 326,00**	**31 577 142,00**

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 LUKIEN			
Kaupunginhallitus voi määrittää hyödykekohtaisen poistoajan ajarajaa ylemmäksi suosituksen liukumarajojen sisällä, mikäli perusteet pitemmälle poistoajalle ovat olemassa.			
	Suositus	**Poistomenetel**	**Poistoaika vuosina**
Aineettomat hyödykkeet		**Tasapoisto**	
Aineettomat oikeudet	5 - 20	Tasapoisto	5
Muut pitkävaikutteiset menot	**2 -5**	**Tasapoisto**	**2 - 5**
Perustamis- ja järjestelymenot	2 - 5	Tasapoisto	2
Tutkimus- ja kehittämismenot	2 - 5	Tasapoisto	2
Konserniliikearvo	2 - 5	Tasapoisto	2
Liikearvo	2 - 5	Tasapoisto	2
Atk-ohjemistot	2 - 5	Tasapoisto	2
Muut	2 - 5	Tasapoisto	2
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	**Ei poistoaikaa**	**Ei poistoaikaa**	
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallnto- ja laitosrakennukset	20 - 50	**Tasapoisto**	**20 - 50**
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Kalliotilat		Tasapoisto	50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	Tasapoisto	**20 - 30**
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Talousrakennukset	10 - 20	Tasapoisto	**10 - 20**
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	Tasapoisto	**20 - 30**
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Asuinrakennukset	30 - 50	Tasapoisto	**30 - 50**
Kivirakennus		Tasapoisto	40
Puurakennus		Tasapoisto	30
Kiinteät rakenteet ja laitteet		**Tasapoisto**	**10 - 35**
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20	Tasapoisto	15
Sillat, laiturit jauimalat	10 - 30	Tasapoisto	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30	Tasapoisto	15
Vedenjakeluverkosto	30 - 40	Tasapoisto	30
Viemäriverkosto	30 - 40	Tasapoisto	30
Kaukolämpöverkosto	20 - 30	Tasapoisto	20
Sähköj., muuntoasemat, ulkovalaistusl.	15 - 20	Tasapoisto	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakesk.	10 - 12	Tasapoisto	10
Maakaasuverkosto	20 - 25	Tasapoisto	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20	Tasapoisto	15
Sähkö-, vesi- yms. laitosten l. koneet jalait	10 - 20	Tasapoisto	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20	Tasapoisto	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15	Tasapoisto	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15	Tasapoisto	10

Koneet ja kalusto		**Tasapoisto**	
Rautaiset alukset	15 - 20	Tasapoisto	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15	Tasapoisto	8
Muut kuljetusvälineet	4 - 7	Tasapoisto	4
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10	Tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	10 - 15	Tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	5 - 10	Tasapoisto	5
Sairaala-, terv.huolto- yms. laitteet	5 - 15	Tasapoisto	5
Atk-laitteet	3 - 5	Tasapoisto	3
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5	Tasapoisto	3
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat		Käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat		ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa	

Pakollisten varausten muutokset		**2016**	**2015**
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.		**250 008,88**	**250 008,88**
Vähennykset		-250 008,88	
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.		**0,00**	**250 008,88**
Osuus jäsenkuntayhtymien alijäämästä	1.1.	220 874,09	
Vähennykset		-120 290,74	**220 874,09**
Osuus jäsenkuntayhtymien alijäämästä 31.12.		**100 583,35**	**220 874,09**
Osuus Lskt Oy:n shekkilimiitistä			
Lisäys tilikauden aikana		**28 200,00**	
Osuus Lskt Oy:n shekkilimiitistä 31.12.		**28 200,00**	

PYSYVIEN VASTAAVIEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT	**2016**	**2015**
Maa-alueiden myyntivoitot	54 724,17	195 842,07
Rakennusten myyntivoitot	5 281,59	49 485,58
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	73 805,22	
Muut myyntivoitot		7 224,84
	133 810,98	**252 552,49**

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY	**2016**	**2015**
Orimattilan seudun th-kiinteistöjen ky.	**106 510,84**	**106 510,84**
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy osinko	**17 920,00**	**17 920,00**
Kymenlaakson Sähkö Oy:ltä osinkoa	**1 431 443,60**	**1 398 571,20**
Orimattilan Lämpö Oy:ltä osinkoa	**80 000,25**	**80 000,25**
Php-Holding oy osinko	**7 770,00**	**6 660,00**
UPM-Kymmene	**37,50**	**11 568,21**
	1 643 682,19	**1 621 230,50**

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET 2016

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut-teiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	**32 642,75**	**139 709,66**	172 352,41
Lisäykset tilikaudenaikana	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudenaikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä -/+	0,00	0,00	0,00
Tilikaudenpoisto	-22 445,32	-69 854,83	-92 300,15
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	10 197,43	69 854,83	80 052,26
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**10 197,43**	**69 854,83**	**80 052,26**
Olennaiset lisäpoistot			0,00

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja -laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	**Yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 009 255,47	32 938 259,62	9 798 096,69	1 021 810,66	86 253,66	1 530 795,35	**54 384 471,45**
Lisäykset tilikaudenaikana	740 826,00	437 328,33	1 104 761,46	65 036,29	0,00	1 765 760,47	**4 113 712,55**
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	**0,00**
Vähennykset tilikaudenaikana	-30 951,75	-24 549,29	-3 280,00	-49749,62	0,00		**-108 530,66**
Siirrot erien välillä -/+	0,00	1 040 398,18	32 679,16		0,00	-1 090 617,34	**0,00**
Tilikaudenpoisto	0,00	-1 995 866,53	-811 425,66	-465 418,14	0,00	0,00	**-3 272 710,33**
Arvonalennukset ja niiden palautukset		-13 607,38	0,00	0,00	0,00		**-13 607,38**
Poistamaton hankintameno 31.12.	**9 719 129,72**	**32 381 962,93**	**10 120 831,65**	**571 679,19**	**86 253,66**	**2 205 938,48**	**55 085 795,63**
Arvonkorotukset		0,00	0,00	0,00			**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**9 719 129,72**	**32 381 962,93**	**10 120 831,65**	**571 679,19**	**86 253,66**	**2 205 938,48**	**55 085 795,63**
Olennaiset lisäpoistot							0,00

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet, tytäryhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osak-keet ja osuudet	*Osakkeet ja osuudet yhteensä*
Hankintameno 1.1.	1 863 613,49	11 068 184,69	1 904 944,88	***14 836 743,06***
Lisäykset		562,36		***562,36***
Vähennykset	-840,94		-14 214,09	***-15 055,03***
Siirrot erien välillä -/+				
Arvonalentumiset				
Hankintameno 31.12.	**1 862 772,55**	**11 068 747,05**	**1 890 730,79**	**14 822 250,39**

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Saamiset, tytär-yhteisöt	Saamiset, muut yhteisöt	Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	18 232 675,19	155 487,30	33 224 905,55
Lisäykset	212 046,88	15140,00	227 749,24
Vähennykset	-827 690,70		-842 745,73
Siirrot erien välillä -/+		17 540,00	17 540,00
Arvonalentumiset			0,00
Hankintameno 31.12.	**17 617 031,37**	**188 167,30**	**32 627 449,06**

SAAMISTEN ERITTELY	2016		2015	
	Pitkä aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		**28 373,49**		27 307,64
Lainasaamiset	**17 305 040,77**	0,00	17 920 344,47	50 000,00
Muut saamiset	**311 990,60**		312 330,72	
Siirtosaamiset		121 431,35		135 536,18
Yhteensä	**17 617 031,37**	**149 804,84**	**18 232 675,19**	**212 843,82**
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		**367 011,36**		119 283,18
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		**128 719,06**		1 226 232,25
Yhteensä		**495 730,42**		**1 345 515,43**
Saamiset yhteensä	**17 617 031,37**	**645 535,26**	**18 232 675,19**	**1 558 359,25**

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	228 056,33	242 047,02
Perusterveydenh.-ja sos.h.palautus	22 208,22	1 119 721,41
Projektisaatavia	115 470,81	12 384,00
Joukkoliikenteen valt.avustus	57 000,00	50 000,00
Kela työterveydenhuollon korvaus	125 185,36	
Muut tulojäämät	22 060,87	106 432,91
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**569 981,59**	**1 530 585,34**

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

OMA PÄÄOMA	2016	2015
Peruspääoma	41 342 257,46	41 342 257,46
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 192 624,52	6 873 679,93
Osuus kuntayhtymien alijäämästä muutos	120 290,74	-590 883,68
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 312 915,26	6 282 796,25
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	2 566 028,08	909 828,27
Oma pääoma yhteensä	**51 221 200,80**	**48 534 881,98**

PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

MYÖHEMMIN KUIN 5 VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT LAINAT

Lainanantaja Lainanumero	Nosto- vuosi	
Kuntarahoitus		
12613/07	2007	50 552
16522/13	2013	473 696
16521/13	2013	473 696
17089/13	2013	400 000
17350/14	2014	1 500 000
17888/15	2015	2 000 000
Päijät-Hämeen Op		
561211-80444611	2012	100 000
Handelsbanken		
313160-760515	2014	500 000
Handelsbanken		
313160-1052425	2016	3 500 000
Yhteensä		**8 997 944**

Pakolliset varaukset	2016	2015
Osuus shekkilimiitistä	28 200,00	
Kaatopaikan maisemointivaraus		250 008,88
Osuus kuntayhtymien alijäämistä	100 583,35	220 874,09
	128 783,35	**470 882,97**

VIERAS PÄÄOMA

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, osakkuus-sekä muille omistusyhteisöille joissa kunta on osakkaana.				
		2016	**2015**	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		77 222,27		63 785,83
Muut velat		15 438,26		8 014,05
Yhteensä	**0,00**	**92 660,53**	**0,00**	**71 799,88**
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 910 822,85		2 185 162,96
Siirtovelat	798 702,71	516 999,00	666 769,71	374 594,02
Yhteensä	**798 702,71**	**2 427 821,85**	**666 769,71**	**2 559 756,98**
Vieras pääoma yhteer	**798 702,71**	**2 520 482,38**	**666 769,71**	**2 631 556,86**

Muut velat	**2016**	**2015**
Muut velat erittelemättömät	**502 458,74**	**521 965,89**

Siirtovelkojen olennaiset erät	**2016**	**2015**
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 295 937,21	2 289 167,90
Valtionosuusennakot		
Korkojaksotus	77 720,56	103 319,65
Lakisääteiset työnantajamaksut	436 066,10	397 322,61
P-H hyvinvointikuntayhtymälle	516 999,00	371 446,00
Muut siirtovelat	59 780,76	88 631,25
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	3 386 503,63	3 249 887,41
Siirtovelat yhteensä	**3 386 503,63**	**3 249 887,41**

Erittely poistoeron muutoksista		
	2016	**2015**
Investointivaraukseen liittyvä poistoero 1.1.	236 912,23	264 655,29
Tilikauden poistoeron muutos	-27 819,07	-27 743,06
Poistoero yhteensä 31.12.	**209 093,16**	**236 912,23**

LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ					**2016**	**2015**	**Muutos**
31.12.2016				1 v. erääntyvät	162524,42	149140,32	13 384,10
				myöhemmin erääntyvät	206240,3	195914,81	10325,49
				yhteensä	368764,72	**345055,13**	**23 709,59**
VASTUUSITOUMUKSET SAMAAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA							
Myönnetyt takaukset 31.12.2015							
Valtuusto		**Alkup.takaussumma**		**Lainan myöntäjä**	**Takausvastuu**	**Takausvastuu**	**Muutos**
Pvm	§	mk	€		**31.12.2016**	31.12.2015	**edell.tp:stä**
Orimattilan Lämpö Oy							
14.12.2009	96		1850000,00	OKO/Pohjola	1 295 000,00	1 387 500,00	**-92 500,00**
				598001-80877543	**1 295 000,00**	**1 387 500,00**	**-92 500,00**
Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot							
28.8.2000	72	1 800 000,00	302738,27	OKO/Pohjola 80002007	60547,55	75 684,47	**-15 136,92**
11.6.2001	50	1 500 000,00	252281,89	OKO/Pohjola 80106745	100912,69	111 003,97	**-10 091,28**
					161460,24	**186 688,44**	**-25 228,20**
Myönnetyt takaukset yhteensä (ilman nostamattomia)					**1 456 460,24**	**1 574 188,44**	**-117 728,20**
MUUT KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET/PANTIT OMIEN LAINOJEN VAKUUTENA							
Orimattilan Vanhustentaloyhdistys ry							
8.6.2015	21		536241,26	OP Orimattila	206 274,27	258 786,87	**-52 512,60**
				530807-81289424			
Piikainkyrön Vesiosuuskunta							
16.6.2008	46		300000,00	OP Orimattila	18 034,98	27 052,54	**-9 017,56**
				830807-81344518			
				530807-8135584			
Kuivannon Vesikunta							
19.12.2011	111		400000,00	Op Orimattila	240 000,00	280 000,00	**-40 000,00**
				530807-81367006			
Vesiosuuskunta Villihiisi							
A11.11.2009	70		500000,00	Artjärven Osuuspankki	337 230,27	340 030,27	**-2 800,00**
				FI515010383452817			
Muut vastuusitoumukset yhteensä (ilman nostamattomia)					**801 539,52**	**905 869,68**	**-104 330,16**
Nostamattomat myönnetyt takaussummat:							
Kunta-aravat Oy							
12.11.2012	74		44430,50				
Nostamattomat yhteensä			44430,50				

MUUT TALOUDELLISET VASTUUT

Arvonlisäveron palautusvastuut

Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa arvonlisäveron palautusvastuuta.

Valtionosuuden palautusvastuu

Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa valt.osuuden palautusvastuuta.

Kuntien takauskeskuksen takausvastuu	**2016**	**2015**
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.1	78 723 605,00	77 675 830,96
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen	58 761,95	55 352,25
rahastosta 31.12.	78 782 366,95	77 731 183,21

	2016	**2015**
MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
Kaupungin Kiint. Oy Orimattilan Vuokrataloille antamia vuokra	3 722	5 118
Toistaiseksi voimassa oleva sitoumus Artjärven Kaakonsuon kaato-		
paikan jätehuollon ja jälkihoitotoimenpiteiden vakuudeksi	10000	10000
HAM-2005-Y-253-121, YSO/133/2006		

Tilintarkastajan palkkiot	**2016**	**2015**
PWC Julkitarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	14 323,40	14 737,45
Tarkastuslautakunnan avustaminen	6 027,00	5 583,00
Muut palkkiot		2 810,00
	20 350,40	**23 130,45**

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2016	2015
Orimattilan kaupunki	572	563
Vesilaitos	10	11
	582	574

Henkilöstön määrä tulosalueittain sisältyy toimintakertomukseen.

HENKILÖSTÖKULUT	**2016**	**2015**
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	19 380 265	18 525 561
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	5 191 038	5 232 887
Muut henkilöstösivukulut	1 247 327	992 221
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	**25 818 630**	**24 750 669**
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	22 233	17 500
Yhteensä henkilöstökulut	**25 840 863**	**24 768 169**
Luontoisedut	208 190	205 316
Tapaturma- ja sairasvakuutuskorvaukset	- 231 982	- 229 470

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	**2016**	**2015**
Kokoomus	4 785,02	5 484,60
Kristillisdemokraatit	126,00	112,00
Vasemmistoliitto	176,50	234,75
Vihreät	369,00	379,50
Sos.dem	4 347,76	5 189,30
Perussuomalaiset	1 064,60	1 306,25
Skp		15,00
Keskusta	6 857,64	7 235,89
	17 726,52	**19 957,29**

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ						
Nimi		**Kaupungin omistus-osuus-%**	**Konsernin omistus-osuus-%**	**Kuntakon-sernin osuus (1000 euroa) omasta pääomasta**	**vieraasta pääomasta**	**tilikauden voitosta/ tappiosta**
Yhdistely nimellis- eli pariarvomenetelmällä:						
Tytäryhteisöt						
Asuminen						
Kiint. Oy Orimattilan Vuokratalot	**Orimattila**	**100**	**100**	**3 866**	**22 918**	**-10**
Liiketoiminta						
Orimattilan Lämpö Oy	**Orimattila**	**55**	**55**	**653**	**3 068**	**126**
Orimattilan Vesi Oy	**Orimattila**	**100**	**100**	**3 561**	**7 936**	**55**
Muut kiinteistöyhtiöt						
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	**Orimattila**	**100**	**100**	**413**	**3 913**	**24**
				0	**0**	**0**
			Yhteensä	**8 492**	**37 835**	**195**
Yhdistely suhteellisen peruspääomaosuuden mukaan:						
Kuntayhtymät						
Orimattilan seudun terveydenhuollon kiinteistö ky.	**Orimattila**	**84,72**	**84,72**	**2 621**	**148**	**13**
Päijät-Hämeen hyvinvointiky.	**Lahti**	**8,15**	**8,15**	**5 036**	**7 363**	**26**
Uudenmaan Päihdehuollon ky	**Hyvinkää**	**5,20**	**5,20**	**102**	**19**	**17**
Eteva kuntayhtymä	**Mäntsälä**	**4,40**	**4,40**	**686**	**2 267**	**61**
Koulutuskeskus Salpaus ky.	**Lahti**	**6,50**	**6,50**	**4 926**	**798**	**195**
Päijät-Hämeen Liitto	**Lahti**	**7,57**	**7,57**	**387**	**310**	**-7**
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	**Porvoo**	**0,34**	**0,34**	**59**	**55**	**2**
			Yhteensä	**13 817**	**10 960**	**306**

Omistukset muissa yhteisöissä				
	osakkeiden /osuuksien kpl-määrä	**Kunnan omistus-osuus**	**Konsernin omistus-osuus**	
Tytäryhteisöt				
Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot	2118	100,00 %	100,00 %	
Orimattilan Vesi Oy	600	100,00 %	100,00 %	
Orimattilan Lämpö Oy	165	55,00 %	55,00 %	
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	200	100,00 %	100,00 %	
Kuntayhtymät				
Orimattilan seudun th-kiinteistö ky.		**84,72 %**	84,72 %	
Päijät-Hämeen hyvinvointiky.		**8,15 %**	8,15 %	
Uudenmaan Päihdehuollon ky.		**5,20 %**	5,20 %	
Eteva kuntayhtymä		**4,40 %**	4,40 %	
Koulutuskonserni Salpaus		**6,50 %**	6,50 %	
Päijät-Hämeen Liitto		**7,57 %**	7,57 %	
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä		**0,34 %**	0,34 %	
	osakkeiden /osuuksien kpl-määrä	**Kunnan omistus-osuus**	**Konsernin omistus-osuus**	**Hankintahinta eur**
Muut osakkeet ja osuudet				
Calpro Oy	324	20,61 %	20,61 %	32 400,00
Kymenlaakson Sähkö Oy	22977	10,01 %	10,01 %	20 483,94
Päijät-Hämeen Keskuspesula Oy	345	4,60 %	4,6	5 802,48
Kiinteistö Oy Orimattilan Virastotalo	407	12,38 %	12,38	173 741,49
Neopoli Oy	150	7,50 %	7,50 %	25 228,19
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	18	6,72 %	6,72 %	33 637,59
PHP-Holding Oy				39 011,52
Kuivannon Vesiosuuskunta	250			420,47
Orimattilan Osuuspankki	2			33,64
Lahden seudun yrityskeskus Oy				10 932,35
Kuntarahoitus Oy	2 475			1 513,69
Työterveys Wellamo Oy	6			600,00
Kunta-Asunnot Oy C-osake				5 045,70
Kunta-Asunnot Oy A-osake				453 440,24
Vesiosuuskunta Villihiisi				200,00
Calpro Oy	1			702,00
As Oy Artjärven Kotokolmio		16,91 %	16,91 %	37 235,13
Artjärven Lämpö Oy		15,00 %		1 261,41
KPK ICT Oy	16 353			16 353,00
Lahden ammattikorkeakoulu Oy				1 032 687,95
				1 890 730,79
Taseyksikkö/Liikelaitos				
Orimattilan vesilaitos		100 %		174 850,10

KONSERNIN LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kaupungin tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kaupungin konsernirakenne on esitetty kaupungin tasetta koskevissa liitetiedoissa 37 - 39.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen Yhdistelty (kpl)	
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asunto-osakey	1	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	7	
Yhteensä	**11**	

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu **hankintamenomenetelmällä.**

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- asunto- ja tytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja aikasemmille tilikausille kertynyt ero on kirjattu edellisten tilikausien ylijäämä-/alijäämätilin oikaisuksi. Vuodesta 2016 alkaen oikaisua ei enää tehdä, koska yhtiöt tekevät suunitelman mukaiset poistot, jotka vastaavat hyödykkeiden taloudellista pitoaikaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailikelpoisia edelliseen tilinpätökseen.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Konsernituloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Konsernin toimintatuotot tehtäväalueittain	2016	2015
Yleishallinto	3 310 739	2 221 229
Sosiaali- ja terveyspalvelut	34 638 625	33 589 635
Opetus- ja kulttuuripalvelut	7 849 814	7 774 107
Yhdyskuntapalvelut	5 197 665	4 784 977
Muut palvelut	8 380 477	7 810 394
Yhteensä	**59 377 320**	**56 180 342**

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	2016	2015
Satunnaiset tuotot		
Koulutuskeskus Salpaus myyntivoitto		
Sammonkatu 8 myynti	7 956,21	
Satunnaiset tuotot yhteensä	7 956,21	
Satunnaiset kulut		
Koulutuskeskus Salpaus myyntivoitto		
Katsastajankatu 14	-18 482,53	
Koulutuskeskus Salpaus yhtiöittämisestä		820 853,48
Takautuvaa saatavaa		46 227,47
Koulutuskeskus Salpaus myyntivoitto		
Satunnaiset kulut yhteensä	**-18 482,53**	**867 080,95**

Pakollisten varausten muutokset		
	2016	**2015**
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1	826 177,35	733 388,59
Lisäys tilikauden aikana	136 421,79	92 788,76
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	962 599,14	826 177,35
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	250 008,88	250 008,88
Vähennykset tilikauden aikana	-250 008,88	0,00
Osuus Lskt Oy:n shekkilimiitistä		
Lisäys tilikauden aikana	28 200,00	
Ympäristövastuut		
Orimattilan seud th-kiinteistöky	29 698,68	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	**1 020 497,82**	**1 076 186,23**

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	**2016**	**2015**
Muut toimintatuotot		
Rakennusten myyntivoitot	12 137,57	101959,53
Maaomaisuuden myyntivoitot	54 724,17	163 203,80
Koneiden ja kaluston	73 772,58	
Muut myyntivoitot	2 008,16	15228,54
Myyntivoitot yhteensä	**142 642,48**	**280 391,87**
Muut toimintakulut		
Myyntitappiot	**3 520,60**	**55 625,30**

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskeva liitetieto

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
	2016	**2015**
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Vahingonkorvaus	**28 623,73**	**36 933,73**
Muu siirtosaamiset	**4 027,98**	
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**32 651,71**	**36 933,73**
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät	17 043,28	
Siirtyvät korot	23 554,31	20 131,21
Kela korvaus työterveyshuolto	218 270,13	82 063,67
Eu-tuet- ja avustukset	241 815,87	79 417,63
Muut tulojäämät	131 991,00	1 261 046,93
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**632 674,59**	**1 442 659,44**

Vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	**2016**	**2015**
Peruspääoma 1.1.	41 342 257,46	41 342 257,46
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	**41 342 257,46**	41 342 257,46
Arvonkorotusrahasto 1.1.	3 629 909,79	3 754 790,91
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-29 757,86	-124 881,12
Arvonkorotusrahasto 31.12.	**3 600 151,93**	3 629 909,79
Muut omat rahastot 1.1.	2 357 062,43	2 370 650,84
Siirrot rahastoon tilikaudella	5 192,00	-1 081,33
Siirrot rahastosta tilikaudella	-562,36	-12 507,08
Muut omat rahastot 31.12.	**2 361 692,07**	2 357 062,43
Ed.tilikausien ali-/ylijäämä 1.1.	11 802 029,06	9 002 862,87
Oikaisut/muutokset	-74 058,51	1 338 474,18
Ed.tilikausien ali-/ylijäämä 31.12.	**11 727 970,55**	10 341 337,05
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**3 027 309,78**	1 460 692,01
Oma pääoma yhteensä	**62 059 381,79**	**59 131 258,74**

Pakolliset varaukset	**2016**	**2015**
Potilasvahinkovakuutus	962 599,14	826 177,35
Kaatopaikan maisemointivaraus		250 008,88
Osuus Lskt Oy:n shekkilimiitistä	28 200,00	
Ympäristövastuut	29 698,68	
	1 020 497,82	**1 076 186,23**

Muiden velkojen erittely	**2016**	**2015**
Liittymismaksut	6 404 588,00	5 854 003,85
Muut velat	2 025 822,33	2 681 511,61
Muut velat yhteensä	**8 430 410,33**	**8 535 515,46**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	**2016**	**2015**
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	78 563,33	94 870,71
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilöstösivukuluje	5 518 300,31	5 605 418,20
Valtionosuuden palautukset	113 946,78	
Korkojaksotukset	173 138,76	126 853,55
Muut menojäämä	1 245 905,61	1 313 102,80
Lyhytaikaiset siirtovelat yhtensä	**7 129 854,79**	**7 140 245,26**

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskeva liitetieto

VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNTYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 348 291,60	14 998 761,67
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	32 638 124,00	33 215 654,07
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	**32 638 124,00**	**33 215 654,07**

VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU OSAKKEITA		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	319 109,66	337 780,71
Vakuudeksi annetut osakkeet	584 771,88	584 771,88
Pantatut osakkeet yhteensä	**584 771,88**	**584 771,88**

Leasingvastuiden yhteismäärä	**2016**	**2015**
Leasing-vastuut yhteensä	849 746,46	412 532,12
Myöhempinä tilikausina	568 150,82	493 134,17

Vastuusitoumukset	**2016**	**2015**
Takaukset muiden puolesta	912 034,52	1 151 114,68
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta	1 456 460,24	1 574 188,44
	2 368 494,76	**2 725 303,12**

Muut taloudelliset vastuut	**2016**	**2015**
Muut taloudelliset vastuut	3 804 958,44	1 846 077,31
Johdannaissopimukset nimellisarvo	2 159 331,59	2 205 094,82
Johdannaissopimukset käypä arvo	-194 712,41	-154 722,11
Alv-palautusvastuu	469 062,92	767 190,69
Ara-avustusven palautusvastuu	1 051 860,18	912 305,60
	7 290 500,72	**5 575 946,30**

Arvonlisäveron palautusvastuu

Orimattilan kaupungille saattaa muodostua palautusvastuu 1.1.2006 alkaen uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenojen arvonlisäveroista, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön (AVL 11 luku 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu

Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta tai -avustusta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Jos omaisuus luovutetaan toiselle, joka käyttää omaisuutta valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan, tästä luovutuksesta johtuva palautus voidaan jättää määräämättä, jos luovuttaja omaisuuden luovutuksen yhteydessä sitoutuu vastaamaan palautusehdoista myös luovutuksen jälkeen tai jos luovutuksen saaja sitoutuu vastaaviin omaisuuden luovuttajaa koskeviin palautusehtoihin. Palautusta ei määrätä suoritettavaksi, jos valtionosuuden myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta. Vastuu perustuu lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1705, 7:53§ sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3.8.1992/733, 4:30§.

Tarkempi erittely kunnan liitetiedoissa

Arvonkorotukset	2016	2015
Maa-alueet	31 419,00	31 419,00
Muu osakkeet ja osuudet	5 625,00	5 625,00
Rakennukset	3 592 865,79	3 592 865,00
-Arvonkorotusten purku	-29 757,86	
Rakennukset 31.12.	3 563 107,93	
	3 600 151,93	**3 629 909,00**

5 Taseyksiköiden erillistilinpäätökset

Vesilaitos

KOKONAISARVIO TASEYKSIKÖN TOIMINNASTA VUONNA 2016
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämisohjelmaan Teknisen kehittämisohjelma hyväksyttiin syyskuussa 2013. Kehittämisohjelma ohjaa osaltaan myös vesilaitoksen toimintaa vuosien 2014- 2017 aikana. Vesi Oy /vesilaitos ovat toiminnallaan tukeneet kaupungin strategisia päämääriä ja rakentaneet vesi- ja viemäriverkostoja yritysten ja asumisen edellytysten turvaamiseksi. Vesi Oy on muuttanut painopistettään uusinvestoinneista saneerausinvestointeihin, mikä vaikuttaa vastaavalla tavalla myös vesilaitoksen toimintaan. Vesilaitoksen ja Vesi Oy:n tavoitteena on mahdollistaa Hennan ja Pennalan alueiden kehittyminen vesihuollon osalta. Vesilaitos on toimittanut puhdasta vettä häiriöttömästi asiakkailleen. Verkostovuodot lisääntyivät ja niiden seurauksena vuotovesien määrä nousi edellisvuoteen verrattuna. Sekä vuotojen lukumäärä, että vuotovesimäärä ovat kuitenkin pitkän aikavälin keskiarvona laskusuunnassa. Aluehallintovirasto myönsi vuoden 2015 aikana Viiskivenharjun pohjavesialueelle vedenottoluvan. Vedenottoluvasta valitettiin ja se on edelleen käsittelyssä Vaasan hallinto-oikeudessa. Viiskivenharjun pohjavesivarannoilla voidaan turvata kaupungin kasvuennusteen mukainen vedenhankinnan tarve. Ennalta suunniteltujen mekaanisten korjausten lisäksi Vääräkosken jätevedenpuhdistamon prosessinohjausta on parannettu edelleen ja laitteistojen toimintavarmuuteen on kiinnitetty entistä tarkempaa huomiota. Laitoksen kunnossapito on perustunut edelleen korjaavaan kunnossapitoon mutta vuoden 2017 aikana puhdistamon osalta tullaan siirtymään ennakoivan kunnossapidon menetelmiin. Hämeen Ely- keskus teki puhdistamolle valvontakäynnin 11.3.2016 ja valvontakäynnillä sovittiin, että typenpoiston tehostaminen on suoritettava vuoden 2017 alkuun mennessä. Perusparannustöiden aikana laitosta käytettiin edelleen vajaalla kapasiteetilla, jonka seurauksena puhdistustulokset olivat typen osalta heikot. Toimintavuoden 2016 viimeisen vuosineljänneksen perusteella voidaan kuitenkin katsoa, että puhdistamolle asetetut vaatimukset tullaan täyttämään vuonna 2017.
Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2017 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin Puhtaan veden myytyjen sekä jäteveden laskutettujen kuutioiden määrä oli lähellä arvioitua määrää. Tilinpäätöksellä ei ole vaikutusta vesilaitoksen vuoden 2017 tavoiteasetantaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2016
Toiminnallinen tavoite 1: Toimittaa asiakkaille korkealaatuista pohjavettä tarkkailemalla säännöllisesti veden laatua
Mittari/Arviointitapa: - Mikrobiologiset laatuhäiriöt/vuosi
Tavoitetaso 2016:

- Ei yhtään häiriötä vuodessa
Toteutuma: - Ei yhtään mikrobiologista laatuhäiriötä
Toiminnallinen tavoite 2: Vesihuoltojärjestelmän tekninen kehittäminen
Mittari/Arviointitapa: Löytää vesihuoltojärjestelmästä toteutuskelpoisia teknisiä parannusehdotuksia, joista saadaan taloudellista tai toiminnallista hyötyä
Tavoitetaso 2016: Yksi tekninen kehityskohde/vuosi
Toteutuma: Vääräkosken puhdistamolta löydettiin yksi uusi prosessinparannusehdotus, jonka avulla typenpoistoa voidaan tehostaa etenkin kylmien jätevesivirtaamien aikana. (Ilmastuksen sisäisen kierrätyksen muuttaminen lohkosta 2. lohkoon 1.)
Toiminnallinen tavoite 3: Vesivuotojen määrän vähentäminen
Mittari/Arviointitapa: Vuotojen määrä vuodessa
Tavoitetaso 2016: alle 8 kpl
Toteutuma: Tavoite saavutettiin vuotojen määrän ollessa 6kpl.
Toiminnallinen tavoite 4: Alittaa jätevedenkäsittelyä koskevien lupaehtojen vaatimukset
Mittari/Arviointitapa: Kokonaistypen sekä ammoniumtypen pitoisuudet
Tavoitetaso 2016: - kokonaistyppi <20 mg/l (70%) - ammoniumtyppi <4 mg/l (90%)
Toteutuma: Tavoitetasoa ei saavutettu puhdistamon perusparannustöiden jatkuessa. - Kokonaistyppi 24 mg/l (66 %) - ammoniumtyppi 16 mg/l (70 %)
Toiminnallinen tavoite 5: Puhdistamokemikaalien käytön optimointi
Mittari/Arviointitapa: Alumiinisulfaatin kulutus
Tavoitetaso 2016: Alittaa vuoden 2013 taso hyvästä puhdistustuloksesta tinkimättä
Toteutuma: Tavoitetasoa ei saavutettu, kemikaalin syötön määrää ei ollut mahdollista vähentää puhdistamon epävakaan tilan vuoksi. Kemikaalin syöttömäärä kasvoi noin 14 % vuoden 2013 tasosta.
Toiminnallinen tavoite 6 Vesijohtoverkoston saneeraus
Mittari/arviointitapa Saneerattujen linjaosuuksien pituus/vuosi
Tavoitetaso 2016 1 000 metriä/vuosi

Toteuma:
Tavoite saavutettiin. Vesijohtoverkostoa saneerattiin 990m

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Ulkoiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT Muutos 2,6 %	2 311 798	2 354 220	2 252 586	2 381 557
TULOT Muutos 3,7 %	2 339 000	2 367 140	2 254 615	2 305 948
NETTO Muutos 1240 %	27 202	12 920	2 029	75 609

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2016

Sisäiset	TP 2016	TA 2016	TP 2015	TP 2014
MENOT muutos 9,4 %	12 189	12 640	11 144	19 621
TULOT muutos -1,9 %	104 219	102 000	106 262	103 831
NETTO Muutos -3,2%	92 030	89 360	95 118	84 210

SELVITYS OLEELLISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Vesilaitoksen osalta tulot jäivät arvioitua alhaisemmaksi. Veden myyntimäärä erosi 1,2 %:ia arvioidusta.

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ			
TULOSLASKELMA			
	01.01. - 31.12.2016		**01.01. - 31.12.2015**
Liikevaihto	**2 440 505,38**		**2 357 832,69**
Liiketoiminnan muut tuotot	3 075,43		3 045,15
Materiaalit ja palvelut	**-768 002,92**		**-782 900,73**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-340 744,75		-301 098,44
Palvelujen ostot	-427 258,17		-481 802,29
Henkilöstökulut	**-551 631,01**		**-505 912,24**
Palkat ja palkkiot	-410 958,00		-385 393,65
Henkilösivukulut	-140 673,01		-120 518,59
Eläkekulut	-113 549,91		-99 487,02
Muut henkilösivukulut	-27 123,10		-21 031,57
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	**0,00**		**0,00**
Liiketoiminnan muut kulut	**-1 004 353,89**		**-974 917,71**
Liikeylijäämä	**119 592,99**		**97 147,16**
Rahoitustuotot ja -kulut:	**3 146,54**		**2 468,80**
Korkotuotot	0,00		13,90
Muut rahoitustuotot	3 011,22		2 414,53
Muut rahoituskulut	135,32		40,37
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	**122 739,53**		**99 615,96**
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	**122 739,53**		**99 615,96**
Tilikauden ylijäämä	**122 739,53**		**99 615,96**

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ				
RAHOITUSLASKELMA				
		01.01. - 31.12.2016		**01.01. - 31.12.2015**
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus		**122 739,53**		**99 615,96**
	Liikeylijäämä	119 592,99		97 147,16
	Rahoitustuotot ja -kulut	3 146,54		2 468,80
Toiminnan ja investointien rahavirta		**122 739,53**		**99 615,96**
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
	Vaihto-omaisuuden muutos	1 917,38		9 351,24
	Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	-22 268,98		
	Saamisten muutos muilta	-14 299,88		35 028,28
	Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	-14 532,61		-347 098,35
	Korottomien velkojen muutos muilta	24 803,19		-35 977,09
Rahoituksen rahavirta		**-24 380,90**		**-338 695,92**
Rahavarojen muutos		**98 358,63**		**-239 079,96**
Rahavarojen muutos				
	Rahavarat 1.1.	739 771,00		978 850,96
	Rahavarat 31.12.	838 129,63		739 771,00
		98 358,63		**-239 079,96**
		0,00		0
	Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €			
	kertymä 5 vuodelta 1000€	**394,48**		**572,80**
	Kassan riittävyys, pv	**132**		**119**
	Quick ratio	**3,6**		**3,3**
	Current ratio	**3,9**		**3,5**

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ					
			TASE		
VASTAAVAA				**31.12.2016**	**31.12.2015**
A	**PYSYVÄT VASTAAVAT**				
B	**VAIHTUVAT VASTAAVAT**				
	I	VAIHTO-OMAISUUS			
		1.	AINEET JA TARVIKKEET	70 246,24	72 163,62
		VAIHTO-OMAISUUS		70 246,24	72 163,62
	II	SAAMISET			
		LYHYTAIKAISET SAAMISET			
			MYYNTISAAMISET	122 448,49	106 426,87
			SAAMISET KUNNALTA	22 268,98	0,00
			SIIRTOSAAMISET	860,94	2 582,68
		LYHYTAIKAISET SAAMISET		145 578,41	109 009,55
		SAAMISET		145 578,41	109 009,55
	IV	RAHAT JA PANKKISAAMISET		838 129,63	739 771,00
	VAIHTUVAT VASTAAVAT			**1 053 954,28**	**920 944,17**
VASTAAVAA				**1 053 954,28**	**920 944,17**
VASTATTAVAA				**31.12.2016**	**31.12.2015**
A	**OMA PÄÄOMA**				
	I	PERUSPÄÄOMA		174 850,10	174 850,10
	IV	EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ		486 136,82	386 520,86
	V	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		122 739,53	99 615,96
	OMA PÄÄOMA			**783 726,45**	**660 986,92**
D	**VIERASPÄÄOMA**				
	II	LYHYTAIKAINEN			
			OSTOVELAT	92 207,50	72 532,14
			KOROTTOMAT VELAT KUNNALTA	0,00	14 532,61
			MUUT VELAT	101 028,22	96 647,96
			SIIRTOVELAT	76 992,11	76 244,54
		LYHYTAIKAINEN		270 227,83	259 957,25
	VIERASPÄÄOMA			**270 227,83**	**259 957,25**
VASTATTAVAA				**1 053 954,28**	**920 944,17**
			Omavaraisuusaste %	**74,4**	**71,8**
			Suhteellinen velkaantuneisuus %	**11,1**	**11,0**
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä)1000 Eur	**608,9**	**486,1**
			Lainakanta 31.12. 1000 Eur	**0**	**0**

6 Konserniyhtiöt

Orimattilan Lämpö Oy

Tuloslaskelma

	1.1.2016–31.12.2016		1.1.2015–31.12.2015	
LIIKEVAIHTO		**3 590 182,22**		**3 231 312,96**
Liiketoiminnan muut tuotot		275,00		2 888,66
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 235 243,58		-1 925 103,18	
Varastojen muutos	-3 768,73		-11 188,91	
Ulkopuoliset palvelut	-8 085,00	-2 247 097,31	-4 500,00	-1 940 792,09
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-245 158,34		-242 795,02	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-44 131,61		-43 787,34	
Muut henkilösivukulut	-11 767,69	-301 057,64	-12 060,71	-298 643,07
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-517 024,57		-499 774,76
Liiketoiminnan muut kulut		-222 530,70		-259 110,84
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		**302 747,00**		**235 880,86**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	111,53		0,00	
Muilta	9 566,78		3 858,39	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	-32 777,64		-39 131,97	
Muilta	-2 716,48	-25 815,81	-30 519,70	-65 793,28
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		**276 931,19**		**170 087,58**
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos		8 742,26		15 207,80
Tuloverot		-57 083,07		-37 081,05
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		**228 590,38**		**148 214,33**

Orimattilan Lämpö Oy – tase

Tase

Vastaavaa	**31.12.2016**		
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut aineettomat hyödykkeet		45 696,90	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	171 574,74		
Rakennukset ja rakennelmat	1 577 703,69		
Kaukolämpöverkosto	1 088 034,06		
Maakaasuverkosto	395 992,95		
Koneet ja kalusto	2 070 612,89		
Polttoainesäiliöt	798,10		
Asfaltointi	35 688,87		
Keskeneräiset omat työt	29 282,40	5 369 687,70	
Sijoitukset			
Muut saamiset		65 488,62	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**5 480 873,22**	
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	90 046,52		
Ennakkomaksut	23 113,46	113 159,98	
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	541 671,85		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	142 509,88		
Siirtosaamiset	14 462,47	698 644,20	
Rahat ja pankkisaamiset		491 021,85	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**1 302 826,03**	
Vastaavaa yhteensä		**6 783 699,25**	

Vastattavaa	**31.12.2016**		
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		50 456,38	
Osakepääoma	0,00		
Osakepääoman korotus	0,00	0,00	
Edellisten tilikausien voitto/tappio		907 711,83	
Tilikauden voitto/tappio		228 590,38	
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		**1 186 758,59**	
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		18 504,45	
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	1 202 500,00		
Lainat konsernilta	2 209 689,66		
Liittymismaksut	1 458 109,41	4 870 299,07	
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	92 500,00		
Lainat konsernilta	131 758,62		
Ostovelat	365 766,15		
Ostovelat saman konsernin yrityksille	1 205,58		
Muut velat	69 943,91		
Siirtovelat	46 962,88	708 137,14	
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		**5 578 436,21**	
Vastattavaa yhteensä		**6 783 699,25**	

Orimattilan Vesi Oy

Tuloslaskelma

	1.1.2016–31.12.2016		1.1.2015–31.12.2015	
LIIKEVAIHTO		**988 178,04**		**958 700,04**
Liiketoiminnan muut tuotot		19 837,51		23 611,83
Materiaalit ja palvelut				
Ulkopuoliset palvelut		-30 873,08		-30 245,10
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-17 136,83		-17 855,48	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 765,36		-1 641,67	
Muut henkilösivukulut	-514,70	-19 416,89	-468,95	-19 966,10
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-799 853,96		-783 695,38
Liiketoiminnan muut kulut		-44 218,02		-38 456,00
LIIKEVOITTO		**113 653,60**		**109 949,29**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	99,79		0,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samaan konserniin kuuluville yrityksille	-44 937,15	-44 837,36	-51093,22	-51 093,22
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		**68 816,24**		**58 856,07**
Tuloverot		-13 908,87		-9 069,27
TILIKAUDEN VOITTO		**54 907,37**		**49 786,80**

Tase

	31.12.2016		31.12.2015	
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Liittymismaksut		148 998,72		148 998,72
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	130 878,09		130 878,09	
Rakennukset ja rakennelmat	10 168 159,33		10 134 494,12	
Koneet ja kalusto	473 923,95		456 300,83	
Muut aineelliset hyödykkeet	16 969,00		19 280,98	
Keskeneräiset omat työt	480 580,90	11 270 511,27	312 513,83	11 053 467,85
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**11 419 509,99**		**11 202 466,57**
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Lyhytaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	16 541,86		8 791,53	
Muut saamiset	8 368,85		10 477,97	
Siirtosaamiset	30 156,45	55 067,16	0,00	19 269,50
Rahat ja pankkisaamiset		22 520,44		42 753,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**77 587,60**		**62 022,68**
Vastaavaa yhteensä		**11 497 097,59**		**11 264 489,25**

Tase

	31.12.2016		31.12.2015	
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	100 912,76		100 912,76	
Vararahasto	2 040 991,99	2 141 904,75	2 040 991,99	2 141 904,75
Muut rahastot				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		815 997,27		815 997,27
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		548 114,49		498 327,69
Tilikauden voitto(tappio)		54 907,37		49 786,80
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		**3 560 923,88**		**3 506 016,51**
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Velat saman konsernin yrityksille	1 748 663,88		1 813 114,06	
Liittymismaksut	5 785 075,49	7 533 739,37	5 589 333,91	7 402 447,97
Lyhytaikainen				
Ostovelat	117 776,12		34 134,19	
Velat saman konsernin yrityksille	264 450,18		294 450,18	
Muut velat	1 546,98		7 625,59	
Siirtovelat	18 661,06	402 434,34	19 814,81	356 024,77
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		**7 936 173,71**		**7 758 472,74**
Vastattavaa yhteensä		**11 497 097,59**		**11 264 489,25**

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot

Tuloslaskelma

		1.1.2016	1.1.2015
Rahayksikkö EURO		- 31.12.2016	- 31.12.2015
Vuokrat		4 733 604,01	4 660 423,43
Käyttökorvaukset		204 210,21	203 785,02
Kiinteistön tuotoista suoritettava arvonlisävero		-179 063,86	-179 519,04
LIIKEVAIHTO		4 758 750,36	4 684 689,41
Muut kiinteistön tuotot		38 014,65	39 216,70
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-390 952,43	-391 317,46
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-69 768,44	-69 719,92
Muut henkilösivukulut		-20 625,56	-17 208,84
Henkilösivukulut yhteensä		-90 394,00	-86 928,76
Henkilöstökulut yhteensä		-481 346,43	-478 246,22
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-954 439,99	-1 120 329,43
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-954 439,99	-1 120 329,43
Muut kulut			
Kiinteistön muut hoitokulut			
Hallinto		-168 128,85	-72 931,78
Käyttö ja huolto		-260 856,99	-167 592,00
Ulkoalueiden hoito		-150 184,30	-86 046,75
Siivous		-71 999,54	-100 967,43
Lämmitys		-496 548,65	-453 481,70
Vesi ja jätevesi		-244 417,32	-241 122,14
Sähkö ja kaasu		-159 923,94	-154 413,65
Jätehuolto		-93 414,45	-97 032,56
Vahinkovakuutukset		-31 284,54	-28 309,90
Vuokrat		-189 530,53	-178 266,11
Kiinteistövero		-164 618,19	-148 092,98
Korjaukset		-727 226,58	-480 001,83
Muut hoitokulut		-116 239,10	-118 459,83
Hoitokulujen vähennettävä arvonlisävero		86 041,78	44 207,37
Kiinteistön muut hoitokulut yhteensä		-2 788 331,20	-2 282 511,29
Luottotappiot		-2 936,01	-2 674,57
Muut kulut yhteensä		-2 791 267,21	-2 285 185,86
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		569 711,38	840 144,60
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut korko- ja rahoitustuotot		1 979,45	2 361,38
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-362 489,27	-524 929,24
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-360 509,82	-522 567,86
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILIN-			
PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		209 201,56	317 576,74
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos		-8 571,45	0,00
Verotusperusteisten varausten muutos		-210 979,30	-327 707,86
Tilinpäätössiirrot yhteensä		-219 550,75	-327 707,86
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		-10 349,19	-10 131,12

Tase

Rahayksikkö EURO		31.12.2016	31.12.2015
V A S T A A V A A			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet		62 105,92	73 771,18
Aineelliset hyödykkeet		25 942 784,74	26 667 632,25
Sijoitukset		2 020 831,76	2 032 426,21
Pysyvät vastaavat yhteensä		28 025 722,42	28 773 829,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset		90 476,69	75 334,64
		1 935 982,95	2 014 778,45
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 026 459,64	2 090 113,09
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä		30 052 182,06	30 863 942,73
V A S T A T T A V A A			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma			
Osakepääoma		453 390,52	453 390,52
Osakepääoma yhteensä		453 390,52	453 390,52
Rakennusrahasto		50 301,65	50 301,65
Arvonkorotusrahasto		2 993 745,09	2 993 745,09
Vararahasto		443 930,99	443 930,99
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-65 455,31	-175 073,95
Tilikauden voitto/tappio		-10 349,19	-10 131,12
Oma pääoma yhteensä		3 865 563,75	3 756 163,18
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		8 571,45	0,00
Verotusperusteiset varaukset			
Asuintalovaraukset		3 259 724,30	3 048 745,00
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		3 268 295,75	3 048 745,00
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		10 603 365,78	11 516 083,54
Muut velat		10 277 478,43	10 555 573,33
Pitkäaikaiset velat yhteensä		20 880 844,21	22 071 656,87
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		1 180 133,69	1 123 513,02
Saadut ennakot		21 367,98	28 220,10
Ostovelat		238 270,06	198 108,23
Velat omistusyhteysyrityksille		795,36	0,00
Muut velat		422 137,66	418 290,52
Siirtovelat		174 773,60	219 245,81
Lyhytaikaiset velat yhteensä		2 037 478,35	1 987 377,68
Vieras pääoma yhteensä		22 918 322,56	24 059 034,55
V A S T A T T A V A A Y H T E E N S Ä		30 052 182,06	30 863 942,73

Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy
Tuloslaskelma

		1.1.2016	1.1.2015
Rahayksikkö EURO		- 31.12.2016	- 31.12.2015
LIIKEVAIHTO		418 524,18	422 321,16
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-6 525,00	-5 995,50
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-850,15	-918,82
Muut henkilösivukulut		-178,87	-188,83
Henkilöstökulut yhteensä		-7 554,02	-7 103,15
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-184 414,79	-205 564,45
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-184 414,79	-205 564,45
Liiketoiminnan muut kulut		-52 752,53	-44 061,27
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		173 802,84	165 592,29
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Muilta		0,11	0,81
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-132 240,12	-64 687,82
Muille		-10 433,70	-68 708,20
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-142 673,71	-133 395,21
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-			
SIIRTOJA JA VEROJA		31 129,13	32 197,08
Tuloverot			
Tilikauden verot		-6 655,00	-6 442,34
Tuloverot yhteensä		-6 655,00	-6 442,34
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		24 474,13	25 754,74

Tase

Rahayksikkö EURO		31.12.2016	31.12.2015
V A S T A A V A A			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet			
Omistetut		263 750,96	271 165,51
Rakennukset ja rakennelmat			
Omistetut		3 749 623,01	3 962 950,26
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		4 013 373,97	4 234 115,77
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		4 013 373,97	4 234 115,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Lyhytaikaiset			
Muut saamiset		609,08	0,00
Siirtosaamiset		1 146,58	1 026,61
Lyhytaikaiset yhteensä		1 755,66	1 026,61
Rahat ja pankkisaamiset		310 322,64	290 020,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		312 078,30	291 046,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 325 452,27	4 525 162,39
V A S T A T T A V A A			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma			
Osakepääoma		336 375,85	336 375,85
		336 375,85	336 375,85
Arvonkorotusrahasto		4 709,26	4 709,26
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		47 164,47	21 409,73
Tilikauden voitto (tappio)		24 474,13	25 754,74
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		412 723,71	388 249,58
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Pääomalainat		50 000,00	50 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta		1 050 000,00	1 125 000,00
Velat saman konsernin yrityksille		2 623 000,00	2 784 000,00
Muut velat		-161 000,00	-161 000,00
Pitkäaikainen yhteensä		3 562 000,00	3 798 000,00
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		236 000,00	236 000,00
Ostovelat		1 014,01	28,20
Muut velat		16 800,39	17 152,18
Siirtovelat		96 914,16	85 732,43
Lyhytaikainen yhteensä		350 728,56	338 912,81
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 912 728,56	4 136 912,81
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 325 452,27	4 525 162,39

7 Käytetyt kirjapitokirjat ja tositelajit

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT VUONNA 2016	
Id	**Nimitys**
ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMMUI	Käyttöom muistiot
KOMTOS	Käyttöomaisuustositt
MUIRO2	Muistiotositteet Rondo
MUIRS2	Muistiotositteet Rondo sisäiset
MUIST1	Muistiotositteet
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISRON	Sis laskut Rondo
VYÖR	Vyörytys
YMR10	Taloustoimiston laskutus
YMR11	Rakennusvalvonta
YMR12	Urheilutoimen laskutus
YMR13	Tilapalvelun laskutus
YMR14	Nuorisotoimen laskutus
YMR15	Suunnittelutoimen laskutus
YMR16	Ympäristötoimen laskutus
YMR17	Yhdyskuntatekniikan laskutus
YMR18	Kiinteän omaisuuden myynti
YMR19	Kirjaston yleislaskutus
YMR20	Sivistystoimen laskutus
YMR21	Kulttuuritoimen laskutus
YMR22	Maanvuokrat
YMR40	Vesihuollon muu laskutus
YMR44	Vesi- ja jätevesilaskutus
YMR54	Päivähoitolaskutus
YMR99	Vanhat laskut
YMRHYV	MR hyvityslask kuitt
YMRMAN	MR Manuaalisuorituks
YMRVII	MR Viitesuoritukset

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA VUONNA 2016		
Tasekirja		Paperituloste, sidottu
Tilikartta		Paperituloste
Päiväkirja		Sähköinen arkisto
Pääkirja		Sähköinen arkisto
Ostoreskontra		Sähköinen arkisto
Myyntireskontra		Sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito		Sähköinen arkisto/atk-listat
Käyttöomaisuuskirjanpito		Atk-listoina
Tase-erittelyjen saldoselvitykset		Paperitulosteet

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Orimattilassa 27. päivänä maaliskuuta 2017

Orimattilan kaupunginhallitus

kaupunginjohtaja

TILINTARKASTAJAN MERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Orimattilassa 9. päivänä touko kuuta 2017

PwC Julkistarkastus Oy
Tilintarkastusyhteisö

Outi Koskinen, JHT, KHT